

Accés al Grau Professional

SETEMBRE 2020 €

Antoni Ortí Boix

TEORIA I PRÀCTICA

PRESENTACIÓ

(això que no llegeix ningú)

Aquest quadern s'ha elaborat pensant en els alumnes que volen cursar el grau professional, i que han de fer la prova d'accés a primer curs.

Com a professor de 4t curs d'elemental al Conservatori Mestre Feliu de Benicarló, he hagut de preparar els meus alumnes. Però a l'hora de buscar llibres de text, en necessitàvem un mínim de tres per tal d'abastar el temari, a la vegada que deixàvem de banda altres qüestions que no entraven a la prova.

La solució adoptada ha sigut fer aquest quadern amb el contingut teòric i els exercicis pràctics, de manera que un alumne que domine aquestes matèries, pugui anar a la prova amb la confiança d'obtenir un bon resultat.

En aquesta edició s'han suprimit els dictats, perquè s'està utilitzant altres textos, però hi ha dos exemples de test de la prova auditiva. Cal atendre als conceptes treballats.

Per a completar el material no instrumental de les proves d'accés, falta la lectura a vista amb acompanyament de piano. Però en aquest camp existeixen bones publicacions, com les de la col·lecció "Pentagrama", de C. Amat i A. Casanova (Editorial Boileau), enregistrades en CD incloent acompanyaments, o la de E. López de Arenosa i altres (Ed. Real Musical), edició actualitzada, que també conté un CD amb l'acompanyament pianístic; també el quart curs d'«Andante», de Vicente Roncero (Ed. Piles). Com a guia de què es demana, s'adjunta un recull de les lectures a vista demanades en passades proves.

Probablement a les unitats hi ha un excés d'informació, considerant l'edat tipus dels alumnes. En aquesta edició s'ha emmarcat dins de l'epígraf «Només per curiositat», donant a entendre que són continguts que no s'exigeixen, però que complementen els temes. En realitat, són, els exercicis els que finalment donen el nivell d'exigència de coneixements.

En aquesta revisió, s'han afegit imatges, per tal de donar un aspecte més amable i menys fred (de vegades irònic). També s'ha tingut en compte el tractament informàtic que donen especialment dos editors de partitures: MuseScore i Sibelius. Aquests programes, com que són d'ús universal, actuen com a unificadors de criteris i de llenguatge.

Des del punt de vista del temari, s'ha substituït, per suggeriments sempre benvinguts d'un professor d'Escola de Música, el contingut de la unitat 12 «Índex d'altura o acústic», passant a tractar-se les abreviacions a les partitures, i de manera molt elemental, els signes d'ornamentació. S'han suprimit la quantitat de tests, perquè es té la intenció d'elaborar-ne en format de presentació (*Impress* o *PowerPoint*). Aquests estaran disponibles a la pàgina web del Conservatori, com també es posà a lliure disposició dels interessats, aquest text, en format *pdf* per a abaratir el cost i facilitar la seua utilització.

Antoni Ortí Boix. Benicarló, setembre de 2015

Canvis Setembre 2020: substitució dels tests de teoria. Canvis Setembre 2020 B: rectificació d'errors.

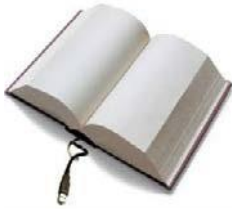
UNITAT 1. INTERVALS

1 intervals = entre el vals?

No, és broma

Definició:

INTERVAL *m.*

Espai entre dues coses; espai de temps entre dos esdeveniments; en música, diferència de to entre dues notes musicals.

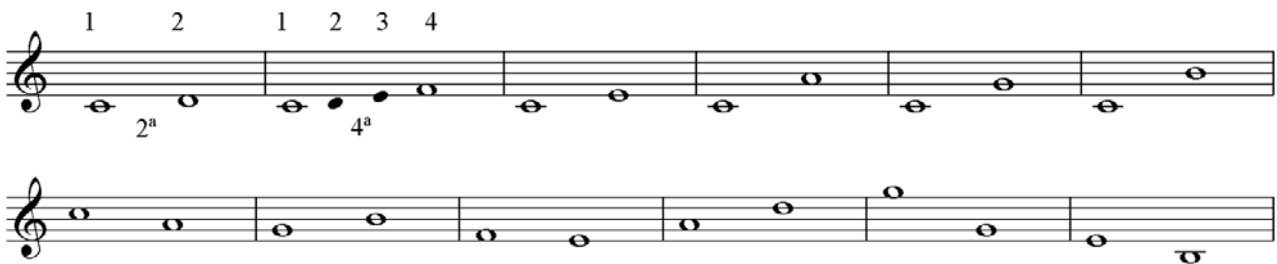
Etimologia: pres del llatí **intervallum**

L'interval ve donat per la distància entre dues notes.

Cal tenir en compte que s'inclou també la primera nota.

Per exemple: de *do* a *re* va una nota, però l'interval serà de segona (*do* i *re*)

Segons això, qualifica els següents intervals (només es demana dir si són de segona, tercera,...)

Tipus d'intervals:

A més a més de la distància, poden donar-se les següents circumstàncies:

— Ascendents (el segon so és més agut que el primer) o descendents (el segon so és més greu que el primer)

— Conjunts (notes seguides) o disjunts (si hi ha una o més notes entremig).

— Simplex (si l'interval no arriba a l'octava justa, i per tant, no pot ser reduït) o compostos (si l'interval supera l'octava justa, i per tant, sí que pot ser reduït sense deixar de ser interval). L'interval d'octava

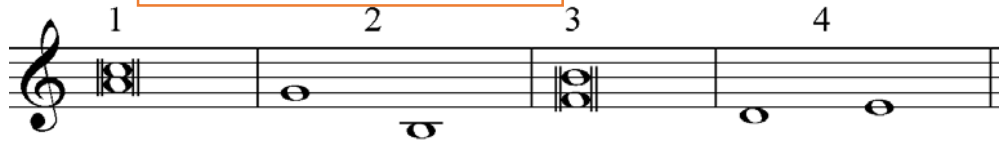
justa és un cas a banda¹

— Melòdics (les notes sonen una després de l'altra) o harmònics (si sonen a la vegada). Els intervals harmònics no són ni ascendents ni descendents, encara que se'ls sol llegir de baix a dalt.

Si s'ha entès, no ha d'haver-hi problema en aplicar els qualificatius que els corresponen a aquests intervals:

Exercici:

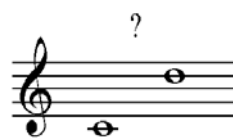
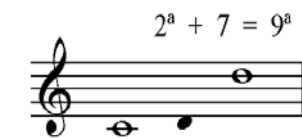
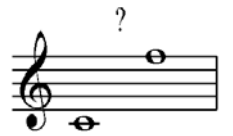

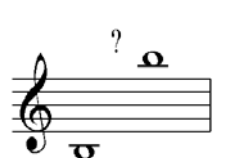
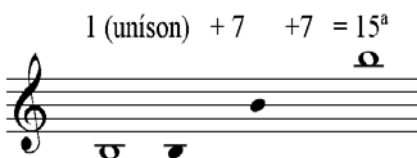
Encercla els qualificatius que són aplicables

1		2		3		4	
Ascendent	Descendent	Ascendent	Descendent	Ascendent	Descendent	Ascendent	Descendent
Conjunt	Disjunt	Conjunt	Disjunt	Conjunt	Disjunt	Conjunt	Disjunt
Simple	Compost	Simple	Compost	Simple	Compost	Simple	Compost
Melòdic	Harmònic	Melòdic	Harmònic	Melòdic	Harmònic	Melòdic	Harmònic

A l'exemple anterior no ha aparegut cap interval compost. És perquè cal estudiar abans les seues característiques.

Als intervals compostos, la norma a aplicar per a calcular-los és la següent: A partir de l'interval simple, sumar-ne 7 per cada

Exemple:

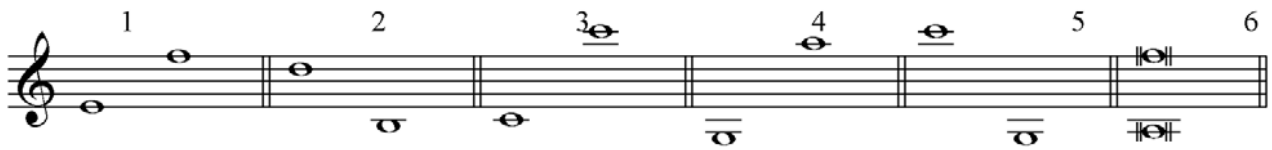
	$2^a + 7 = 9^a$
	$4^a + 7 = 11^a$
	$1 \text{ (unison)} + 7 + 7 = 15^a$

¹ L'octava augmentada és clarament un interval compost. Però... i l'interval d'octava justa? Hi ha autors que el consideren interval compost, altres el consideren interval simple, i altres, pensen que no és ni una cosa ni l'altra. Es comporta com un interval compost en el sentit que es pot reduir: $8 - 7 = 1$. Però es comporta com un interval simple en invertir-lo, ja que segueix la regla del 9 (i no la del 16, com l'octava augmentada): octava invertida = uníson (suma de l'interval i la seua inversió igual a nou: $8+1=9$). Ara bé, en realitat no queda invertit: tant l'interval d'octava ascendent o com el d'octava descendent passen a ser uníson. És un interval una mica particular.

Exercici

Qualifica els següents intervals compostos, seguint l'exemple del primer:

1 Novena		2		3		4		5		6	
Asc.	Des.	Asc.	Des.	Asc.	Des.	Asc.	Des.	Asc.	Des.	Asc.	Des.
Con.	Dis.	Con.	Dis.	Con.	Dis.	Con.	Dis.	Con.	Dis.	Con.	Dis.
Simp.	Comp.	Simp.	Comp.	Simp.	Comp.	Simp.	Comp.	Simp.	Comp.	Simp.	Comp.
Mel.	Har.	Mel.	Har.	Mel.	Har.	Mel.	Har.	Mel.	Har.	Mel.	Har.

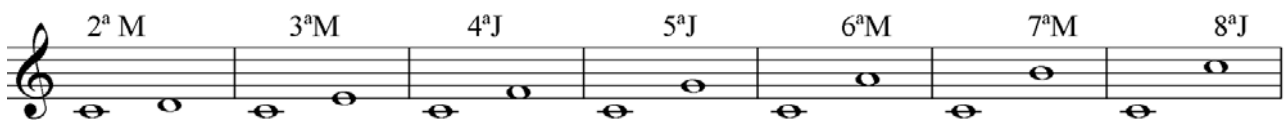
Uníson

Dues notes del mateix nom i amb el mateix so. No és pròpiament un interval, perquè la distància és zero. Però si l'hem de fer servir amb càlculs, s'ha de comptar com si fos 1, perquè el resultat siga correcte².

Qualificatiu melòdic d'un interval

Es pot donar el cas de tenir un mateix interval, amb diferent distància, per exemple *do-re* (és una segona), i *mi-fa* (també és una segona). Però la primera és d'un to, i la segona de mig to. Per aquest motiu, cal qualificar els intervals si volem parlar amb precisió. Com ara veurem, *do-re* és una segona major (2^a M), i *mi-fa* és una segona menor (2^a m).

Per a recordar la dimensió dels qualificatius melòdics, es prenen com a model els intervals que es formen des de la tònica d'una escala major:

² Com s'ha vist a l'exemple, l'ampliació d'un uníson en dues octaves és igual a la quinzena: 1+7+7 = 15.

Per a recordar-ho es pot simplificar considerant que van per ordre, i que el 2 passe a 21, 31, 41, 51, i finalitzem amb 52. La primera xifra són tons, i la segona són semitons. És a dir:

INTERVAL	Tons/Semitons	TOTAL SEMITONS
2 ^a M	1	2
3 ^a M	2	4
4 ^a J	21	5
5 ^a J	31	7
6 ^a M	41	9
7 ^a M	51	11
8 ^a J	52	12

És convenient poder construir sense dubtes les dues primeres columnes d'aquest quadre, a l'hora de resoldre qüestions que impliquen qualificació d'interval·ls. La columna dels semitons és el resultat de multiplicar per 2 els tons i sumar els semitons.

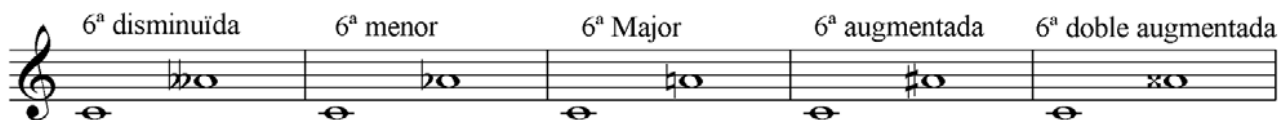
Exercici

Qualifica els següents interval·ls en número i espècie (ex: 2^aM, 4^aJ, etc.). Com que són notes sense alterar, us pot ajudar: primer comptar l'interval, segon pensar en quants de semitons inclou (recordeu que els semitons es troben entre mi-fa i si-do).

Però no tots els interval·ls són majors o justos. Poden incloure més o menys semitons que el model emprat fins ara. I també pot ser que les notes estiguen alterades. Per exemple, podem tenir aquestes sextes³ (i més)⁴

Diferents tipus de sextes:

³ Quinta, sexta, setèma i octava és la manera correcta d'anomenar aquests interval·ls en català, i no "cinquena", "sisena" i "vuitena".

⁴ Recordeu l'efecte de les dobles alteracions: un bemoll baixa un semitò, el doble bemoll abaixa un to (2 semitons); un sostingut apuja un semitò, un doble sostingut apuja un to (2 semitons).

Interval·s majors, justos, menors, augmentats, disminuïts, doble augmentats i doble disminuïts

Els interval·s que són mig to més grans que els majors o els justos es diuen **augmentats**, els que són mig to més xicotets que els majors es diuen **menors** i els que són mig to més xicotets que els menors o els justos es diuen **disminuïts**

Els interval·s que són mig to més grans que els augmentats es diuen **doble augmentats** i els que són mig to més xicotets que els disminuïts es diuen **doble disminuïts**.⁵

doble disminuït	disminuït	menor	major	augmentat	doble augmentat
doble disminuït	disminuït		just	augmentat	doble augmentat

Semitò cromàtic, semitò diatònic

La primera augmentada (exemple: *do-do#*) és un interval, però normalment li direm **semitò cromàtic**, i a la segona menor (exemple: *do-reb*) **semitò diatònic**.⁶

Hi ha altres nomenclatures per als interval·s⁷, que està bé saber que existeixen. Però serà millor si seguim les denominacions emprades aquí, ja que estan molt esteses.

Interval·s amb notes alterades

Per tal de no equivocar el qualificatiu, s'ha de considerar com afecta l'alteració a la distància de l'interval:

- Un sostingut a la nota superior l'amplia un semitò.
- Un bemoll a la nota superior redueix un semitò.
- Un sostingut a la nota inferior redueix un semitò.
- Un bemoll a la nota inferior l'amplia un semitò.

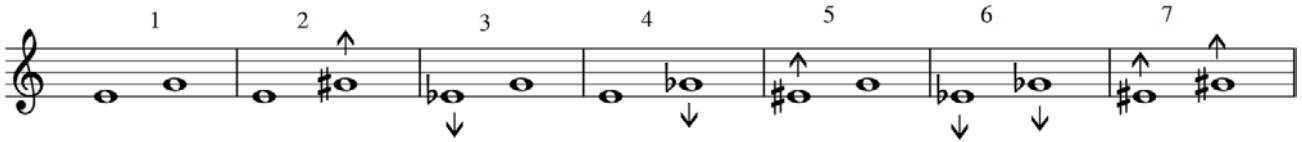
⁵ Segur que cavil·leu que si hi ha doble (augmentat o disminuït) en poden haver de triples o més. Sí, poden haver interval·s triple augmentats (*do* doble bemoll – *re* sostingut) i més. Però no és probable que us els trobeu a les partitures. Són més aviat fruit de jocs mentals.

⁶ És molt fàcil distingir entre semitons cromàtics i diatònics. Els cromàtics es formen amb notes que tenen el mateix nom (encara que una ha d'estar alterada: *do-do#*; *fa-fab*, *sib-si* natural). Els diatònics es formen amb notes amb nom diferent (*do-reb*, *si-do*, *fa#-sol*).

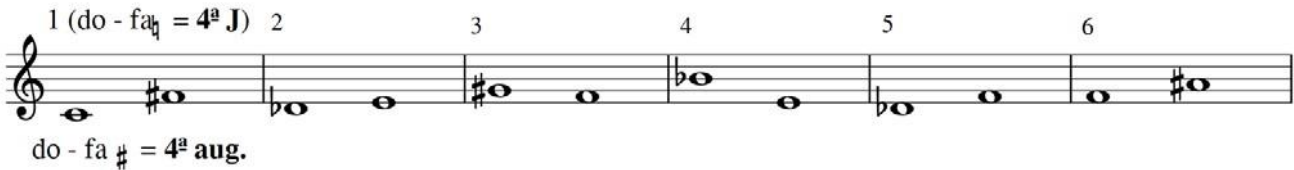
⁷ Altres nomenclatures per als interval·s. Aquí s'utilitza la de la primera columna (a).

	Nomenclatura a	Nomenclatura b	Nomenclatura c	Altres
Exemple: Do - Fa	Quarta justa	Quarta menor	Quarta justa	Quarta perfecta
Exemple: Do – Fa#	Quarta aurmentaa	Quarta major	Quarta major	Tritó, 4ª excedent
Exemple: Do – Solb	Quinta disminuïda	Quinta disminuïda	Quinta menor	Quinta falsa Quinta deficient
Exemple: Do - Sol	Quinta justa	Quinta menor	Quinta justa	Quinta perfecta
Exemple: Do – Sol#	Quinta augmentada	Quinta major	Quinta augmentada	

Exemples:

Exercici: Qualificar els següents interval·ls. Procediment a seguir: calcular-lo sense alteracions i escriu-ho a dalt. Aplicar després la correcció derivada de les alteracions, i ho escrius a baix.

Ampliació i reducció d'interval·ls

És afegir o reduir octaves a un interval.

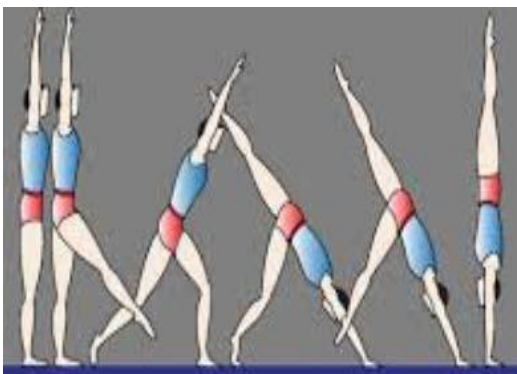
Per a saber el resultat d'ampliar un interval simple, s'ha de sumar 7 per cada octava ampliada.

Per a saber el resultat de reduir un interval compost, s'ha de restar 7 per cada octava reduïda.

Exemple:

Quan s'amplia o es redueix un interval, no canvia l'espècie (o qualificatiu melòdic): si són majors, continuen sent majors, si són menors, continuen sent menors, etc.

Inversió d'interval·ls

Qualsevol interval es pot invertir, baixant la nota més aguda per sota de la més greu o a l'inrevés (haurà de ser en interval·ls d'octaves perquè no canvie de nota).

Exemple d'inversió:

Alguns autors proposen invertir els intervals melòdics, segons el sistema "A" de l'exemple:

- repetir l'última nota
- canviar d'octava l'altra nota

Però, encara que el qualificatiu és correcte, en realitat no s'ha invertit l'interval, perquè hem passat d'ascendent a ascendent.

Per això es proposa seguir el mètode B de l'exemple:

- **No canviar l'ordre de les notes**
- Canviar d'octava una de les dues notes, de manera que si l'interval és ascendent, passe a ser descendent, i a l'inrevés.

La correspondència de les inversions, quant al nombre

És la següent⁸:

Inversió d'intervals simples suma = 9	
1	8
2	7
3	6
4	5
5	4
6	3
7	2
8	1

Exemples d'Inversió d'intervals simples

La suma de les correspondències de les inversions dels intervals simples sempre és 9.

Per tant, 9 menys l'interval simple a invertir serà igual a l'interval invertit⁹

⁸ Només practicarem les inversions dels intervals simples. La resta figura a títol informatiu.

⁹ La inversió és sempre igual a l'àmbit d'octaves + 1. Exemple: àmbit d'octava: 8+1=9; àmbit de dues octaves (quinzena): 15+1=16; àmbit de tres octaves (vint-i-dosena): 22+1=23.

Només per curiositat:

Inversió d'interval·ls compostos fins a 2 octaves, a interval·ls simples suma = 16	Inversió d'interval·ls compostos fins a 2 octaves, a interval·ls compostos suma = 23
8 - 8	8 - 15
9 - 7	9 - 14
10 - 6	10 - 13
11 - 5	11 - 12
12 - 4	12 - 11
13 - 3	13 - 10
14 - 2	14 - 9
15 - 1	15 - 8

Exemples:

Inversió a simples d'interval·ls compostos (suma = 16). Escala de SolM

Inversió d'interval·ls compostos a compostos. Suma = 23

La inversió rigorosa, de l'exemple anterior, segueix aquest procediment:

1. Partim de l'interval compost (exemple 9ª).
2. Es redueix a simple (exemple: 9 - 7 (octava) = 2ª)
3. Inversió de l'interval simple (exemple: 2ª passa a ser 7ª)
4. S'amplia el que s'ha reduït al pas nº 2 (exemple: 7ª + 7 (octava) = 14ª)

Exercici

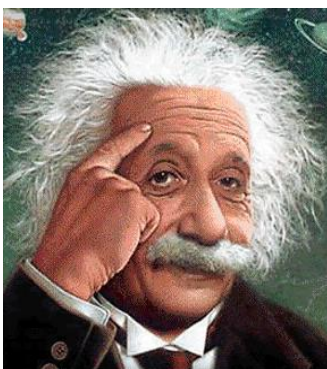
Primer: qualifica (només el número) els intervals originals. Segon: inverteix els intervals. Tercer: qualifica els intervals invertits:

La inversió sí modifica el qualificatiu melòdic o espècie (excepte els intervals justos), segons aquesta taula:

major	Passa a ser	menor
menor	Passa a ser	major
just	No canvia	just
augmentat	Passa a ser	disminuït
disminuït	Passa a ser	augmentat

Exemple:

- La inversió és útil per a qualificar ràpidament i sense error intervals amb certa extensió. Per exemple:

Sabem amb facilitat que es tracta d'una sèptima. Però serà major?, serà menor?, o com serà? És molt més evident si invertim l'interval:

Ara es veu immediatament que es tracta d'una segona de mig to, és a dir, d'una segona menor. Aplicant les regles de la inversió, sabem que l'interval original ha de ser una sèptima major.

En realitat, dominant els interval·ls fins a la 4a, podem calcular qualsevol interval·l aplicant si cal les regles de la inversió.

Exercici:

- 1: Inverteix (si pot ser mentalment) els següents interval·ls,
- 2: qualifica'ls,
- 3 qualifica l'interval original.

Enharmonies:

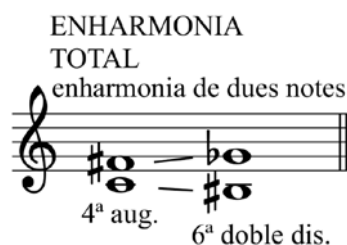
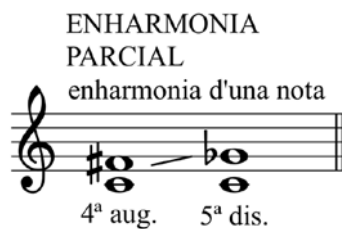
Si notes de noms diferents sonen igual, es diu que són enharmòniques. Per exemple: fa# i solb.

Només per curiositat:

- Enharmonies parcials i totals: als interval·ls, com que treballem amb dues notes, podem trobar:
 - Una nota enharmònica, i direm que es tracta d'una enharmonia parcial
 - Dues notes enharmòniques, i direm que es tracta d'una enharmonia total:

- Exemples

Els interval·ls amb notes enharmòniques són interval·ls també enharmònics: 4a augmentada = 5a disminuïda = 6a doble disminuïda.

EXERCICIS CORRESPONENTS A L'ESTUDI DELS INTERVALS

1. Construeix els interval·ls que es demanen, sense tenir en compte el qualificatiu (només atenent al nombre):

4ª asc. 8ª desc. 2ª desc. 3ª asc. 7ª asc. 6ª desc.

2. El mateix, però amb interval·ls compostos:

9ª asc. 10ª desc. 11ª desc. 12ª asc. 15ª asc. 13ª desc.

3. Classifica els següents interval·ls (número i qualificatiu):

4. El mateix que a l'anterior:

5. Construeix l'interval que es demana a partir de la nota donada:

2^aM asc. 2^am desc. 2^am desc. 2^am asc. 2^aM asc. 2^am desc.

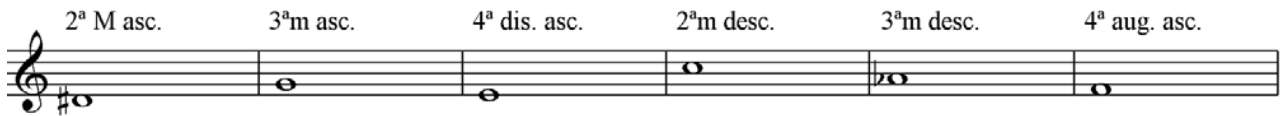
6. Continuació:

3^am asc. 3^aM asc. 3^aM asc. 3^aM desc. 3^aM desc. 3^aM desc.

7. Continuació (recordeu que a una 4^a J trobem un semitò diatònic -i dos tons-):

4^a J asc. 4ª aug. asc. 4^aJ desc. 4ª aug. desc. 4ª justa asc. 4ª aug. asc.

8. Continuació:

9. Qualifica els següents interval·ls (no cal dir ascendent o descendent):

10. Continuació:

11. Qualifica el primer interval·l. Inverteix-lo i torna'l a qualificar:

12. Continuació:

13. Qualifica els següents interval·ls. Pot ser útil pensar primer en la seua inversió:

14. Digues el resultat d'invertir els següents interval·ls:

2ª major		7ª major	
5ª disminuïda		8ª disminuïda	
3ª Major		6ª major	
4ª Justa		4ª disminuïda	

15. Digues el resultat d'ampliar en una octava els següents interval·ls:

2ª menor		7ª menor	
5ª justa		8ª justa	
3ª menor		6ª major	
4ª augmentada		Uníson	

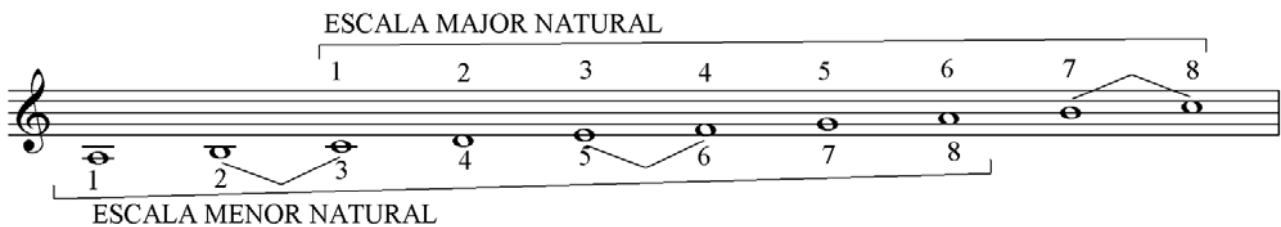
UNITAT 2. TONALITATS

La música que nosaltres estudiem està composta d'acord a l'estil que s'anomena "tonal". Es basa només en dues escales: la **major** i la **menor**. Com veurem, aquestes escales es poden modificar, i formar variants. Però la base sempre serà l'escala major o l'escala menor. Per a distingir-les de les modificades, les anomenem "naturals".

Escales major i menor naturals

Observa les escales models:

El que diferencia l'una de l'altra és la distribució dels semitons:

Escala **major natural**: semitons entre **3-4** i **7-8**

Escala **menor natural**: semitons entre **2-3** i **5-6**

I ja està. Aquest és el material bàsic de la música tonal.

El que passa és que aquest esquema es pot construir a partir de qualsevol nota, i no només a partir de *Do* i de *La*, com a l'exemple. També és cert que l'escala menor natural no és la versió que utilitza la música tonal, sinó més aviat una de les variants: l'escala harmònica, amb el setè grau elevat, com es veurà en el seu moment.

Així que tenim dues escales bàsiques, però que les podem començar des de qualsevol nota, si fem les variacions oportunes per tal de mantenir el repartiment de tons i semitons.

Anem a fer la prova. Construïrem l'escala major (semitons entre 3-4 i 7-8) a partir, per exemple, de *re* i després de *fa*:

Amb les notes inicials tenim aquesta escala. Tal com estan els semitons (marcats amb els angles), no és una escala major, perquè els semitons estan entre 2-3 i 6-7:

Hem de modificar les notes:

La solució ha sigut posar un sostingut o diesi al *fa* i al *do*. Hem construït l'escala de Re major, és a dir, l'escala major començant per la nota re.

Provem-ho amb l'escala de *fa*.

El semitò entre el 7 i el 8 ja el tenim. Cal modificar el del 4-5, que ha de ser 3-4:

La solució és que el *si* ha de ser bemoll. Hem construït l'escala de Fa major, és a dir, l'escala major començant per la nota fa.

Les tonalitats relatives

Hem vist que l'escala de *la* menor té les mateixes alteracions que l'escala de *do* major: no cap.

La distància entre l'escala de *do* major i de *la* menor és una tercera menor (ja comencem a aplicar l'estudi dels intervals), és a dir, un to i mig descendent (do-si=S + si-la=T).

¿I si apliquem la mateixa relació a les noves escales, tindrem també escales menors? Comprovem-ho:

A partir de l'escala de Re major: Hem de baixar una tercera menor (1 to i mig) a partir de la primera nota de l'escala major:

Si baixem una tercera menor a partir de *re*, arribem a *si*. No importa si passem pel *do*, o pel *do#*.

Si el que suposem és cert, començant pel *si*, i amb les alteracions de *re* major (*fa#* i *do#*) ens ha de quedar una escala menor:

Efectivament, començant pel si, i amb les alteracions de Re major, obtenim una escala menor, és a dir, amb els semitons entre 2-3 i 5-6.

Comprovem-ho ara amb l'escala de Fa major:

Procediment: baixar una tercera menor a partir de fa, i amb la nota que resulta construir una escala que tindrà les mateixes alteracions que fa major (1 bemoll):

Com hem vist, amb les mateixes notes (i per tant la mateixa armadura), i a distància de tercera menor descendent d'una escala major, es construeix una escala menor. A les tonalitats resultants se les anomena **relatives**.

També podem dir que si pugem una tercera menor a partir d'una escala menor, trobarem l'escala relativa major.

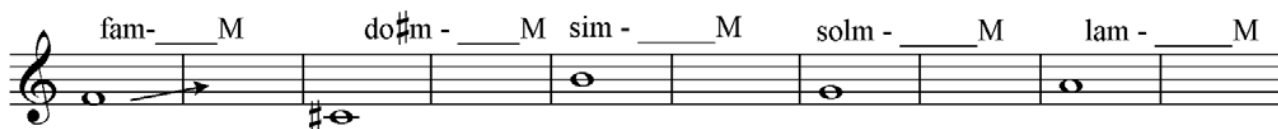

Exercicis

- Buscar les tonalitats menors relatives (sense cavil·lar l'armadura). Si la tercera no és ben bé menor, el resultat no serà correcte.

- Buscar les tonalitats majors relatives:

Armatures

Hem vist que per a fer una escala major diferent de la de *do*, i una escala menor diferent de *la*, haurem d'utilitzar alteracions i per tant, canviar l'armadura¹⁰. Però per a saber quina correspon a cada tonalitat diferent de la de *do*, no cal anar provant alteracions fins a col·locar al seu lloc els semitons. Tenim uns procediments que ens donen la resposta.

Hem comprovat que per a fer l'escala de ReM necessitàvem sostinguts, i per a la de FaM, necessitàvem bemolls. En realitat no passarà mai que es mesclen. Les armatures són o amb sostinguts o amb bemolls¹¹.

Però com que la fórmula per a trobar les armatures és diferent segons el resultat siga amb sostinguts o amb bemolls, el primer que hem de saber és si busquem una armadura amb sostinguts o bemolls.

¹⁰ En realitat estem donant per suposat que l'armadura coincideix amb les alteracions que necessitem. Però això no és per casualitat. ¿Per què l'ordre dels sostinguts és fa, do, sol... i no és per exemple fa, sol, do...? Si partim de l'escala de DoM, veurem que consta de dues parts iguals: T-T-S (do-sol i sol-do). Per a aconseguir escales majors hem de tenir dues parts (tetracords: 4 notes) amb la distribució T-T-S. Farem els mínims canvis possibles si aprofitem un dels tetracords, i modifiquem l'altre. Observeu com cada vegada l'escala es desplaça una quinta ascendent:

El segon de l'escala de Do correspon al primer de l'escala de Sol. Hem hagut d'afegir el # al *fa*. I el *fa#* s'incorpora al primer tetracord de la següent escala. Seguint el procés, apareixen el do, sol, re, la, mi i si sostinguts.

una altra combinació pot ser a l'inrevés: mantenir el primer i modificar el segon tetracord:

Amb aquest procediment la primera escala que es forma és la de Fa, i hem d'afegir un bemoll al si. Continuant el procés apareixen el mi, la, re, sol, do, fa bemolls

Observeu que cada escala resulta una quinta per dalt (en el cas dels sostinguts) o una quinta per baix (en el cas dels bemolls). Això vol dir que desplaçar-se una quinta suposa desplaçar-se una alteració. És una altra manera de calcular armatures: tantes quintes, tantes alteracions en més o en menys. Per exemple ¿Quina és l'armadura de Si major?: comptem quintes a partir de Do: do – sol (1) -re (2) – la (3) – mi (4) – si (5). Cinc alteracions.

Una altra conseqüència és que una segona (do – re) equival a dues quintes (do-sol-re), i segons acabem de dir, a dues alteracions de diferència (Do major 0, Re major 2).

¹¹ Només a les tonalitats menors trobarem mesclats bemolls i sostinguts, per raó d'utilitzar l'escala harmònica. Per exemple: sol menor té dos bemolls a l'armadura, però trobarem alterat habitualment el *fa#*. ¿Per què no es posa a l'armadura? Perquè teòricament es treballa amb l'escala menor natural (que ja hem dit que no és pròpiament tonal), però a la pràctica utilitzem l'escala menor harmònica. Ací teoria i pràctica no s'avenen.

Ho podem saber si memoritzem el següent:

- **Do major (i la menor) no té cap alteració.**
- **Fa major (i re menor) té un bemoll.**
- **La resta, A LES TONALITATS MAJORS, si al nom no apareix la paraula "bemoll", és que té sostinguts.**

Exercici: Posar al costat de cada tonalitat major el signe bemoll, becaire, o sostingut, segons li corresponga per l'armadura (amb bemolls, sostinguts, o no res)

ReM		FaM		SiM		DoM		LabM	
SolM		RebM		SibM		MiM		Do#M	

Fórmula per a trobar l'armadura d'un to Major amb sostinguts

La nota anterior a la tònica a distància de semitò, serà l'últim¹² sostingut.

Exemples:

ReM: nota anterior a distància de semitò és do#
tindrà *fa#* i *do#*. És a dir, 2 sostinguts.

SiM: nota anterior a distància de semitò¹³: *la#*,
tindrà: *fa#, do#, sol#, re#, la#*. És a dir, 5 sostinguts.

Exercici: continua la taula:

ReM	2#	SiM	5#	SolM		Do# M		LaM		MiM		Fa# M	

- Segona fórmula per a trobar l'armadura d'un to Major amb sostinguts:

Memoritzar l'ordre de les tonalitats amb sostinguts:

- Ordre dels sostinguts (quintes justes ascendents):

SOL M	RE M	LA M	MI M	SI M	FA# M	DO# M
1#	2#	3#	4#	5#	6#	7#

Per exemple, si té 4 sostinguts, comptar fins a 4 a partir de sol: SOL – RE -LA -**MI**.

¹² És forçós aplicar l'ordre dels sostinguts: *fa do sol re la mi si*.

¹³ És tal com dir que "la sensible" és l'últim sostingut.

Fórmula per a trobar l'armadura d'un to menor

S'ha de calcular a partir del relatiu major, i aplicar la fórmula anterior, si és que té sostinguts, o la fórmula dels bemolls, si és que té bemolls.

Fórmula per a trobar l'armadura d'una tonalitat major amb bemolls

Afegir un bemoll més¹⁴ al que anomena la tonalitat.
És a dir, el penúltim bemoll dona la tonalitat.

Exemples:

Sib: **sib** + mib = 2 bemolls

Reb: sib, mib, lab, **reb** + solb = 5 bemolls.

Exercici: continua la taula:

SibM	2b	Reb M	5b	FaM ¹⁵		Solb M		Mib M		Lab M		Dob M

- Segona fórmula per a trobar l'armadura d'una tonalitat major amb bemolls:

Memoritzar l'ordre de les tonalitats amb bemolls:

Ordre dels bemolls (quintes justes descendents):

FA M	Sib M	Mib M	Lab M	Reb M	Solb M	Dob M
1b	2b	3b	4b	5b	6b	7b

Resum. Tonalitats amb sostinguts:

Comproveu com l'últim sostingut és la sensible de la tonalitat major, i que es manté l'ordre de la segona fórmula.

¹⁴ Cal aplicar l'ordre dels bemolls: *si mi la re sol do fa*.

¹⁵ Recorda que s'ha de memoritzar. Encara que també funciona la fórmula si disposem els bemolls en cercle: fa és l'últim, després de l'últim torna el primer: sib.

Resum. Tonalitats amb bemolls:

Diagram showing the sequence of major keys with one flat (FaM, SibM, MibM, LabM, RebM, SolbM, DobM) and their corresponding solfège syllables (rem, solm, dom, fam, sibm, mibm, labm).

Comproveu que el penúltim bemoll coincideix amb la tonalitat major, i que es manté l'ordre de la segona fórmula.

Tonalitats a partir de l'armadura

S'ha de fer el procés a l'inrevés:

Diagram showing the key signature of LaM (three sharps) and an arrow indicating the final sharp (G#).

• Si l'armadura té sostinguts, la nota posterior a l'últim sostingut, a distància de semitò, serà la tonalitat; és a dir, pujar una segona menor. O si utilitzeu la segona fórmula, comptar les alteracions i aplicar l'ordre dels sostinguts memoritzat.

Diagram showing the key signature of MibM (two flats) and an arrow indicating the final flat (Eb).

• Si l'armadura té bemolls, el penúltim bemoll serà la tonalitat. O si utilitzeu la segona fórmula, comptar les alteracions i aplicar l'ordre dels bemolls memoritzat.

Exercici: determinar les tonalitats majors i menors que corresponen a aquestes armadures:

Diagram showing six different key signatures for identification: three sharps, one flat, one sharp, two flats, four sharps, and two flats.

NOTA: Existeix una correspondència entre les alteracions i les tonalitats, en el següent sentit. Per exemple: El relatiu de RebM ¿serà si menor o sib menor? Ho sabem si calculem la distància de tercera menor: sib. Però també està clar si apliquem el següent raonament: si re és bemoll, si també ho ha de ser.

Una vegada més: El relatiu menor de MiM és do o do#?: Si Mi major té quatre sostinguts (fa#-do#-sol#-re#), està clar que el do també és sostingut, per tant, do# menor.

Només per curiositat

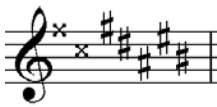
Tonalitats amb més de 7 alteracions

Després del *si#*, va el *fa* doble sostingut, i així podem seguir. Després del *fab*, va el *si* doble bemoll, i així podem seguir.

Però no cal amoïnar-se, els procediments descrits continuen funcionant:

Exemples:

Armadura de Re# major:

La nota anterior a distància de semitò és do doble sostingut, que serà l'últim sostingut. Per tant: *fa* doble, *do* doble, i la resta simples¹⁶, ja que si hi ha alguna doble alteració, és perquè ja tenim les set simples:

Armadura de Do bemoll menor:

Primer he de saber el relatiu major: do bemoll + tercera menor = mi doble bemoll, que serà el penúltim. L'armadura arribarà al *la* doble bemoll:

Tonalitat enharmònica

Però cal tenir en compte que:

Les armadures amb dobles alteracions no s'han d'utilitzar, perquè tenen sempre una tonalitat enharmònica (que sona igual encara que tingue un altre nom) amb alteracions simples equivalent.

Per exemple, Re# major (dos dobles sostinguts) sona igual que Mi bM (tres bemolls). Do bemoll menor (4 dobles bemolls) sona igual que Si menor (dos sostinguts).

Això no vol dir que dintre d'una peça musical no trobarem tonalitats amb dobles alteracions. De fet és bastant freqüent en compositors a partir del Classicisme, i sobretot del Romanticisme. Les modulacions (canvis de tonalitat) sovint poden anar a parar a tonalitats amb alteracions dobles. Però serà breument, perquè si s'ha de mantenir la tonalitat, el compositor enharmonitzarà i continuarà amb la tonalitat que li corresponga amb alteracions simples.

¹⁶ En realitat, en cada semitò cromàtic hi ha una diferència de 7 alteracions. Així, si ReM té dos sostinguts, Re# Major tindrà dos dobles sostinguts, i RebM cinc bemolls, que sumats als dos sostinguts de ReM fan una diferència de set alteracions. Si FaM té un bemoll, fab major tindrà un doble bemoll.

Buscar la tonalitat d'una partitura

. Procediment a seguir:

- 1r. Mirar l'armadura.
- 2n. Deducir les **dues** possibilitats¹⁷: major i relatiu menor.
- 3r. Buscar indicis que apunten al to major o al menor.

Poden ser:

1. Al final de les melodies tonals trobem l'acord de tònica. Si la partitura té acords, mirar l'acord final. Si només hi ha melodia, serà una nota de l'acord de tònica, preferentment la fonamental o la tercera, i més rarament la quinta¹⁸.

2. Si apareix amb freqüència una alteració fora de l'armadura, cal pensar que pot ser la sensible¹⁹ d'una tonalitat menor. I a l'inrevés: si no apareix la sensible del relatiu menor, s'ha de sospitar que estarà en major.

Exercici: Quina alteració trobarem fora de l'armadura si una partitura està en:

- Sol menor: ____.- Fa menor: ____.- Si menor: ____.- Do menor: ____.

Exercici: Trobar la tonalitat dels següents fragments:

¹⁷ És molt comú observar entre els alumnes com a partir de l'armadura només pensen en la tonalitat major, oblidant que també pot ser el relatiu menor.

¹⁸ Veure la unitat 8.

¹⁹ Recordeu: el sèptim grau a distància de semitò de la tònica. O dit d'una altra manera: la nota anterior a la tònica, a distància de semitò. O també: segona menor descendent a partir de la tònica.

Tonalitats veïnes

Definició de veí: que està situat a prop.

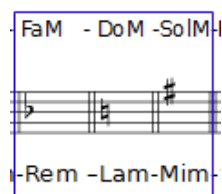
Els veïns són els que viuen al costat. **Les tonalitats veïnes són també les del costat, però ordenades per quintes!**

Per a comprendre aquest tipus de veïnat, cal visualitzar el següent esquema de les tonalitats, per a poder saber després qui està al costat de qui:

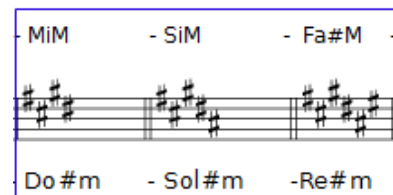

Per exemple, les tonalitats veïnes de DoM són:

La menor,
FaM i Rem,
SolM i Mim.

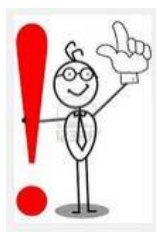
Les tonalitats veïnes de Sol# menor són:
SiM, MiM i Do# menor, Fa#M i Re#m

Si ordenem les tonalitats, veurem que totes compleixen aquesta regla:

Tenen les mateixes alteracions, o una més, o una menys, que la tònica

És una manera útil de plantejar la qüestió per a trobar-les. En el nostre cas:

Una més	SolM Mim	1#	Fa#M Re#m	6#
Les mateixes alteracions	DoM Lam	0 alt.	SiM Sol#m	5#
Una menys	FaM Rem	1b	MiM Do#m	4#

Una altra manera de plantejar-ho seria:

Els graus tonals (I – IV - V) i els seus relatius

L'exemple anterior seria:

I: **DoM**/Lam

IV: FaM / Rem

V: SolM / Mim

I SiM/**Sol#m**²⁰

IV: MiM/Do#m

V: Fa#M/Re#m

²⁰ La referència és sempre la tonalitat major.

Exercici: Digues les tonalitats veïnes segons el mètode anterior (el primer està resolt):

De Rem	I: FaM Relatiu: Rem	IV: SibM Relatiu: Solm	V: DoM Relatiu: Lam
De ReM	I: ReM Relatiu:	IV: Relatiu:	V: Relatiu:
De Dom	I: Relatiu:	IV: Relatiu:	V: Relatiu:
De Solm	I: Relatiu:	IV: Relatiu:	V: Relatiu:
De Lam	I: Relatiu:	IV: Relatiu:	V: Relatiu:

I açò perquè ho he de saber?

En realitat només et farà falta (a banda de l'examen) quan estudiaràs les modulacions (canvis de tonalitat), ja siga en harmonia ja siga en anàlisi, perquè resulta que en la música tonal, les modulacions són habitualment a les tonalitats veïnes. Quan t'expliquen això, espero que almenys et soni.

Només per curiositat

Per a comprendre la veritable raó de per què les tonalitats veïnes són les que hem estudiat, convé fer la següent comprovació:

Tonalitats veïnes: Són les que resulten al formar acords sobre el primer, segon, tercer, quart, cinquè i sisè graus, d'una escala major natural²¹.

Exemple:

I II III IV V VI

DoM Rem Mim FaM SolM Lam

Hem format els acords. I quin és el resultat?:

I: DoM, II: Rem III: Mim IV: FaM V: SolM VI: Lam

Les tonalitats veïnes es deriven de les notes de l'escala!. Són com la dimensió en 3D de l'escala.

²¹ És a dir, són les tonalitats que resulten en fer acords **amb les notes de la mateixa escala natural, sobre els graus amb quinta justa**. Al menor seran: I, III, IV, V, VI, VII de l'escala natural. Podríem dir que les tonalitats veïnes són com l'escala natural en dimensió "acordal" de quinta justa.

Exercicis corresponents a l'estudi de les tonalitats

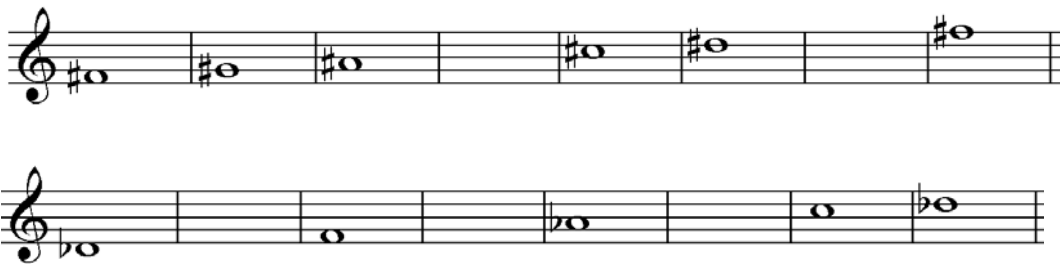
1. Marcar les tonalitats segons tinguen sostinguts (#), bemolls (b) o cap alteració (0)

LabM		SiM		SolM		DoM		RebM	
FaM		ReM		MibM		Fa#M		Do#M	

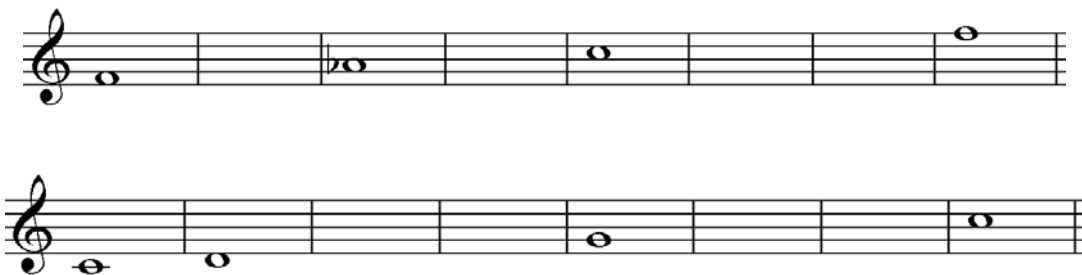
2. Buscar les tonalitats relatives de les següents:

DoM		Rem		SolM		Fa#m		SibM	
RebM		LaM		LabM		Sim		Do#M	
MiM		FaM		SiM		Mibm		Solm	
Dom		Fam		Fa#M		Sol#m		Sibm	

3. Posa les notes que falten perquè siguin escales majors:

4. Posa les notes que falten perquè siguin escales menors:

5. Escriu les armadures que es demanen:

6. Dir les tonalitats majors i menors que corresponen a aquestes armadures:

7. En quines tonalitats estan els següents fragments?:

8. Tonalitats veïnes de Mim:

I	IV	V
Mim		

9. Tonalitats veïnes de LabM:

I	IV	V
LabM		

UNITAT 3. ESCALES

Les escales són el material melòdic amb el qual els compositors fan la música. Ja hem vist que bàsicament, en la música que nosaltres estudiem (la tonal) només n'hi ha dos: la major i la menor. Però també advertíem que existien algunes variants.

Una manera fàcil d'organitzar les escales és segons el següent esquema, que s'hauria de memoritzar:

Quadre dels 4 tipus d'escales majors i 4 tipus d'escales menors que estudiem en aquest curs

	ESCALES MAJORS		ESCALES MENORS	
1º tipus ²²	-----	Natural ²³	-----	Natural
2º tipus	-6	Mixta principal ²⁴	+7	Harmònica
3º tipus	-6 i -7	Mixta secundària	+6 i +7	Melòdica
4º tipus	-7	Mixolídia	+6	Dòrica

El quadre descriu 4 tipus d'escales: El primer (natural) és l'escala sense cap modificació, és a dir, amb les notes de l'armadura. Els altres tipus s'aconsegueixen modificant el sisè o setè grau. En realitat el que fem és amprar notes (6 o 7) de **l'escala del mode contrari**.

A les notes de l'escala se les sol anomenar "graus". Així, parlarem de primer grau, segon,...

Graus diatònics

Els graus de les escales naturals s'anomenen **diatònics**. Són els graus que es formen amb les alteracions de l'armadura, sense afegir-ne i traure'n cap:

diatònics = estan d'acord amb la tonalitat.

Graus cromàtics

Els graus alterats, elevats o rebaixats en relació als de l'armadura, s'anomenen **cromàtics** perquè són graus que coloreixen la tonalitat.

Les escales naturals no presenten cap alteració fora de l'armadura. Les altres són el resultat de combinar (mixtes) graus (notes) del mateix to en l'altre mode²⁶ (**no del relatiu**)

²² Hi ha últimament una moda que consisteix a atribuir "tipus" a les escales. No sé molt bé la seua utilitat. Tampoc fins a quin punt és una denominació estesa. Per això aconsello no utilitzar el tipus sense afegir la denominació, per tal d'evitar equívocs innecessaris.

²³ L'escala major natural també s'anomena "major harmònica" o "bàsica".

²⁴ Rimsky Korsakov al seu tractat d'harmonia anomena "escala major harmònica artificial" a la mixta principal (i "menor harmònica artificial" a la menor harmònica).

²⁵ O menor mixta

²⁶ S'anomenen tonalitats **homònimes**, tenen el mateix nom però diferent mode. Ex. Do Major i Do menor.

Diccionari:

Mixt-a

adj. [LC] Compost de parts, d'elements, etc., diferents o dissemblants.

Per exemple l'ocell de la imatge: és de mascle passerell (*Carduelis cannabia*), i de femella canària (*Serinus canarius domesticus*)

Està clar què significa «escales mixtes» que estan formades per parts d'elements diferents: per parts de l'escala major, i per parts de l'escala menor.

Però, perquè anomenen a una escala «mixta principal» i a l'altra «mixta secundària»...?

Jo tampoc ho sé.

- Escala **major** mixta principal: el sisè grau com si fos l'escala **menor** (-6)
- Escala **major** mixta secundària: el sisè i el setè grau com si fos l'escala **menor** (-6,-7)
- Escala **major** mixolídia: el setè grau com si fos l'escala **menor** (-7)
- Escala **menor** harmònica²⁷: el setè grau com i fos l'escala **major** (+7)
- Escala **menor** melòdica simple²⁸: el sisè i el setè grau com si fos l'escala **major** (+6,+7)
- Escala **menor** dòrica: el sisè grau com si fos l'escala **major** (+6)

Nota: L'escala melòdica es considera tradicionalment com una escala composta: puja amb +6 i +7 (melòdica simple), i baixa com la natural. Per a evitar equívocs (confusions), podem precisar si ens referim només a l'alterada (melòdica simple) o a la que baixa com la natural (melòdica composta), encara que per coherència amb l'esquema estudiat, per defecte **hauríem d'entendre com a escala harmònica, la que té alterats el sisè i el setè grau en més, tan si val si puja o baixa.**

²⁷ O «menor bàsica»

²⁸ També s'anomena menor mixta.

EXEMPLE DE LES ESCALES EN DO MAJOR I DO MENOR

1 2 3 4 5 6 7 8

Escales Major Natural

1 2 3 4 5 6 7 8

Escales Menor Natural

1 2 3 4 5 -6 7 8

Escales Major Mixta Principal

2ª aug del menor

1 2 3 4 5 6 +7 8

Escales Menor Harmònica

2ª aug del major

1 2 3 4 5 -6 -7 8

Escales Major Mixta Secundària

del menor

1 2 3 4 5 +6 +7 8

Escales Menor Melòdica Simple

del major

1 2 3 4 5 6 -7 8

Escales Major Mixolidia

del menor

1 2 3 4 5 +6 7 8

Escales Menor Dòrica

del major

Escales cromàtica

Tots els intervals són de semitò:

Els graus naturals que estan a distància de semitò tenen restriccions:

No es poden elevar ni rebaixar els graus que sonarien com una nota de l'escala diatònica. Per exemple, en Do, no podem posar *mi#*, perquè és el *fa*, IV grau. Per tant, no es poden elevar el III i el VII de l'escala major, ni el II i V del menor. No es poden rebaixar el IV i I del major ni el III i VI del menor.

Les possibilitats en l'escala de Do major són:

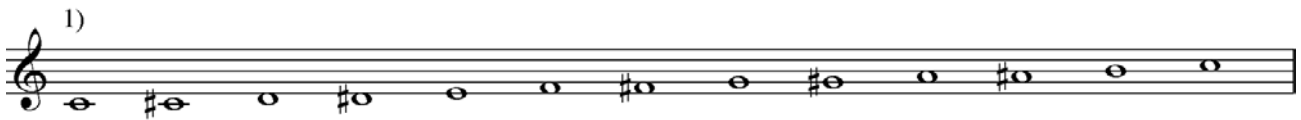

Les possibilitats en l'escala de Do menor són:

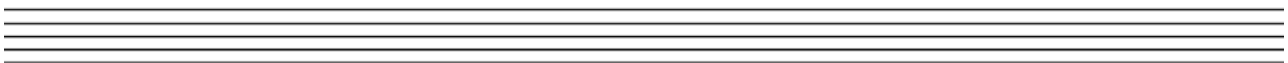
Combinant alteracions ascendents i descendents es poden formar sis tipus d'escales cromàtiques:

1	5 alteracions ascendents	4	2 ascendents i 3 descendents
2	4 ascendents i 1 descendent	5	1 ascendent i 4 descendents
3	3 ascendents i 2 descendents	6	5 descendents

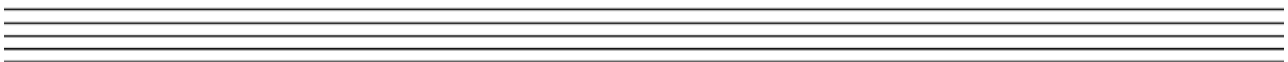

Continua els exemples:

3)

4)

5)

6)

Exercicis corresponents a l'estudi de les escales

1. Transforma les següents escales en:

1	Rem harmònica	4	SibM mixta principal
2	Mi menor dòrica	5	ReM mixolídia
3	Fa# m melòdica simple	6	La M mixta secundària

2. Identifica les següents escales (exemple: DoM mixta principal)

1 _____ 2 _____

3 _____ 4 _____

5 _____ 6 _____

7 _____ 8 _____

UNITAT 4. ELS GRAUS DE LES ESCALES

Els graus de qualsevol tonalitat reben un nom **en relació amb els graus I i V²⁹** de l'escala

Quadre dels graus de l'escala

I	TÒNICA	Dóna nom al to
II	SUPERTÒNICA	És el grau immediatament superior a la tònica
III	MEDIANT	Està enmig dels graus I i V
IV	SUBDOMINANT	És el grau immediatament inferior a la dominant
V	DOMINANT	És un dels graus més importants de la tonalitat.
VI	SUPERDOMINANT	És el grau immediatament superior a la dominant
VII	SUBTÒNICA	És el grau immediatament inferior a la tònica a distància de to (propi de l'escala menor natural)
	SENSIBLE	És el grau immediatament inferior a la tònica a distància de semitò (propi de l'escala major natural).

Graus tonals

I, V, IV (per orde d'importància)

Són els de les funcions tonals més importants (tònica, dominant, subdominant)

La distància respecte a la tònica es manté en les dues modalitats: I – V = 5J; I – IV = 4J.

Graus modals

III, VI, VII. Són els que varien segons la modalitat en comparar **les escales naturals**

Per això es diuen també “característics” o “diferencials”³⁰.

Escala major natural: I (Tonal), II (Modal), III (Modal), IV (Tonal), V (Tonal), VI (Modal), VII (Modal), VIII (I)

Escala menor natural: I (Tonal), II (Modal), III (Modal), IV (Tonal), V (Tonal), VI (Modal), VII (Modal), VIII (I)

²⁹ És costum escriure'ls amb nombres romans. Ho aplicarem a partir d'ara.

³⁰ Alguns tractats defineixen els graus tonals com els que mantenen la distància respecte a la tònica, tant en major com en menor. Segons aquest criteri, també el II grau seria tonal. Però encara no he vist cap tractat que el qualifique. ¿Per què?... La pràctica musical ha utilitzat i utilitza de manera destacada l'encadenament II-V, tant o més que el IV-V. És a dir, que en la pràctica és tan important com el IV. Però Lluís Vergés, al seu tractat d'Harmonia («El lenguaje de la armonía, de los inicios a la actualidad», Ed. Boileau, Barcelona 2007, p. 116) diu: «El segundo grado, dadas sus características especiales, no encaja en ninguna de las dos divisiones explicadas por causas que veremos más adelante.» Però no he trobat l'explicació «más adelante».

També es forma un embolic quan es diu: “VI i VII són modals segons quines escales es comparin”. Això no és un bon plantejament. **Només s'han de comparar les escales naturals.** És a dir, que un VI o VII grau, sempre seran graus modals, siga com a graus propis o com a préstecs de l'altre mode

No tots els graus modals tenen les mateixes funcions:

El grau que defineix la modalitat

El grau III és el que defineix la modalitat. És inequívocament modal.

Graus modals que no defineixen la modalitat

El VI i VII graus no defineixen la modalitat, però s'utilitzen per a construir les escales mixtes. Podríem dir que són els graus "de mixtura"

Exercicis

1. Dir els graus tonals (nom de nota) de DoM: _____.
2. Dir els graus tonals de Dom: _____
3. Dir els graus modals de DoM: _____
4. Dir els graus modals de Dom escala natural: _____
5. A quina distància està la dominant de la tònica?: _____
6. A quina distància està la subdominant de la tònica? _____
7. Sib de quines tonalitats (major i menor) és dominant? _____
8. Si "mi" és la mediant, en quines tonalitats podem estar (major i menor)?
Major: _____
Menor: _____

UNITAT 5. COMPASSOS SIMPLES I COMPOSTOS

Definició de compàs

Compàs és la divisió que es fa de la música en fragments, atenent les parts fortes³¹, que sempre seran l'inici del compàs.

Es tracta d'un cicle temporal, com ho són, per exemple: caminar, el fet de pedalar d'un ciclista, el dia i la nit, bategar del cor (sístole – diàstole)... És habitual que aquests cicles bàsics es presenten de forma repetida, per a formar unitats temporals més grans. El cicle bàsic, sempre estarà delimitat per un moment, després del qual ja entrem en la repetició, en un altre cicle. En música aquest moment és el temps fort, que com s'ha dit, serà sempre l'inici del compàs³².

Al pentagrama es representa per dos nombres en forma de fracció.

El numerador del compàs

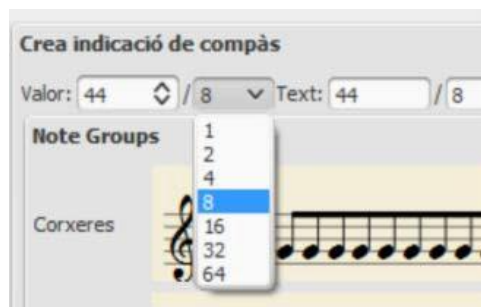
Indica la **quantitat** de figures, representades pel denominador, que entren en un compàs. Teòricament pot ser qualsevol nombre.

El denominador del compàs

Indica **les figures (qualitat)** a les que es refereix el numerador. Per tant, només pot ser un nombre que representa una figura.

$$1 = \circ \quad 2 = \text{c} \quad 4 = \text{c} \quad 8 = \text{c} \quad 16 = \text{c} \quad 32 = \text{c} \quad 64 = \text{c} \quad 128 = \text{c}$$

Els programes d'edició musical permeten triar com a numerador d'un compàs qualsevol valor³³, i com a denominador, les xifres corresponents a figures. Exemple del *MuseScore*: hem posat al camp «valor» (numerador) 44 (fora de tota lògica), i al camp del denominador 8. Observeu les possibilitats del denominador.

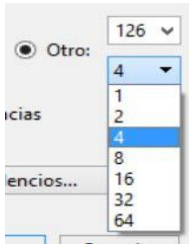

³¹ Veure la unitat 9.

³² Melòdicament és una altra qüestió. Ara ens referim al ritme base, sobre el que s'afegeixen els diferents elements que configuren la música.

³³ El MuseScore de l'1 al 300, el Sibelius de l'1 al 126.

Un altre exemple, del programa Sibelius:

El numerador escollit és el màxim previst pel programa (126). Observeu, però, les opcions del denominador

Unitat de mesura en música

El número 1 representa a la **redona**, que és la unitat de mesura en música, igual com el metre ho és de longitud, o el litre de capacitat.

El número 2 representa la meitat de la redona, és a dir, la blanca ($\frac{1}{2}$ de redona).

El número 4 la quarta part de la redona, és a dir, la negra ($\frac{1}{4}$ de redona)

I així, el 8 la corxera ($\frac{1}{8}$), el 16 la semicorxera ($\frac{1}{16}$), el 32 la fusa ($\frac{1}{32}$), el 64 la semifusa ($\frac{1}{64}$). La fusa i la semifusa no són massa habituals.

La quadrada i la longa

També en música existeixen figures més grans que la unitat, com el kilòmetre en longitud, o el metre cúbic en capacitat:

la quadrada = 2 redones: (3 versions) (silenci);

la longa = 4 redones: (figura), (silenci)

Exemple:

- 1.- 4/4: En un compàs entren 4 quarts de redona = 4 negres
- 2.- 6/8: En un compàs entren 6/8 de redona = 6 corxeres
- 3.- 2/4: En un compàs entren 2/4 de redona = 2 negres
- 4.- 3/8: En un compàs entren 3/8 = de redona = 3 corxeres.
5. 3/16: En un compàs entren 3/16 de redona = 3 fuses
- 6 5/4: En un compàs entren 5/4 de redona = 5 negres
7. 2/1: En un compàs entren 2 unitats = 2 redones
8. 4/1: En un compàs entren 4 unitats = 4 redones

• Exercici: passa ratlla als compassos impossibles:

$\frac{6}{4}$ $\frac{9}{3}$ $\frac{12}{9}$ $\frac{12}{8}$ $\frac{7}{8}$ $\frac{15}{16}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{2}{5}$ $\frac{9}{7}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{4}{5}$

N'hi ha una altra manera d'indicar el compàs (poc utilitzada), que és substituir el

denominador per la mateixa figura que

Signes de compàs que substitueixen a les fraccions

En el món del Jazz també es representa el compàs, fora del pentagrama, amb una taula de quadres (quadre = compàs), indicant, per exemple, els acords que cal fer:

: C Δ	F Δ	E-7	A-7	D-7	G7	C Δ	A-7	
							V	
E-7	F Δ	D-7	G7	E-7	F Δ	D-7	G7. :	

En aquest cas es tracta de 8 compassos repetits, amb dos acords per compàs.

* * *

Unitat de compàs

Figura que omple tot el compàs (en 4/4, la redona).

Unitat de temps

figura que omple tot un temps (en 4/4 la negra).

Unitat de subdivisió

Figura en què es divideix la unitat de temps (en 4/4 la negra es divideix en 2 corxeres: unitat de subdivisió la corxera; en 6/8 la negra amb punt es divideix en 3 corxeres: unitat de subdivisió la corxera)

Exercici: calcula les figures que són unitats de temps, compàs i subdivisió de:

	Unitat de temps	Unitat de compàs	Unitat de part de temps o subdivisió
$\frac{2}{4}$			
$\frac{2}{2}$			
$\frac{3}{8}$			
$\frac{4}{4}$			

**

Advertiment: El món dels compassos és prou complex. Sobretot a partir del segle XX en el qual els compositors han explorat molt tot allò que té a veure amb el ritme. Com a exemple el següent fragment de *l'Histoire du Soldat* (Igor Stravinsky, 1918)

Però nosaltres, ara per ara, només estudiarem els compassos més clàssics: els que tenen com a numerador: 2,3,4,6,9,12. Deixem la resta per a altres cursos.

Compassos simples

- Ho són els que tenen com a numerador 2, 3, 4, i són respectivament: binaris, ternaris, quaternaris (2 temps, 3 temps, 4 temps).
- Tenen com a denominador una figura simple (sense punt), i per tant, subdivisió binària.
- El numerador dels compassos simples ens diu el nombre de temps.

Compassos compostos

- El més característic dels compassos compostos és que tenen subdivisió ternària. Això implica que la unitat de temps serà una nota amb punt. Ho són els que tenen com a numerador 6, 9, 12, i són respectivament binaris, ternaris, quaternaris.
- El numerador dels compassos compostos ens diu el nombre de subdivisions per compàs. Si el dividim per 3, obtenim el nombre de temps³⁴.

Relació entre compassos simples i compostos: fracció 3/2

$$\frac{2}{4} \times \frac{3}{2} = \frac{3}{4} \quad \frac{3}{4} \times \frac{3}{2} = \frac{9}{8} \quad \frac{4}{4} \times \frac{3}{2} = \frac{12}{8}$$

Si multipliquem el numerador d'un compàs simple per 3 i el denominador per 2, obtenim el corresponent compàs compost, que serà binari, ternari, o quaternari, segons siga el simple.

També a l'inrevés: si dividim el numerador d'un compàs compost per 3 i el denominador per 2, obtenim el corresponent compàs simple.

³⁴ Podria considerar-se que un 3/8 (i en general tots els compassos que tenen com a numerador 3) portat a un temps, és un compàs compost, perquè resultaria de subdivisió ternària. La unitat de temps i de compàs seria la mateixa: la negra amb punt. El 3/8 es podria substituir per 1,5/4, o 1^{1/2}/4, o 2^{-1/2}/4.³⁶

Exercici: passa el compàs de simple a compost o a l'inrevés, segons el cas.

$$\frac{2}{4} \gg \gg$$

$$\frac{2}{2} \gg \gg$$

$$\frac{3}{4} \gg \gg$$

$$\frac{3}{2} \gg \gg$$

$$\frac{9}{16} \gg \gg$$

$$\frac{12}{8} \gg \gg$$

Propietats de les unitats de compàs i de temps dels compassos simples i compostos relacionats

Les figures unitats de compàs i de temps que en compàs simple no tenen punt, en passar a compost són les mateixes però amb punt. I a l'inrevés.

Les figures unitats de compàs i de temps que en compàs simple tenen punt, en el compàs compost són les mateixes lligades a una altra amb la meitat del valor.

- Exemples:

Exercici: calcula les unitats de temps, compàs i subdivisió (part de temps), dir si és simple o compost, i nombre de temps. Suggestiment: als compassos compostos calcular primer les unitats dels seus simples.

	Unitat de temps	Unitat de compàs	Unitat de part de temps	Simple o Compost	Nombre de temps
$\frac{9}{8}$					
$\frac{12}{16}$					
$\frac{6}{16}$					
$\frac{3}{2}$					
$\frac{2}{32}$					
$\frac{6}{8}$					

Exercicis corresponents a l'estudi dels compassos simples i compostos

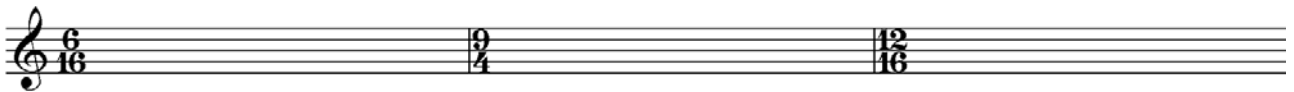
1. Posa la figura que representen els següents denominadors:

4 _____; 8 _____; 1 _____; 2 _____; 16 _____; 32 _____; 64 _____.

2. Ompli amb les **figures unitats de temps** els següents compassos:

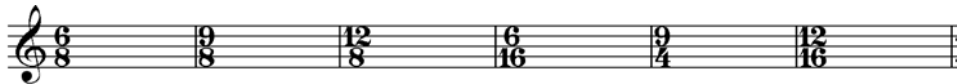
3. Continuació:

4. Completa amb les **figures unitats de compàs** els següents compassos:

5. Continuació:

6. Digues si són compassos simples (S) o compostos (C), binaris (2) ternaris (3) o quaternaris (4)

Compàs	Simple / Compost	Binari (2), Ternari (3) Quaternari (4)	Compàs	Simple / Compost	Binari (2) Ternari (3) Quaternari (4)
$\frac{3}{8}$			$\frac{4}{16}$		
$\frac{12}{4}$			$\frac{9}{8}$		
$\frac{2}{16}$			$\frac{6}{4}$		

7. Transforma els compassos simples en compostos

$\frac{3}{2}$ » $\frac{2}{4}$ » $\frac{4}{2}$ » $\frac{2}{8}$ »

8. Transforma els compassos compostos en simples:

$\frac{6}{8}$ » $\frac{9}{16}$ » $\frac{12}{8}$ » $\frac{6}{32}$ »

9. Cabila: Aplicant el criteri que hem estudiat, quins d'aquests objectes podríem qualificar de simples i quins de compostos? Pensa en el que seria el numerador del compàs.

UNITAT 6. GRUPS IRREGULARS, ARTIFICIALS, O DE VALORACIÓ ESPECIAL

Són grups de notes que tenen una duració major o menor de la qual resultaria de manera natural.

Però quina és la seua raó de ser? La resposta és la d'estalviar figures. Posem un exemple:

Imaginem un compositor que vol omplir de música un compàs de 4/4. De quines figures disposa? Recordem:

$$1 = \text{redona} \quad 2 = \text{blanca} \quad 4 = \text{negra} \quad 8 = \text{corchaca} \quad 16 = \text{corchaca} \quad 32 = \text{corchaca} \quad 64 = \text{corchaca} \quad 128 = \text{corchaca}$$

Si només vol que sone una nota durant tot el compàs, és clar que escriurà una redona. Si vol que sonen 2 notes iguals, blanques. Si vol 4 notes iguals, negres, etc. I també totes les combinacions possibles que sumen una redona, que és la "capacitat" d'un compàs de 4/4. Per exemple:

Però, i si vol que sonen 3 notes iguals en un compàs? No disposem de cap figura que tinga el valor 1/3 de redona! Tampoc de: 1/5, 1/6, 1/7. El mateix problema tenim entre 9 i 15, 17 i 31, 33 i 63, 65 i 127.

Com han resolt els músics aquest problema? En compte d'inventar més figures (fins a 128?) utilitzen les que ja coneixem, però possibilitant que representen altres valors (els que ens falten) a més a més dels que els són propis. Aquests, els propis, s'anomenen "naturals", i a la resta, artificials, irregulars, o de valoració especial.

Procediment per a calcular els grups artificials

Tornant a la qüestió d'escriure 3 sons iguals en un compàs de 4/4. Es resol utilitzant les figures naturals **més pròximes**, de manera artificial, seguint el següent **procediment**:

- Primer: Preguntar-se quina **única figura** val el mateix que el que ocupa el grup irregular. En aquest cas, la redona.
- Segon: Generar **la taula de divisions naturals** d'aquesta figura:

1		És a dir, una redona es divideix en 2 blanques, 4 negres, 8 corxeres, etc.
2		
4		
8		
16		

- Tercer: Ubicar el grup irregular **entre les divisions naturals** (anterior i posterior).

1		En aquest cas, necessitem 3 notes que ocupen el valor d'una redona. El 3 està entre el grup natural de 2 blanques, i el de 4 negres.
2		
③		
4		
8		
16		

- Quart: crear el grup artificial, excedent o deficient.

En aquest cas podrien ser 3 blanques en compte de 2 blanques, o 3 negres en compte de 4 negres.

Grups excedents i deficientes

El primer cas és excedent, perquè posem més notes de les que toquen³⁵: 3 en compte de 2. El segon cas és deficient, perquè posem menys notes de les que toquen de manera natural: 3 en compte de 4.

Ara bé, per costum³⁶, en **compassos simples** només s'utilitzen grups artificials **excedents**

Per tant, la solució és 3 blanques en compte de 2. Al grup de 3 notes li direm “treset”³⁷

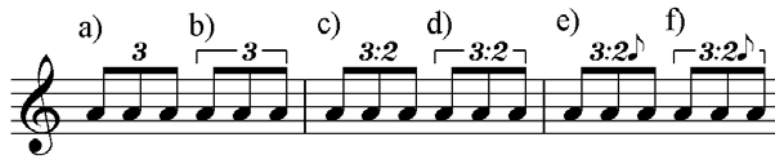
1		
2		
③		
4		
8		
16		

³⁵ Com als vehicles de les imatges.

³⁶ Els tractats, normalment no contempen d'altra possibilitat.

³⁷ Nomenclatura dels grups artificials: doset, treset, quatret, cinquet, siset, setet, vuitet, nouet, deuet, onzet, dotzet, tretzet, catorzet, quinzet...

Diverses maneres d'indicar els grups artificials

a) només el nombre del grup artificial

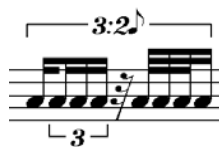
b) el nombre + claudàtor

c) **Indicació proporcional o de relació:** s'afegeix al nombre del grup artificial, el nombre de les figures naturals a les quals substitueix (en aquest cas, 3 corxeres en compte de 2 corxeres). Aquesta manera d'indicar els grups artificials és molt clara. No és massa tradicional utilitzar aquesta fórmula, i no cal en casos senzills; però és molt recomanable quan poden haver-hi dubtes d'interpretació (si l'objectiu és donar a entendre a l'interpret el que es vol, en lloc d'escriure estrany, com si això tingués mèrit). Per això s'aconsella utilitzar-la sempre a l'hora de fer els exercicis. També és la fórmula que utilitzen els programes editors de partitures per a especificar els grups artificials més complexos

d) Indicació proporcional + claudàtor.

e) Indicació proporcional + figura (s'especifica la figura a la qual substitueix).

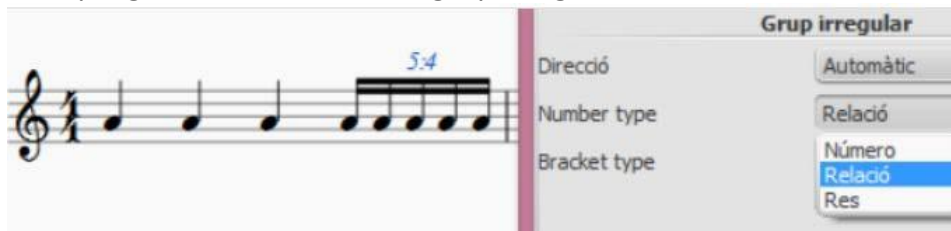
f) Indicació proporcional + figura + claudàtor. Afegir la figura pot ser útil quan es tracta d'un grup complex, per exemple:

Mirem les possibilitats que ofereix el programa «Sibelius». A l'exemple hem triat «proporció+nota» (4 opcions de l'esquerra), i amb claudàtor («corchete») (3 opcions de la dreta)

El programa *MuseScore* no permet, almenys fins a la versió 2.1, afegir la figura, però sí la relació³⁸. Els dos programes l'anomenen «grup irregular»

Exercici: Completa el pentagrama amb les figures corresponents, incrementant el nombre de notes (3,4,5...).

a) b) c) d)

— 3 — Div. natural — 5 — — 6 — — 7 — Div. natural

e)

— 9 — — 10 — — 11 — — 12 —

Resolució de l'exercici:

— Compàs simple: 2/2. Tots els grups artificials que ens demanen ocupen un temps. Les **divisions naturals** de la unitat de temps són:

- 1 ♩
- 2 ♩
- divisions de 3 = grup artificial
- 4 ♩
- divisions de 5, 6, 7 = grups artificials
- 8 ♩
- divisions de 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 = grups artificials
- 16 ♩
- ...

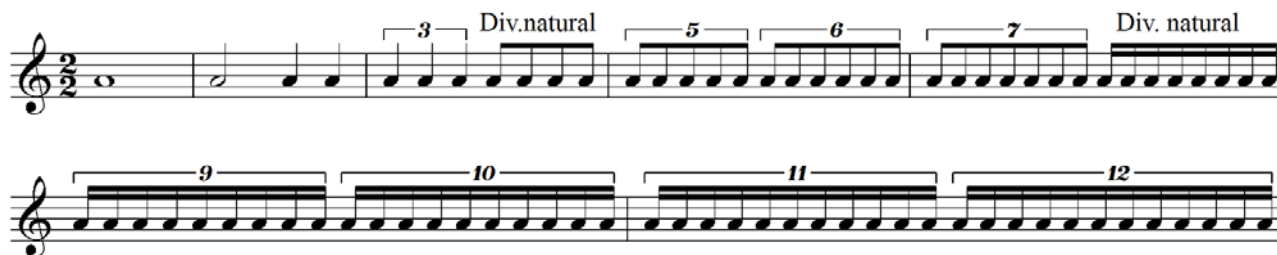
- a) Ens demanen un treset que ocupi 1 temps . El 3 està entre les figures naturals 2 negres i 4 corxeres. Apliquem el grup excedent: 3 negres en compte de 2.
- b) Divisió natural de 4: 4 corxeres.
- c) Grup artificial de 5 equivalent a una blanca. 5 està entre la divisió natural de 4 corxeres i la divisió natural de 8 semicorxeres. Apliquem el grup excedent: 5 corxeres en compte de 4. El mateix raonament per al siset i setet.
- d) Divisió natural de 8: blanca = 8 semicorxeres
- e) Nouet que ha de ser igual a blanca. El nouet està entre la divisió natural de 8 semicorxeres i la de 16 fuses. Apliquem el grup excedent: 9 semicorxeres en compte de 8. El mateix raonament per al deset, onzet, dotzet, tretzet, catorzet, i quinzet.

³⁸ Tampoc fins la versió 3.6.2.

Solució compartida dels grups artificials

Tots els grups artificials compresos entre els mateixos grups naturals tenen la mateixa solució

Restricció dels grups artificials

Un grup artificial pot ocupar: qualsevol part de temps, un temps, dos temps, tres, un compàs sencer... Però no temps i part

**

Els grups artificials als compassos compostos:

Als compassos compostos s'aplica el mateix procediment que als simples, però s'utilitzen tant els grups excedents com els deficients. Recordem:

- Els grups deficients s'escriuen amb figures de la divisió natural superior. Per això el primer nombre, en la indicació proporcional, és menor (deficient) que el segon, ja que és el segon el que representa la divisió natural.
- Els grups excedents s'escriuen amb figures de la divisió natural anterior. Per això el primer nombre és major (excedent) que el segon.

Observa al següent exemple com els grups artificials són deficients (a dalt) o excedents (a baix) en relació a la divisió natural.

The image displays musical notation for various compound time signatures, categorized into 'Deficients' (top) and 'Excedents' (bottom). The notation shows the relationship between the group and the natural division it is based on. The groups are numbered 1 through 14, with 'etc.' following group 14. The ratios are as follows:

- Group 1: 1 (natural division)
- Group 2: doset 2:3 (deficient)
- Group 3: 3 (natural division)
- Group 4: quaret 4:6 (deficient)
- Group 5: cinquet 5:6 (deficient)
- Group 6: 6 (natural division)
- Group 7: setet 7:12 (deficient)
- Group 8: vuitet 8:12 (deficient)
- Group 9: nouet 9:12 (excedent)
- Group 10: deuet 10:12 (excedent)
- Group 11: onzet 11:12 (excedent)
- Group 12: 12 (natural division)
- Group 13: tretzet 13:24 (excedent)
- Group 14: catorzet 14:24 (excedent)

NOTA: al primer compàs figura com a grup excedent un doset de negres. Alguns tractats el contemplan com a tal. Però, seguint la lògica dels grups irregulars, ens preguntem: dos negres en compte de què? I la resposta és "en compte d'una negra amb punt". Ep! Això no és correcte! Si no podem dir 2 negres en compte d'una negra, és que no entra dintre de la lògica dels grups artificials. Per això és millor no utilitzar aquest doset. De fet, el programa Sibelius no el permet, penso que amb molt bon criteri.

Esquemàticament resulta:

Compàs compost: 6/8. Unitat de temps = negra amb punt. Les **divisions naturals** de la unitat de temps són:

- 1 (divisió de 2 = grup artificial, 2 corxeres en compte de 3)
- 3 (divisions de 4 i 5 = grup artificial igual a 3 corxeres o a 6 semicorxeres)
- 6 (divisions de 7,8,9,10, 11 = grup artificial igual a 6 semicorxeres o 12 fuses)
- 12 (divisió de 11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23 = grup artificial igual a 12 fuses o a 24 semifuses)
- 24

Dos criteris per a escollir grups deficients o excedents als compassos compostos

¿Quins grups hem d'utilitzar als compassos compostos? Ja hem vist que tant poden ser excedents com deficients. Hi ha teòrics que diuen que convé

Utilitzar les mateixes figures que tindríem si el compàs fora simple

Un altre sistema és **aproximar els grups artificials al més pròxim natural.**

Exemple:

En la pràctica, si els hem de llegir, no hem de tenir cap problema en els grups artificials, perquè la resta de valors ens diran clarament el que correspon al grup artificial. Si els hem d'escriure, pot ser bon sistema tenir sempre present l'escriptura proporcional: "x figures en compte de x figures naturals".

Exercici: És correcte aquest grup irregular?:

Resposta, seguint el procediment:

1^r: El grup artificial ocupa el valor d'una negra

2ⁿ: La divisió natural de la negra és:

1

2

4

8

3^r: El cinquet està entre els grups naturals de 4 semicorxeres i 8 fuses:

1

2

4

⑤

8

4^t: Com es tracta de compàs simple, he d'utilitzar el grup natural anterior, que és de semicorxeres, no de corxeres: 5 semicorxeres en compte de 4 (excedent).

Regla de les indicacions de relació als grups artificials

Per a assegurar-nos que no saltem cap grup natural, s'ha de complir aquesta regla:

**El segon nombre ha de ser més de la meitat
i menys del doble que el primer.**

Regla per als compassos simples:

**En compàs simple, com que preferentment³⁹ utilitzem grups excedents, el segon nombre
ha de ser menor que el primer**

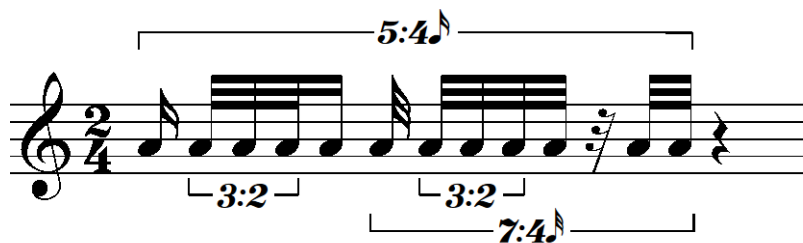
Pauses als grups artificials

Podem substituir les figures del grup artificial per pauses:

Grups artificials inclosos a la vegada en grups artificials

També podem dividir les figures d'un grup artificial de forma natural, o afegint grups artificials:

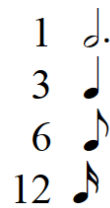
³⁹ Ja hem dit que els manuals en compassos simples només permeten grups excedents, encara que no hi hagi cap motiu teòric que ho justifique. És més aviat una qüestió de costum. Nosaltres també seguirem aquest criteri, perquè tampoc seria motiu suficient per a passar a la història contradir aquest costum.

Exemple:

1^r: Cal preguntar-se quina única figura val el mateix que el que ocupa el grup irregular. En aquest cas, la blanca amb punt.

2ⁿ: Generar la **taula de divisions naturals** de la figura que ocupa la totalitat del grup irregular:

3^r: Ubicar el grup irregular entre les divisions naturals (anterior i posterior)

En aquest cas, tenim un grup irregular que ocupa una blanca amb puntet, que es divideix naturalment amb 3 negres, 6 corxeres..., i però 4 figures. El 4 està entre el 3 de les negres i el 6 de les corxeres. Com que el grup ha de ser excedent, el resultat serà 4 negres en compte de 3.

Grup irregular. 5 en compte de 2

Un altre exemple: Com ha de ser un grup irregular de 5 notes que ocupa un compàs de 9/8?

1^r: Quina única figura ocupa la totalitat del grup irregular? En aquest cas no tenim una única figura, perquè és blanca amb punt lligada a negra amb punt.

2ⁿ: Taula de les divisions naturals:

1	
3	
9	
18	

3^r: Ubicar el grup artificial entre les divisions naturals:

1	
3	
5	
9	
18	

Solució: com que estem en un compàs compost, tenim dues solucions:

5 negres amb punt en compte de 3 negres amb punt (excedent)

5 corxeres en compte de 9 (deficient)

La mateixa solució seria per al quatret, siset, setet, i vuitet, perquè estarien ubicats entre els mateixos grups naturals. Però si la figura de la divisió natural és amb punt, triarem l'altra opció, és a dir, la figura sense punt⁴⁰.

⁴⁰ No tos segueixen aquesta norma.

Grup irregular: 7:2 (i sense casc)

Exercicis corresponents a l'estudi dels grups irregulars

1. Escriu els següents grups artíficils:

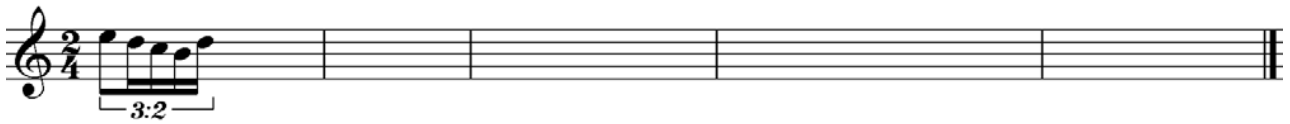
Un doset equivalent a un temps en $\frac{6}{8}$	Un doset equivalent a un temps en $\frac{9}{4}$	Un cinquet equivalent a un temps en $\frac{2}{4}$
Un nouet equivalent a un temps en $\frac{2}{4}$	Un setet equivalent a un temps en $\frac{6}{8}$ (dues solucions)	Un deuet equivalent a dos temps en $\frac{4}{4}$
Un siset equivalent a un temps en $\frac{3}{4}$	Un cinquet equivalent a un compàs en $\frac{6}{8}$ (dues solucions)	Un nouet equivalent a un temps en $\frac{2}{2}$

2. Substitueix els silencis pels grups artíficils indicats (treset, cinquet...):

3. Escriu en forma proporcional els nombres als següents grups irregulars:

4. Escriu l'exercici anterior en $\frac{2}{4}$ de manera que resulte exactament la mateixa melodia:

5. Com seria un grup artíficial de 8 notes que ocupa un compàs de 6/4? (seguir el procediment estudiat)

UNITAT 7. EQUIVALÈNCIES ENTRE CANVIS DE COMPÀS

Taula de cotització de l'euro a data 3 de juliol de 2015, que no té res a veure, excepte que també és un joc d'equivalències

Cotitzacions de divises ▲

Moneda	Preu de compra	Preu de venda
GBP - LLIURA ESTERLINA	0.72921	0.69618
USD - DÒLAR USA	1.1366	1.0851
CAD - DÒLAR CANADENC	1.43	1.3643
CHF - FRANC SUÍS	1.0694	1.0208
SEK - CORONA SUECA	9.6147	9.1732
NOK - CORONA NORUEGA	9.0937	8.6761
DKK - CORONA DANESA	7.6381	7.2873
JPY - IEN JAPONÈS	139.454	133.124
AUD - DÒLAR AUSTRALIÀ	1.513	1.4436
MAD - DIRHEM MARROQUÍ	11.0894	10.5696

Els conceptes de la unitat 5 ens valdran per a comprendre la qüestió que estudiarem ara.

En la música més clàssica, no és habitual el canvi de compàs. Però a partir del segle XX, els compositors han experimentat molt amb el ritme, de manera que és freqüent trobar partitures amb canvis de compàs.

Equivalència entre figures, o entre unitats de temps o de compàs

La qüestió és que en un canvi de compàs poden passar dues coses⁴¹:

- Equivalència entre figures.
- Equivalència entre unitats de temps o de compàs.

Exemple:

¿En quin cas (o amb quina condició) els dos fragments sonarien exactament igual? En el cas que el valor de la negra amb punt del 6/8 for el mateix que la negra al 2/4. Això s'expressa de la següent manera:

⁴¹ A banda d'altres canvis de tempo, amb les corresponents indicacions.

La raó per la qual els dos fragments són equivalents és que es manté l'equivalència entre la unitat de temps del 2/4 (negra) i la unitat de temps del 6/8 (negra amb punt). La pulsació de temps no canvia, i el que eren grups artificials (tresets) al 2/4 passen a ser grups naturals al 6/8, i el que eren divisions naturals de dues corxeres al 2/4, passen a ser grups artificials al 6/8.

Però també podria passar que es mantingués l'equivalència de la figura:

Com que una corxera del 2/4 equival a una corxera del 6/8, un temps del 6/8 que conté 3 corxeres, durarà una corxera més que un temps del 2/4, que conté 2 corxeres (i un compàs del 6/8 dues corxeres més que un compàs del 2/4). En aquest cas, la pulsació de temps s'alenteix.

Exercici: ¿Quines equivalències hem d'expressar per a què es mantinga sempre la pulsació de temps en aquest fragment?

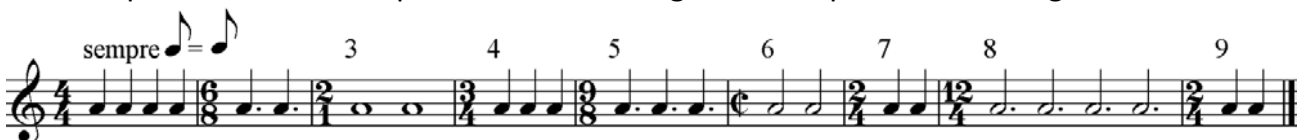

La qüestió es redueix a saber la unitat de temps de cada compàs, i establir l'equivalència.

Solució:

¿Què passaria si a l'exemple anterior mantinguérem l'equivalència de figures:

Solució:

- Compàs 1, 4/4, **1 temps = 2 corxeres**
- Compàs 2, 6/8, **1 temps = 3 corxeres**. S'alenteix 1 corxera: $2+1=3$.
- Compàs 3, 2/1, **1 temps = 8 corxeres** (una redona). S'alenteix 5 corxeres: $3+5=8$
- Compàs 4, 3/4, **1 temps = 2 corxeres**. S'accelera 6 corxeres: $8-6=2$
- Compàs 5, 9/8, **1 temps = 3 corxeres**. S'alenteix 1 corxera: $2+1=3$
- Compàs 6, 2/2, **1 temps = 4 corxeres** (1 blanca). S'alenteix 1 corxera: $3+1=4$
- Compàs 7, 2/4, **1 temps = 2 corxeres**. S'accelera 2 corxeres: $4-2=2$
- Compàs 8, 12/4, **1 temps = 6 corxeres** (blanca en punt). S'alenteix 4 corxeres: $2+4=6$
- Compàs 9, 2/4, **1 temps = 2 corxeres**. S'accelera 4 corxeres: $6-4=2$

La millor manera de comprendre el que estem estudiant és solfejar el fragment subdividint a la corxera.

Exercici: La pulsació de temps al 2/4 és més ràpida, igual, o més lenta que al 6/8?

Solució:

- “pulsació de temps = unitat de temps”
- unitat de temps al 6/8: negra amb punt, igual a 3 corxeres. Unitat de temps al 2/4: negra, igual a 2 corxeres
- La durada de corxera és igual als dos compassos. Poseu en marxa un metrònom que marco les corxeres, i les unitats de temps. Quin serà el resultat?:
- Resposta: al 2/4 més ràpida. Perquè al 6/8 és cada 3 i al 2/4 cada 2 corxeres.

Càlcul de valors metronòmics en canvis de compàs

Exercici: Calcula el valor de la negra amb punt al 6/8:

Solució:

- És un bon sistema **fer una taula**, a partir del que sabem. Al 2/4
 1 negra = 60 (60 negres per minut), que es divideix en
 2 corxeres = $60 \times 2 = 120$ (120 corxeres per minut); o es divideix en
 4 semicorxeres = $60 \times 4 = 240$ (240 semicorxeres per minut), etc.
- Si corxera igual a corxera, al 6/8 el valor de la corxera serà també 120
- Al 6/8 la taula serà:
 1 negra amb punt = (no ho sabem)
 3 corxeres = 120 corxeres/minut, perquè és el mateix valor que al 2/4
 (6 semicorxeres = negra amb punt $\times 6$...), etc.
- Per a calcular el valor de la negra amb punt a la taula anterior, hem de dividir 120 per 3, perquè són les corxeres que entren en una negra amb punt (si «passen» 120 corxeres per minut, «passaran» 3 vegades menys negres amb punt, perquè cada tres corxeres equivalen a una negra en punt): $120 / 3 = 40$

Exercici: Calcula el valor de la corxera al 6/8, si a l'exercici anterior fora negra = a negra amb punt:

- Si al 2/4 negra igual a 60, i al 6/8 negra igual a negra amb punt, al 6/8 negra amb punt = 60

- Taula al 6/8:
 - 1 negra amb punt = 60
 - o 3 corxeres = a $60 \times 3 = \mathbf{180}$
 - o 6 semicorxeres = a 60×6 , etc.

Per tant, corxera = a 180.

Exercicis corresponents a Equivalències entre canvis de compàs

1. Posa l'equivalència perquè la pulsació de temps no canviï.

2. Calcula el valor de la corxera al 2/4

3. Calcula el valor de la corxera al 2/4

4. La pulsació de temps al 3/4 és més ràpida, igual, o més lenta que al 6/8?

5. La pulsació de temps al 4/4 és més ràpida, igual, o més lenta que al 9/8?

6. Posa les equivalències perquè es mantinga la pulsació de temps.

UNITAT 8. FORMACIÓ D'ACORDS

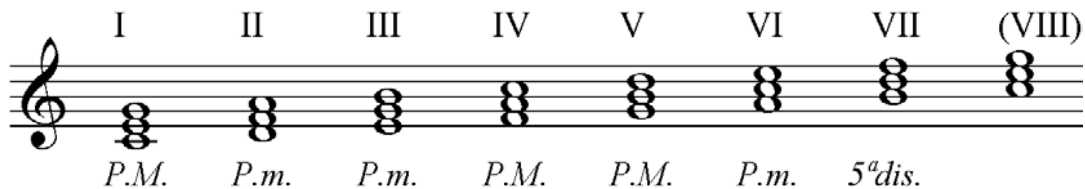
Definició d'acord

Un acord és un grup mínim de tres notes⁴² ordenades, que sonen simultàniament. En la música tonal que nosaltres estudiem, els acords es formen per superposició de terceres.

Amb les escales teníem el material melòdic per a fer música. A partir de les escales podem fabricar el material harmònic per a afegir harmonies a les melodies o per a fer harmonies sense més.

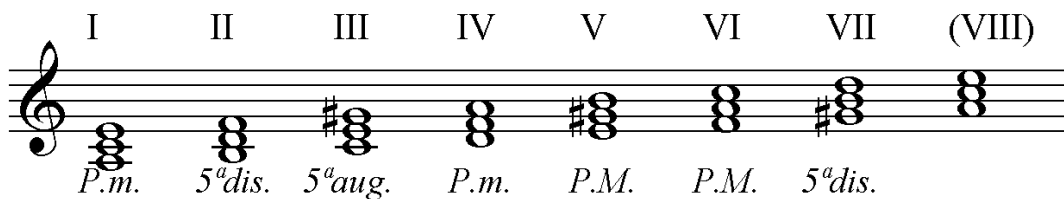
Els acords els construïm superposant terceres als graus de l'escala. A partir de qualsevol escala major tenim:

Però el resultat no és sempre el mateix:

- Al I, IV, V graus, la combinació és 3^aM + 3^am (do-mi 3^aM + mi-sol 3^am, etc.)
- Al II, III, VI graus, la combinació és 3^am + 3^aM
- Al VII grau: 3^am + 3^am

Sobre l'escala menor harmònica (que és la que utilitzem en la música tonal), obtenim:

Al I i IV graus:	3 ^a m + 3 ^a M
Al V i VI graus:	3 ^a M + 3 ^a m
Al II i VII graus:	3 ^a m + 3 ^a m
Al III grau:	3 ^a M + 3 ^a M

⁴² Si només són dues notes sonant simultàniament, generalment es diu que formen un interval harmònic.

Si fem un recompte dels acords que hem obtingut, veurem que estan totes les combinacions possibles que podem fer amb dues terceres, combinant les majors i les menors:

Acord perfecte major

3^a M + 3^a m (la 5ª formada és justa)

Acord perfecte menor

3^a m + 3^a M (la 5ª formada també és justa)

Acord de 5^a disminuïda

3^a m + 3^a m (la quinta disminuïda suposa que la primera tercera és menor)

Acord de 5^a augmentada

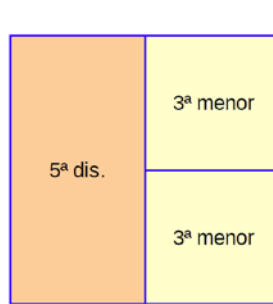
3^a M + 3^a M (la quinta augmentada suposa que la primera tercera és menor)

acord perfecte Major

acord perfecte menor

acord de 5ª disminuïda

acord de 5ª augmentada

Com sempre en música, ara caldria practicar el reconeixement sonor d'aquests acords.

Nom que reben les notes d'un acord ordenat

La primera nota (la més baixa) d'un acord ordenat es diu **fonamental**.

La segona nota: **tercera**, perquè forma una tercera amb la fonamental.

la tercera nota: **quinta**, perquè forma una quinta amb la fonamental.

Si es desordena, continuen tenint el mateix nom.

quinta
tercera
fonamental

fonamental
tercera
quinta

quinta
fonamental
tercera

Representació numèrica dels acords

Per a referir-nos a com està format un acord es pot fer servir també la numeració dels intervals que el componen. Per exemple, un acord perfecte major es representa:

$$1 - 3 - 5$$

Que vol dir: fonamental (1), tercera major (3), quinta justa (5). Un nombre sense cap alteració representa l'interval major o just.

L'acord perfecte menor es representa:

$$1 - b3 - 5$$

Que vol dir: fonamental (1), tercera menor (b3), quinta justa (5). Un bemoll que acompanya a un nombre significa que rebaixem l'interval del número mig to, encara que el

resultat pot ser nota amb bemoll, becaire (natural) o sostingut⁴³.

L'acord de quinta disminuïda es representa:

$$1 - b3 - b5$$

Que vol dir: fonamental (1), tercera menor (b3), quinta disminuïda (b5)

L'acord de quinta augmentada es representa:

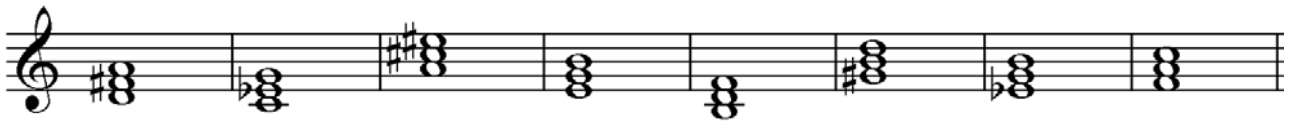
$$1 - 3 - \#5$$

Que vol dir: fonamental (1), tercera major (3), quinta augmentada (#5). El sostingut, no significa que la quinta porta sostingut, sinó que hem d'apujar mig to la quinta justa, i per tant, que serà quinta augmentada.

Exercicis:

- Dir el tipus d'acord que són els següents:

- Completar l'acord que es demane a partir de les següents fonamentals:

- Afegir la tercera que correspongue (no es concreten els que estan clars):

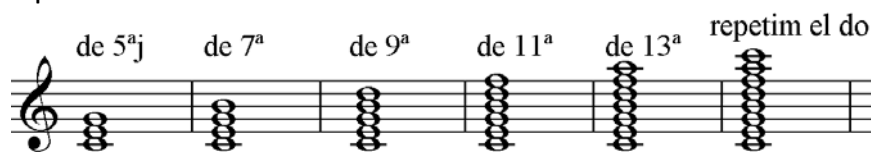
⁴³ Per exemple, a partir de Do#, 1-b3-5 representa: do# - mi natural (tercera menor) – sol# (quinta justa).

L'acord de sèptima de dominant:

És un acord de quatre sons. Es forma afegint una tercera menor a un acord perfecte major. El resultat és: $3M + 3m + 3m$. O també, des de la fonamental: $3M+5j+7m$, que es representa: 1-3-5-b7.

Però, així com hem superposat 3 terceres, també podem superposar-ne més. Si en superposem 4, tenim acords de novena. Si 5, acords d'onzena. Si 6, acords de tretzena. I prou, perquè la quinzena torne a ser la fonamental.

L'acord de dominant és el resultat de superposar tres terceres al cinquè grau d'una escala (major o menor harmònica).

Per ara serà l'únic acord de sèptima que estudiarem, ja que en afegir una tercera més sobre els acords de tres sons, a cada grau de l'escala major i menor harmònica, obtenim 7 combinacions diferents d'acords de sèptima, que ara no venen al cas.

Exercici: construir l'acord de sèptima de dominant, a partir de les següents fonamentals (recordeu: $3M + 3m + 3m$, o 1-3-5-b7)

Es pot calcular de més maneres. Una més lògica, però pot ser més lenta, seria considerar les fonamentals donades com el V grau d'una escala major. S'hauria de buscar la tònica (5 inferior o 4 superior) i aplicar l'armadura corresponent.

Per exemple:

- Do és la quinta de Fa (dominant de FaM)
- FaM té un bemoll a l'armadura.
- L'acord de sèptima de dominant sobre la nota do serà: do – mi – sol – sib.

Un altre exemple:

- Sobre Re: Re és la quinta de SolM (dominant de SolM)
- SolM té un sostingut a l'armadura.
- L'acord de sèptima de dominant sobre la nota Re serà: re – fa# – la – do.

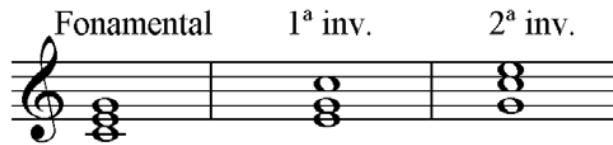

No confondre l'acord de Do sèptima de dominant (do-mi-sol-sib) amb l'acord en sèptima de la dominant de Do (sol-si-re-fa)

Inversió dels acords

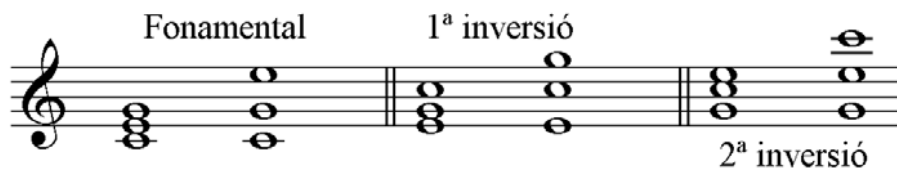
La disposició, l'ordre de les notes, no suposa el canvi d'acord⁴⁴

Així, aquests acords són en els tres casos el mateix: DoM

- Si la **fonamental** és el baix (la nota més greu), es diu que està en estat **fonamental**.
- Si la **tercera** fa de baix, es diu que està en **primera** inversió.
- Si la **quinta** fa de baix, es diu que està en **segona** inversió.

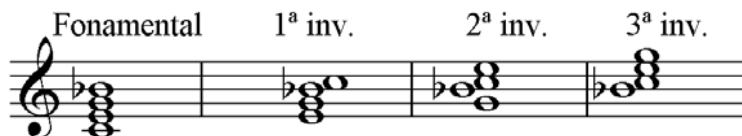
Només compta quina és la nota del baix. No importa l'ordre de les de dalt!

Exercici: Qualifica els següents acords seguint el primer exemple:

— Els acords de sèptima tenen una inversió més: Si la sèptima està a la part greu, l'acord està en tercera inversió

⁴⁴ Això és cert només a partir de Rameau. Però ha sigut una teoria molt fructífera.

Exercici: Identificar les inversions dels següents acords (per a identificar-los, s'han d'ordenar per terceres per a saber quina es la fonamental. Exemple: el primer és: re – fa# - la – do).

The musical staff shows nine chords in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The chords are:

- 1: Re7 (root position)
- 2: G major (first inversion)
- 3: Bb major (first inversion)
- 4: D major (second inversion)
- 5: E major (second inversion)
- 6: F# major (second inversion)
- 7: A major (root position)
- 8: C major (first inversion)
- 9: E major (root position)

1: Re7	primera inversió
2: _____	_____
3: _____	_____
4: _____	_____
5: _____	_____
6: _____	_____
7: _____	_____
8: _____	_____
9: _____	_____

Exercicis corresponents a l'estudi de la formació d'acords

1. Qualifica els acords, posant a la part de baix el que corresponga (PM, Pm, 5d.,5a.), segons la representació numèrica.

1: 1-3-5; 2: 1-3-5; 3: 1-b3-5 4: 1-b3-b5 5: 1-3-#5 6: 1-b3-b5

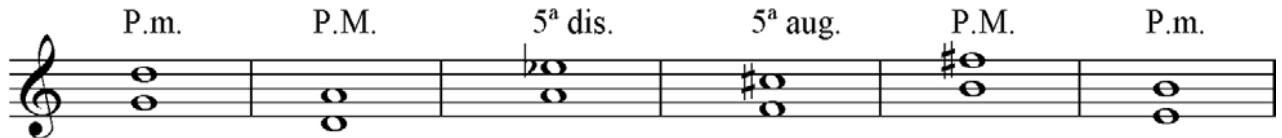
Exemple: PM

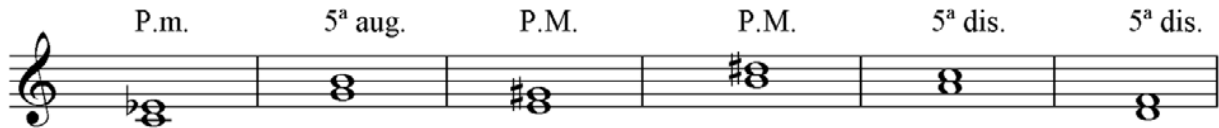
2. Forma sobre les notes donades els acords formulats a l'exercici anterior (no modificar la nota donada).

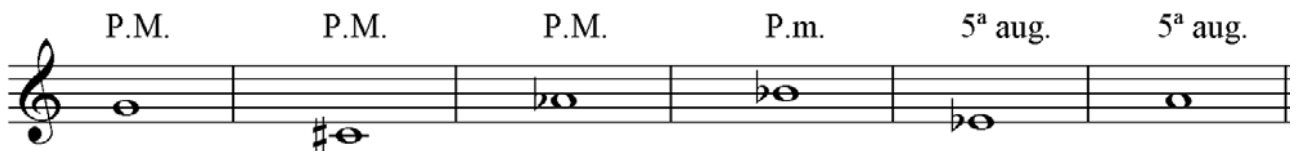
3. Completa amb les terceres, segons es demana:

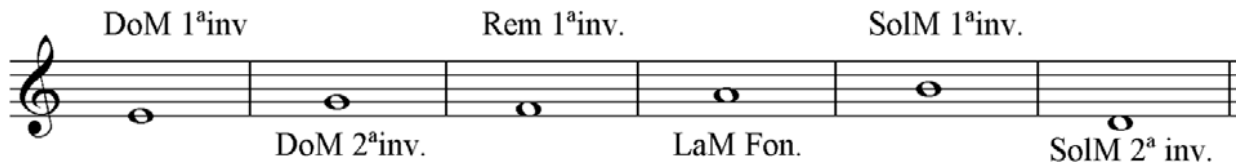
4. Completa amb la quinta, segons es demana:

5. Completa amb la tercera i la quinta:

6. Escriu els acords que es demanen a partir de la nota, que serà el baix, siga fonamental, tercera, o quinta del'acord.

7. Forma acords de sèptima de dominant sobre aquestes notes (1-3-5-b7)

UNITAT 9. SÍNCOPE I CONTRATEMPS

En la vida real, una síncope (*pèrdua sobtada de la consciència, completa i transitòria*) és ben bé un contratemps. En música, no. Però en aquest tema, a no ser que estem molt atents a no embolicar-nos més del que cal, és probable que acabem una mica atordits.

A) La mètrica

La «mètrica» és la part de la teoria musical que tracta del compàs⁴⁵

Coses que ens diu la mètrica⁴⁶:

- La forma primària del compàs és, la binària. O siga, que el compàs base seria el de dos. La subdivisió potser tan binària com ser ternària.
- El compàs ternari és una modificació del binari. La forma ternària és el resultat d'ampliar (doblar) el primer temps d'un compàs binari.⁴⁷
- El compàs quaternari és un compàs binari doble (unió de dos binaris).
- Altres tipus de compassos, com per exemple de 5 o de 7 poden ser combinacions de binaris i ternaris, o també veritables compassos de 5 o de 7 temps. Però no els estudiarem ací.

La mètrica ens diu que el primer temps d'un compàs és fort.

I els altres?... Els altres no. No cal qualificar-los. Només direm que al compàs quaternari, com que en realitat el considerem com la unió de dos binaris, el tercer temps també és fort, però no tant com el primer. Normalment se'l qualifica de semi-fort.

Quadre resum dels temps forts

COMPÀS	TEMPS 1	TEMPS 2	TEMPS 3	TEMPS 4
BINARI	FORT			
TERNARI	FORT			
QUATERNARI	FORT		SEMIFORT	

⁴⁵ I del seu paper com a origen de l'articulació de les formes musicals.

⁴⁶ El plantejament inicial d'aquesta unitat segueix el que exposa Hermann Grabner a «Teoría General de la Música». Ed. Akal, 2001.

⁴⁷ El ritme de vals suggereix que és el segon temps el que s'allarga. Però això entraria dintre de les variants rítmiques aplicades a la mètrica base.

B) La rítmica

És la part de la teoria musical que tracta del ritme. Estudia la diferent accentuació que adquireixen les notes dintre de la unitat mètrica (compàs).

La mètrica ens ha donat l'accentuació de base. Però sobre aquest esquema simple es poden elaborar multitud d'esquemes rítmics.

Aquests ritmes es poden classificar en dos primers apartats:

- Els que segueixen el ritme mètric, sense aportar altres accents.
- Els que aporten⁴⁸ altres accents que no coincideixen amb els mètrics.

Si segueixen el ritme mètric, és perquè «van a temps».

Si no segueixen el ritme mètric, és perquè incorporen altres accents que «van a contratemps»

Ací es podria acabar la qüestió, però els teòrics de la música s'emboliquen diferenciant els ritmes a contratemps en:

- Síncopes
- Contratemps pròpiament dits (precedits per silencis)
- Contratemps sense silencis, que no en parlen els tractes, però que “haberlos haylos”

Però millor estudiar-ho amb exemples:

Analitzem una cançó popular amb lletra:

F F F F F F F F

Plou i neve a la por - ta d'Es - te - ve, plou i fa sol, a la por-ta de Que - rol.

Les paraules també tenen diferent accentuació. Recordeu que les agudes tenen l'accent tònic a l'última síl·laba, les planes a la penúltima, i les esdrúixoles abans de la penúltima.

A les cançons, l'accentuació de les paraules combina amb la rítmica de la melodia, fent coincidir, per regla general, les síl·labes tòniques amb parts fortes, i les àtones en parts febles. Observeu com al temps fort (el primer) sempre hi ha síl·labes amb accent tònic:

“Plou i neve, a la porta d'Esteve, plou i fa sol, a la porta de Querol.”

⁴⁸ Normalment es diu «que contradueixen» l'accentuació natural. Però aquesta paraula pot tenir un sentit negatiu no desitjable. Prefereixo plantejar-ho en sentit positiu, com una aportació, un enriquiment

Aquesta cançó és un exemple de ritme «natural»⁴⁹ o mètric (perquè està d'acord amb la mètrica), o «a temps»

La qüestió que volem estudiar és que no sempre l'accentuació rítmica es limita a la que està d'acord amb la mètrica (a la que li correspon segons el compàs o la part de compàs). Això passa quan, per exemple, es forma una síncope o un contratemps.

Síncope

Una **SÍNCOPE** es produeix quan **una nota ataca en una unitat mètrica feble o semi-forta, i es prolonga sobre una altra (siga de major o igual accentuació).**

L'atac d'una nota suposa de per sí una accentuació. Si s'ataque en part dèbil, s'està produint una modificació rítmica. Cal escoltar l'efecte de les síncopes).

Exemple de ritmes «naturals» o mètrics i de ritmes sincopats:

Podríem resumir dient que:

- a) Si el segon nombre és 1 i l'anterior no, sempre dona síncope: 2-1, 3-1, 4-1...
- b) Si el 2 es prolonga (a 3, 4...) dona síncope.
- c) La combinació 3-4-1 dona síncope (3 que es prolonga més enllà del 4).

Bé, això no és tan difícil. Però el que complica la qüestió és que aquestes divisions es poden aplicar a múltiples nivells: entre diferents temps, o en un sol temps, o en una subdivisió de temps... com si aplicarem un zoom a la partitura. El nivell que necessitem mol donarà el valor més xicotet de les notes a analitzar.

Als grups irregulars només es considera fort l'atac, a no ser que estiga subdividit en parts de 2 o de 3.

⁴⁹ La paraula no és del tot apropiada, perquè per a un sud-americà el més natural del món és sincopar.

Exemple, aplicant les normes anteriors:

1 2-3 1 2 1 2 1 2 1... 1 2-3 4 1 234 1 2 3-4 1 1 2 1... 2-3-4
 b) a) a) a) b) a) b) c) a) b)

Observeu com les divisions es fan en funció dels valors en cada moment: negres, corxeres, semicorxeres.

Les síncopes poden estar formades per una sola figura o per notes lligades. També és possible que les figures d'una síncope no siguin iguals⁵⁰:

Exercici: Crea síncopes afegint lligadures al següent fragment:

1 2 3 4 1 1 2 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 2 3 4

Exemple de combinacions que no donen síncope:

1 2 3 4 1 1 2 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 2 3 4

- Si comença en 1, no hi ha síncope.
- La combinació 3-4 no forma síncope

Exercicis: Marca les síncopes que trobes:

2-3 1-2 1 2-3 1 2-3 1-2 3 1-2 1-2-3

Samba Lelê

Popular brasilera

Te - ren - ten me - re - ke te - rem - tem - bo, te ren - ten me - re - ke
 te - tem - tem - bó oh me - re - cum - bá.

⁵⁰ Quan això passa se solen dir síncopes irregulars. També se sol distingir entre síncopes molt llargues, llargues, breus, i molt breus. Però no veig que calgui ara dedicar temps a aquestes qüestions.

Contratemps

Es forma un **CONTRATEMPS** quan es desplaça l'accent rítmic, ja que una pausa o silenci ocupa una part de major accentuació que la nota que segueix.

Entren en joc dos elements: la pausa, i la nota. Si la pausa està en part o divisió de part més forta que la nota, és un contratemps⁵¹.

Si a la vegada es forma contratemps i síncope, s'analitza com a síncope i no com a contratemps.

Quan hi ha més d'un silenci abans la nota, es compta en el contratemps el silenci que comença en una unitat equivalent a la de la nota i els silencis següents si és el cas, però no els silencis precedents.

Exemple amb contratemps marcats:

⁵¹ També en el concepte de contratemps tenim divergències. Dionisio de Pedro, al seu llibre de Teoría de la Música (vol 1, p.55) diu: "Contratiempo.- Notas que, precedidas y seguidas de silencio ocupan una parte o fracción débil." I especifica en una nota (p. 56): "A veces se suele confundir la anacrusa de una nota con el contratiempo. La diferencia principal consiste en que la anacrusa resuelve en parte acentuada, mientras que en el contratiempo esta parte acentuada la ocupa un silencio." Però eixa no és la definició tradicional, que no té per a res en compte si segueix un silenci o una simfonia.

Si analitzem el següent fragment amb la teoria de Dionisio, resultaria que:

- a) no és contratemps (i què passa amb els començaments acèfals com aquest?, els hem de considerar com anacrusi?(!)
 - b) sí que ho és
 - c) no ho és
 - d) no se sap perquè no veiem el que segueix.
- Absurd.

Per contra, analitzat des del punt de vista tradicional, a,b,c i d són exemples clars de contratemps.

No formen contratemp si la nota ocupa una part (o divisió de part) més forta que el silenci precedent.

Sí que formen contratemp quan la nota ocupa una part o divisió de part menys forta que el silenci precedent.

Exercici: marca les síncopes, i els conjunts de pausa i nota, que formen contratemp:

Hem vist les síncopes, i el contratemp fruit de la combinació silenci-nota. Ara ens queda el contratemp sense silencis. Els manuals no se n'ocupen, no sé per què s'ignora aquesta qüestió. Però per poc que analitzem una secció rítmica, apareixeran aquests tipus de contratemp. Per exemple els accents marcats en aquest ritme de caixa de «bulería»?

Analitzem:

Però també en els clàssics trobem contratemp sense silencis. Veiem per exemple aquest fragment dels violins de la quinta simfonia de Beethoven⁵²

És prou evident que els «sf» van a contratemp.

⁵² Beethoven, simfonia nº 5, op. 67, IV moviment, compassos 228-232.

RESUM

- El ritme mètric ens diu que és fort el primer temps de qualsevol compàs, i el tercer (semi-fort) del compàs quaternari.
- Al ritme mètric es poden afegir altres accents diferents. Òbviament seran al segon o al quart, o al 3 del ternari
- Aquests «contratemps» els anomenarem síncopes si són notes prolongades.

Esquema dels temps forts incloent l'inici del compàs següent:

		Síncope		Síncope		
BINARI	1 (F)	2	1 (F)			
TERNARI	1 (F)	2	3	síncope	1 (F)	
QUATERNARI	1 (F)	2	3(sF)	4	síncope	1 (F)
		pausa-nota nota-nota acc. CONTRATEM		pausa-nota nota-nota acc. CONTRATEMPS		

Formaran síncope:

- Quan la nota ataca en 2 i es perllonga. Combinacions: 2-1...; 2-3...
- Quan la nota acaba en 1 i no procedeix d'1. Combinacions: 2-1...; 3-1...; 4-1...

Fixat que totes les combinacions no comencen en part forta.

Formarà contratemps el grup «silenci-nota», o «nota-nota accentuada»:

- Si combinen 1-2; 1-3; 3-4

Nota: mai no he vist a ningú caçant síncopes o contratemps en una partitura, a excepció dels alumnes (i professors) que fan exercicis. Vull dir que el que és important és saber distingir un ritme sincopat o a contratemps d'un que no ho és. I ja està.

Exercicis corresponents a l'estudi de la síncope i el contratemps.

1. Posar el text a les notes. Atenció a la correspondència entre síl·labes tòniques i parts fortes.

- a) Joan del Riu n'és arribat amb un plat de confitura.
- b) Joan del Riu n'és arribat amb un plat de codonyat.
- c) N'ha portat un violon per fer **ballar**⁵³ les minyones,
- d) n'ha portat un violon per fer **ballar** tot el món.

2. Divideix i aplica la numeració segons el temps, o les subdivisions pertinents:

3. Primer numera per a saber les combinacions rítmiques. Després marca les síncopes (S) i el conjunt de pausa i nota que formen contratemps (C). Si a la vegada és síncope i contratemps, ho qualifiquem d'una síncope.

4. Crea el màxim nombre de síncopes possibles, lligant no més de dues notes seguides.

⁵³ A la cançó l'accent cau a la síl·laba "ba". No sempre la coincidència entre accents de paraules i música és total.

Joshua Bell

UNITAT 10. L'EXPRESSIÓ MUSICAL

Per a interpretar una obra no n'hi ha prou amb l'execució correcta de valors i notes. És imprescindible donar-li la màxima expressió musical per interpretar-la artísticament i arribar a la sensibilitat de l'oient.

Els elements que contribueixen a l'expressió musical són:

- El moviment
- El caràcter
- El matís
- L'accentuació
- L'articulació.

El moviment⁵⁴

És la velocitat amb la qual es pot interpretar una obra musical. Per a indicar el moviment utilitzem termes italians que s'escriuen sempre sobre el pentagrama al principi d'un fragment musical.

Lento, Largo: Molt a poc a poc.

Adagio: A poc a poc, una mica menys que els anteriors.

Moderato, Andante: Pausat, moderat.

Allegro: ràpid, alegre.

Vivace, Vivo, Presto: Viu, més ràpid que l'Allegro.

Per a alguns d'aquests termes s'utilitzen diminutius i superlatius que modifiquen la intensitat del terme.

Diminutius:

Larghetto, no tant lent com Largo.

Adagietto, no tant lent com Adagio.

Andantino, més lleuger que Andante.

Allegretto, menys ràpid que Allegro.

Superlatius:

Lentissimo, més a poc a poc que Lento.

Allegrissimo, més ràpid que Allegro.

Vivacissimo, més ràpid que Vivace.

Prestissimo, més ràpid que Presto.¹

⁵⁴ Modernament es qualifiquen d'"agògics" els termes musicals que fan referència a qüestions de moviment. Suposo que la paraula deriva del verb grec ἄγω (conduir, encaminar-se) o dels seus derivats (ἀγωγή: moviment, marxa). Però no s'és millor músic per parlar amb paraules rares.

"L'agògica" és un concepte que posa en circulació Hugo Riemann (1849-1919). Es tracta d'explicar la relació existent entre les possibles modificacions del moviment (tempo) i les alteracions d'intensitat (dinamisme) fruit del desig d'obtenir una expressió variada. L'augment de la intensitat -un crescendo- pareix reclamar una acceleració del moviment, i viceversa. Per tant, l'agògica relaciona el moviment i la intensitat.

Per això resulta estrany i contradictori el sentit que se li dóna en alguns tractats, a on es limita al moviment: "Estos términos que afectan a la velocidad se denominan matices agógicos y abarcan una gradación que va desde el muy despacio hasta el muy rápido." (Araval. Lenguaje Musical 4 -Elemental-. Salvador Seguí i altres, Piles, Valencia, pàg. 101). No és eixe el sentit originari del terme.

Termes de moviment que indiquen un canvi en la regularitat del moviment.

Són aquells que donen llibertat a l'executant per alterar la regularitat de la pulsació, que pot ser més ràpida o més lenta

ab libitum *a piacere* *senza tempo* *senza rigore* *rubato*

Termes que restableixen el moviment que ha estat alterat prèviament

a tempo *in tempo*

Termes que indiquen una disminució progressiva del moviment:

rallentando (*rall.*) *ritardando* (*rit.*) *ritenendo* *allargando* *slargando*

Termes que indiquen un augment progressiu del moviment:

animando *accelerando* (*accel.*) *affrettando* *incalzando* *stringendo*

Termes que indiquen un canvi breu i sobtat del moviment:

ritenuto: retingut (més a poc a poc) *stretto*: estret (de pressa)

Termes de moviment que fan referència a un moviment anterior. S'escriuen quan hi ha hagut un canvi de moviment i reprenem el moviment inicial:

Come prima: Com la primera vegada

Primo tempo: Primer moviment

o quan es vol indicar que es manté el moviment, encara que canvie el compàs o la idea musical:

Lo stesso tempo: El mateix moviment (sense canvi)

Indicacions metronòmiques

Una manera més precisa d'indicar el moviment són les indicacions metronòmiques. El metrònom en el seu origen era un pèndol mòbil, amb una escala, que permetia regular les oscil·lacions **per minut**, segons la següent taula:

40, 42, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 63, 66, 69, 72, 76, 80, 84, 88, 92, 96, 100, 104, 108, 112, 116, 120, 126, 132, 138, 144, 152, 160, 168, 176, 184, 192, 200 i 208.

Per $\text{♪} = 120$ significa una velocitat de 120 corxeres **per minut**. Posant el metrònom a 120, sabem el valor (la duració) que li correspon a la corxera.

La invenció s'atribueix a Sauver i també a Winkel. Però va ser el model de Maëzel (primer tipus en 1813 i en 1820 el model que ha arribat fins avui) el que es va imposar⁵⁵.

Recentment s'han incorporat els metrònoms electrònics. Però les aplicacions per als mòbils els estan substituint. Tenen l'avantatge de funcionar en qualsevol posició, mentre que el metrònom Maëzel ha d'estar equilibrat perquè les oscil·lacions siguin regulars. També poden substituir el senyal sonor per un de visual. A més a més, solen incorporar la nota "la" com a referència per a afinar. Els metrònoms electrònics i les aplicacions dels mòbils no respecten la taula de Maëzel, i com la tecnologia ho permet, es poden seleccionar els valors incrementant o disminuint d'un en un.

⁵⁵ En algunes edicions antigues podem trobar abans de la indicació metronòmica, les inicials "M.M.", que servien per a precisar el model de metrònom: Metrònom Maëzel. Però des de que no se n'utilitza d'altre, ja no es fan servir.

El caràcter

És el sentiment que requereix tota idea musical i pot ser d'alegria, tristesa, solemnitat, malenconia, dolçor... Els termes que ens indiquen el caràcter s'escriuen generalment al començament de l'obra, al costat de la indicació de moviment.

<i>Affettuoso</i>	<i>Agitato</i>	<i>Amabile</i>
<i>Amoroso</i>	<i>Animato</i>	<i>Appassionato</i>
<i>Brillante</i>	<i>Cantabile</i>	<i>Cantando</i>
<i>Cantato</i>	<i>Capriccioso</i>	<i>Con allegrezza (amb alegria)</i>
<i>Con anima</i>	<i>Con brio</i>	<i>Con espressione</i>
<i>Con fuoco</i>	<i>Con moto (mogut)</i>	<i>Con sentimento</i>
<i>Con spirito</i>	<i>Delicato</i>	<i>Disperato</i>
<i>Dolce</i>	<i>dolcissimo</i>	<i>Doloroso</i>
<i>Drammatico</i>	<i>Expressivo</i>	<i>Flebile (plorós)</i>
<i>Furioso</i>	<i>Giocoso (divertit, graciós)</i>	<i>Giusto</i>
<i>Grazioso</i>	<i>Innocente</i>	<i>Leggero (lleuger, no fort)</i>
<i>Lugubre</i>	<i>Lusingando (afalagant)</i>	<i>Maestoso (majestuós)</i>
<i>Malinconico</i>	<i>Marziale Mesto (trist)</i>	<i>Mosso (mogut)</i>
<i>Patetico</i>	<i>Pomposo</i>	<i>Religioso</i>
<i>Risoluto</i>	<i>Scherzando (jugant)</i>	<i>Semplice</i>
<i>Sensibile</i>	<i>Solenne</i>	<i>Sostenuto (sostenint el so)</i>
<i>Spiritoso</i>	<i>Teneramente (tendrament)</i>	<i>Tranquilo</i>
<i>Tristamente</i>		

La intensitat⁵⁶ con tenerezza (amb tendresa) Deciso

Per a designar les diferents intensitats poden utilitzar-se també els termes **matís** o **dinàmica**)

És la força amb què es produeix un so. El so pot tenir diferents intensitats, en funció de la seua emissió.

Vegem la paleta de dinàmiques que ens ofereix el programa MuseScore². Va de tres pes a tres efes, passant per *mezzo piano* i *mezzo forte*.

La «p» significa *piano* (suau), que en italià es contraposa a *forte* («f»).

Crescendo (*cresc.*) indica que la intensitat del so s'ha d'augmentar gradualment

Diminuendo (*dim.*) que ha de disminuir. També poden estar representats per reguladors:

⁵⁶ Seguint la moda referida, d'utilitzar paraules "cultes", s'anomenen termes "dinàmics" als que fan referència a la intensitat o matís, segons la paraula grega δύναμις (força). Però també és veritat que la paraula "dinàmica" fa referència a la part de la mecànica que estudia les lleis del moviment en relació a les forces que el produeixen, o en qualsevol cas, a les forces que produeixen moviment. Així és que parlar de termes dinàmics per a distingir-los dels de moviment, potser no és molt aclaridor. Però la utilització d'aquesta paraula sí que està molt estesa.

² La paleta «mestra» o estesa va de 6 «p» a 6 «f».

L'accentuació

És la manera especial amb què es pot atacar cada nota. Signes d'accentuació: consisteix a reforçar o marcar intensament l'atac d'una nota.

- *Marcato*: Accent sobtat i intens de la nota. S'expressa amb un angle obert cap a la nota (per a no confondre'l amb la indicació d'arc a dalt dels instruments de corda)

- *Sforzato*: Forte-piano, atac fort i disminució ràpida de la sonoritat.

- *Piano-forte*. Atac suau i augment ràpid de la sonoritat.

- *Tenuto*: Subratllat, donar un cert recolzament i intenció a la nota⁵⁷.

- *Portato*: Subratllat i picat, com l'anterior, però separant les notes⁵⁸.

⁵⁷ «Detaché porté» als instruments d'arc.

⁵⁸ «Detaché lancé»

L'articulació

Correcta emissió dels sons i la manera de separar-los i unir-los.

- Lligadura de diverses notes⁵⁹: sense separar les notes
 - Cantant i instrumentista de vent: unint els sons sense respirar.
 - Instruments d'arc: sense canviar la direcció de l'arc.
 - Instruments de teclat: sense cops de monyica...

- Lligadura de dues notes: abandonar la segona suaument, retallant-la un poc.

La lligadura, a banda de la d'expressió, pot ser també de prolongació. En eixe cas, necessàriament unirà una mateixa nota. Exemple:

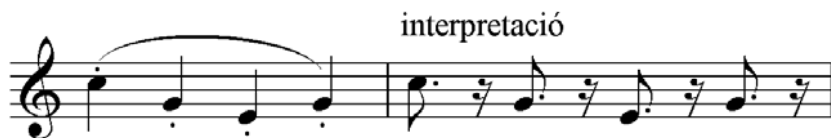
- *Staccato* (o *picat* per als instruments de vent): Les notes perden aproximadament la meitat del seu valor⁶⁰:

- *Staccatissimo*: Gran destacat, un punt perllongat en forma de llàgrima. La interpretació aproximada és la reducció de la nota a ¼ del seu valor⁶¹.

- *Portato*: Picat-lligat, una altra manera de representar el *portato*: Lligadura combinada amb un punt. S'han de fer les dues coses. Està entre el picat i el lligat. A la pràctica, les notes s'acurten ¼ del seu valor, per tant, tenen ¾ del seu valor.

⁵⁹ La lligadura, a banda de la d'expressió, pot ser també de prolongació. En eixe cas, necessàriament unirà una mateixa

nota. Exemple:

⁶⁰ «Spiccato» als instruments d'arc.

⁶¹ «Martelé» als instruments d'arc.

Nomenclatura dels *cops d'arc* (instruments de corda amb arc).

Els instrumentistes de corda tenen paraules pròpies per a anomenar els diferents cops d'arc que es poden fer. Només com a exemple, i sense aprofundir:

- **Legato**: notes fetes amb la mateixa arcada, sense interrupcions.
- **Staccato**: separat, oposat *allegato*.
 - **Detaché**: cada nota amb una arcada, però el més lligat possible. Es divideix amb variants (Grand-detaché, detaché accentuat, *detaché* amb tot l'arc, *detaché porté*, *detaché lancé*, *fouetté*...
 - **Martellato (Martelé)**: Amb gran accent inicial i notes separades.
 - **Spiccato**: moviment semicircular de l'arc en relació a la corda. Variants: *cantabile*, *percussivo*, *dur*, *collé*.
 - **Saltellato (Sautillé, Saltillo)**: rebot de l'arc sobre la corda.
 - **Staccato**: sèrie de xicotets colps en martelé executats amb la mateixa arcada. Variants: *tenso*, «Arco Viotti», *volante*.
 - **Ricochet**: Diverses notes en la mateixa arcada i amb un únic impuls, que fa que l'arc bote en si mateixa. Variants: *Jeté* o *saltati*, arpegis en *ricochet*.

Altres tècniques que no són pròpiament colps d'arc:

- **Son filé**: mantenir sonant una nota amb caràcter cantabile. És important el «vibrato» correcte.
- **Pizzicato**: tècnica pareguda al *spiccato*, però substituint l'arc pel dit, que tensa la corda i produeix el so al soltar..

Fraseig

La frase és una idea musical amb sentit complet. Es pot comparar a la frase gramatical. Les frases expressen idees. Totes les paraules d'una frase estan encaminades a formar una expressió amb sentit.

Una paraula per sí mateixa té significat. Però el significat complet està en la frase.

En música el funcionament és semblant. La unitat mínima de significat musical és el motiu, que ve a ser com les paraules. Però la funció del motiu és formar frases.

És molt important que l'interpret sàpiga llegir les frases d'una partitura. Seria lamentable llegir sense respectar la unitat de la frase. Per exemple així:

“Seria lamentable llegir sense. Respectar la. Unitat de la . Frase.”

El mateix efecte fa quan un interpret respira en un moment equivocat, tallant la frase musical.

La lligadura de fraseig té com a funció indicar la unitat dels elements que abraça. Poden ser motius, o tota una frase. Per això, pot incloure altres signes d'expressió.

Signes de separació:

- La coma de respiració: indica el lloc a on respirar. La nota anterior a la coma es pot escurçar per a respirar. La següent a la coma s'ha d'atacar amb precisió.

- Altres signes de separació:

Paraules que modifiquen els termes de caràcter, intensitat i moviment

Es poden afegir alguns adverbis als termes de moviment, intensitat o caràcter per precisar, modificar o completar-ne el sentit (exemples: Meno mosso (menys mogut), Allegro assai (bastant ràpid), Molto adagio (molt lent). Els més utilitzats són:

Assai	Bastant
Meno	Menys
Molto.....	Molt
Non tanto	No tant
Non troppo.....	No massa
Più	Més
Poco.....	Poc
Quasi	Quasi

Paraules italianes que signifiquen disminució gradual a la vegada del matís i del moviment:

Calando,	Cal.	(parant, reduint)
mancando,	Manc.	(minvant)
morendo	Mor.	(deixant apagar el so)
perdendosi	Perd.	(perdent-se)
smorzando	Smorz.	(minvant la intensitat fins a perdre's)
stinguendo	Sting.	(extingint-se)
svanendo	Svan.	(esvaint-se)

Paraula italiana que significa augment gradual a la vegada del matís i del moviment:

Incalcando	Incalc.	(accelerant i reforçant)

Exercicis corresponents a l'estudi de L'expressió musical

1. Els elements que contribueixen a l'expressió musical són:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

2. Relaciona les paraules amb el tipus d'expressió musical:

Adagio	matís	Deciso	moviment
Piano	caràcter	Diminuendo	articulació
Amabile	moviment	Staccato	matís
Legato	articulació	Andantino	caràcter

3. Ordena els següents termes de lent a ràpid:

Allegro	
Larghetto	
Largo	
Andante	
Allegrissimo	
Presto	

4. Les indicacions metronòmiques signifiquen el nombre de figures que s'han de fer per:
 a) segon b) minut c) pentagrama d) redona.

5. Emparella les paraules:

leggero	jugant	mesto	divertit, graciós
lusingando	no fort	sostenuto	sostenint el so
scherzando	afalagant	giocoso	trist

6. Les paraules anteriors fan referència al _____ de la música

7. La manera especial amb què es pot atacar cada nota és: _____

8. Per a indicar a un cantant que ha d'unir els sons sense respirar, utilitzarem:

UNITAT 11. LES CLAUS

Quina nota és aquesta?

Sense clau no és cap nota. Segons la clau que apliquem, pot ser do, re, mi, fa, sol, la si

Propietats de les claus

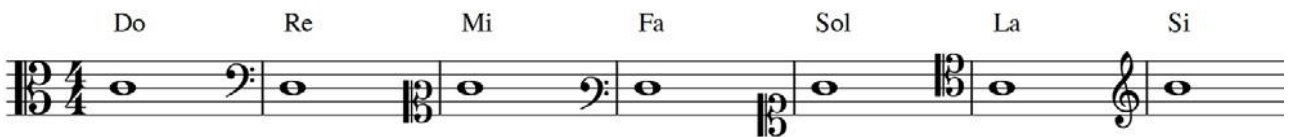
Les claus són els signes que ens indiquen **el nom i l'altura** de les notes. S'escriuen al principi del pentagrama.

Porten el nom d'una d'aquestes notes: sol, do, fa. Però es poden col·locar en diferents línies (no espais) del pentagrama, donant nom a la nota que coincideix amb la clau, i en conseqüència, a la resta.

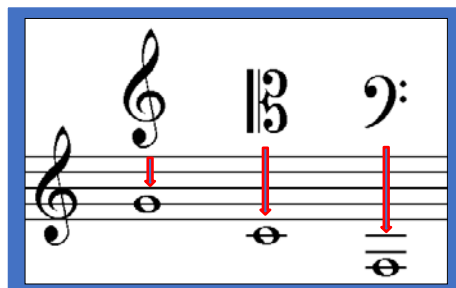
Els signes de les claus

Que el nom de les notes depèn de les claus, ho podem comprovar en aquest exemple:

Encara que, com s'ha dit, les claus poden estar en diferents línies del pentagrama, cada clau sempre fa referència a una altura de so, que posats en un pentagrama de Sol en segona, correspon a les següents notes:

És a dir, que la clau de Sol, sempre done aquest sol, i la de Do una quinta avall, i la de Fa una altra quinta avall.

Índex acústic

Com que les notes es repeteixen d'octava en octava, per a saber a quina octava ens referim, les hem numerat. Però, la llàstima és que hi ha més d'una manera. És el que s'anomena índex acústic.

Cal que coneguem almenys els dos més utilitzats⁶²: El Franco-Belga⁶³, i el dels físics o de la banda audible⁶⁴:

Franco-Belga	C-2	C-1	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9
Físic o Banda Audible	C0	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10

Nomenclatura alfabètica de les notes

Què vol dir «C»? Vol dir la nota Do. S'està utilitzant la nomenclatura alfabètica de les notes, que ja utilitzaven els grecs. Però cal tenir en compte que els alemanys utilitzen una variant:

Notes	La	Sib	Si natural	Do	Re	Mi	Fa	Sol
Denominació alfabètica	A	Bb	B	C	D	E	F	G
Alfabètica alemanya ⁶⁵	A	B	H	C	D	E	F	G

Abans, sobretot en el nostre àmbit, s'utilitzava molt el Franco-Belga. Però cada vegada més en publicacions i software el que trobem és el dels físics:

Mireu els atributs de la nota que atribueix al do del pentagrama: C4

⁶² També podeu trobar a publicacions d'àmbit germànic l'índex de Helmholtz, que dona al do central el valor de «c'». La sèrie seria: C,, - C, - C - c - c' - c'' - c''' - c'''' - c'''''... O el de Hugo Riemann, que és un valor més que el físic (comença en 1, i no en zero)

⁶³ Es basa en el teclat de l'orgue: la primera octava del manual és 1. Les del pedaler: -1, -2.

⁶⁴ Es basa en l'octava més greu que es pot escoltar, que anomena zero. Les següents indiquen la distància en octaves, a l'octava zero.

⁶⁵ Per això el nom de Bach correspon a Sib-La-Do-Si natural. Molts de compositors han escrit obres d'homenatge a Bach, amb el tema format per aquestes notes.

Ara podem dir que la clau de sol dona el Sol4 (índex físic), la clau de Do el Do4, i la clau de Fa el Fa3. Tant si val la línia a on estiguen. La numeració d'una octava va des del Do fins al Si. És a dir, que canvia cada Do, i es manté fins a arribar a l'altre do, que canvia de numeració.

Així, a l'exemple següent, totes les notes són el mateix do (do4, o C4):

A partir de l'exemple anterior podem comprendre el perquè de tenir diferents claus. Com s'ha dit, no només donen el nom de la nota. També l'altura.

A la clau de sol tenim el do a la part baixa del pentagrama. Tenim molt de lloc per anar pujant, per a escriure notes agudes. És una clau útil per als instruments aguts, com el violí, la flauta... i la mà dreta del piano.

A la clau de do en tercera línia, tenim espai per a pujar i per a baixar. És una clau útil per a les notes que pot fer una viola.

A la clau de fa, el do que en la clau de sol estava a la part baixa, ara està a la part alta. Disposem d'espai per a baixar notes cap al greu. És una clau útil per als instruments que fan sonar notes greus, com el violoncel, contrabaix, bombardí, tuba... i la mà esquerra del piano.

Canviant de claus podem escriure totes les notes del piano (88) sense massa línies addicionals:

Hem fet servir aquestes claus:

El nombre 8 d'avall d'una clau significa que sone una octava per davall del que està escrit. El nombre 8 dalt d'una clau significa que sone una octava alta per damunt del que està escrit. El nombre 15 dalt d'una clau significa que sona dues octaves per damunt del que està escrit.

De totes maneres, en piano se solen fer servir les indicacions següents per a les octaves extremes:

I la clau de do? No s'utilitza per al piano. Només la viola utilitza la clau de do en tercera línia com a clau pròpia. Alguns instruments greus, però que poden arribar a notes prou agudes (violoncel, trombó, bombardí) utilitzen com a clau pròpia la clau de fa en quarta línia, i la clau de do en quarta línia per a les notes més agudes. Fora d'aquests casos, fem servir la clau de sol per als instruments aguts, i la clau de fa per als instruments greus.

Les claus emprades en l'actualitat:

Clau de sol en segona línia (instruments aguts).
 Clau de fa en quarta línia (instruments greus).
 Clau de do en tercera per a la viola.
 Ocasionalment clau de do en quarta per a sons aguts a instruments greus.
 Clau d'instruments de percussió de so indeterminat (no indica ni altura i nom de les notes)

Exemple: Compàs 185 i 186 del Bolero de Maurice Ravel

Observacions:

En clau de sol: flauta, clarinets, trompa, mà dreta de l'arpa, violins.

En clau de fa: contrafagot, mà esquerra de l'arpa, violoncel i contrabaix. En clau de do en quarta: trombó solista.

En clau de do en tercera: violes. En clau de percussió: el tambor

Nota: El contrafagot, el clarinet baix⁶⁶ i el contrabaix sonen una octava per avall del que s'escriu

⁶⁶ El clarinet baix a més a més la segona descendent que li correspon per estar en Sib.

Quadre d'opcions de claus que dóna el MuseScore:

*

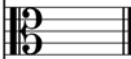
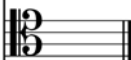
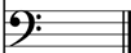

Només per curiositat

Però no estaria mal saber que:

No, no sempre ha sigut així. Durant molts anys es van utilitzar per a les obres amb veus les següents claus (per exemple, J.S. Bach, per a les peces amb veus, però també

Beethoven a la Novena Simfonia):

Soprano		Do en 1ª
Contralt		Do en 3ª
Tenor		Do en 4ª
Baix		Fa en 4ª

Exemple de coral de J. S. Bach:

1. Ach bleib' bei uns, Herr Jesu Christ.

177.)

Per a completar les diferents veus en què es classifiquen els cantants faltarien afegir a les del cor habitual, el baríton, i la mezzosoprano.

- Esquema de les veus femenines i masculines amb les seues tessitures habituals, escrites en les claus clàssiques i en les claus actuals:

VEUS FEMENINES

Soprano

Mezzosoprano

Contralt

VEUS MASCULINES

Tenor

Baríton

Baix

Altres claus emprades històricament

Com hem vist, el baríton, veu entre el baix i el tenor, s'escrivia amb clau de **fa en tercera línia**⁶⁷.

La mezzosoprano, veu entre contralt i soprano, s'escrivia amb clau de **do en segona línia**. El compositor Henirich Schütz (1585-1672) va utilitzar la clau de **fa en quinta línia**⁶⁸. És la clau més greu de totes. Resulten els mateixos noms que en la clau de sol en segona línia, però dues octaves més baixes.

Durant el segle XVII i XVIII era costum escriure la música per a violí o flauta, sobretot a França, en clau de **sol en primera línia**.

⁶⁷ A les obres franceses per a orgue dels segles XVII -XVIII també es troba la clau de fa en tercera línia per a la mà esquerra.

⁶⁸ És una llàstima que no tinguera èxit, perquè si utilitzarem només la clau de sol en segona línia i la de Fa en quinta, totes les notes tindrien el mateix nom. Sóc de l'opinió que l'assumpte de les claus és un dels grans errors històrics de la teoria musical (conjuntament amb els instruments transpositors). És un cas típic d'allò que diem: «val més el drap que l'escurà», o «és pitjor el remei que la malaltia». En el pas del temps, afortunadament s'ha simplificat.

Exercicis corresponents a l'estudi de les claus

1. Repetir la nota amb les claus indicades:

2. Les claus (excepte la de percussió) ens indiquen el _____ i _____ de les notes.

3. Esbrina quina llicència ens prenem en quan a l'altura, quan a classe practiquem lliçons en clau de fa: _____

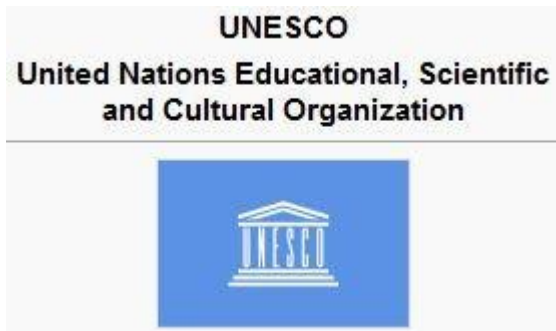
4. ¿Què significa aquesta clau?

5. Emparella (busqueu al llibre):

		Soprano
		Tenor
		Baix
		Mezzosoprano
		Contralt

UNITAT 12. Abreviatures i ornamentació

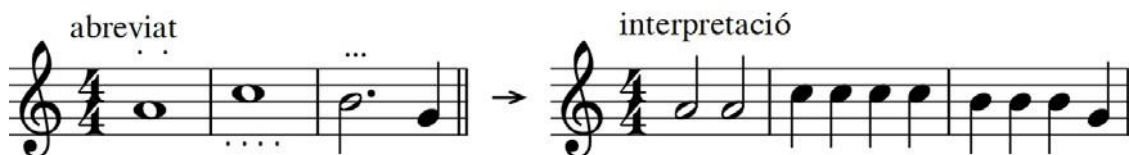

A) Abreviatures:

Per a simplificar les notes que es repeteixen

Exemples

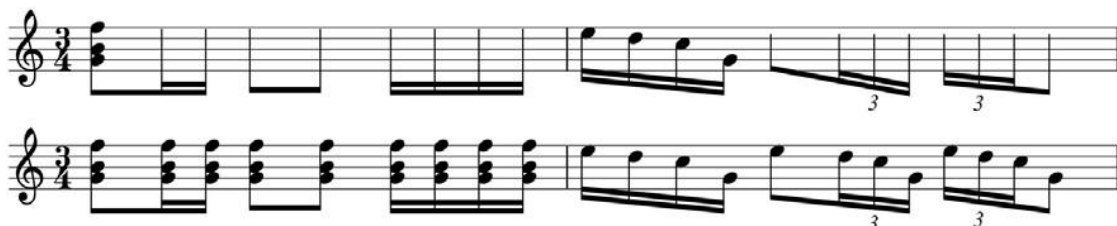
- Repetició en valors iguals
 - Punts damunt o davall d'una nota: Cal subdividir el valor en tantes parts iguals com nombre de punts:

- Ratlles damunt o davall de les notes, o a la plica si és el cas: s'ha de subdividir el valor de la nota d'acord amb les barres, sumant les originals si ja en portaven. Poden figurar també xifres representants de grups artificials:

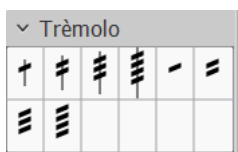
- Repetició de notes amb valors desiguals: Si les notes es repeteixen, però no els valors, podem escriure només les pliques y els barrats de les figures. S'entén que les notes són les últimes escrites normalment, ja com a nota individual, acord, que és com més s'utilitza, o com a grup de notes:

- Repetició de notes alternes: notes separades per ratlles (sense arribar a tocar les pliques, excepte a les blanques, que és indiferent), que es tocan, cadascuna, pel valor de la nota abreviada⁶⁹:

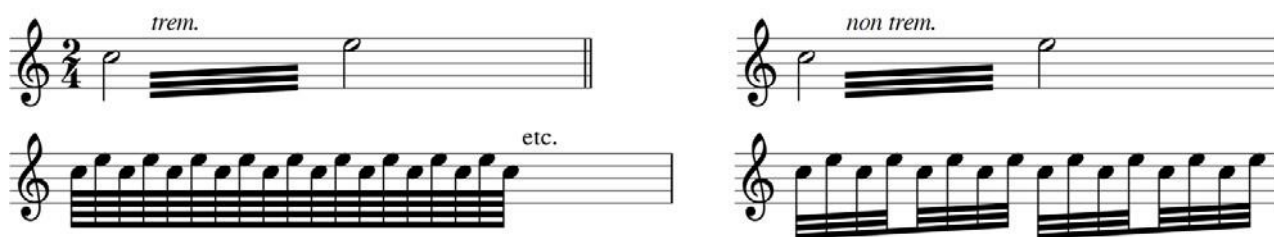

- Trèmolo: Si la repetició de notes, a causa de la velocitat, no s'ha de fer atenent als valors, sinó lliurement, s'anomena «trèmolo».

Exemple de la paleta d'opcions de trèmolo del MuseScore. Les barres amb plica són per a notes repetides. Les barres sense plica, per a posar-les entre notes, és a dir, per a notes alternes.

Perquè no hi hage dubte, es pot especificar:

- Compassos que es repeteixen:
 - Repetició d'un compàs... o de dos

- Repetició de 4 compassos:

⁶⁹ Les figures abreviades sumen el doble. Hi ha teòrics que estan en contra d'aquesta circumstància, però els programes d'edició actuals ho mantenen.

- Repetició de fragments que no arriben a un compàs:

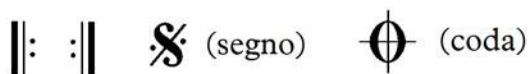
Zamacois diu que aquest símbol // expressa sempre la repetició del fragment anterior, en una extensió igual al valor del compàs que el símbol represente en cada cas, que es dedueix de la resta del compàs. I posa el següent exemple:

Però la tendència actual és reservar aquest símbol per a repetir compassos, i utilitzar la barra simple per a repetir temps:

- Repetició de fragments més grans: A les barres de repetició habituals hem d'afegir el «segno» i «coda»:

i altres textos de repetició:

D.C.: «Da capo», a l'inici

D.C. al Fine: Da capo al Fine, és a dir, a l'inici fins al «Fine».

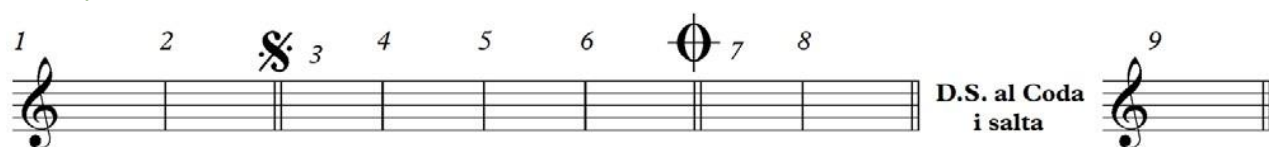
D.C. al Coda: Da capo al Coda, és a dir, a l'inici fins al símbol de coda.

De S. al Fine: Del «segno» al «Fine»

To Coda: al símbol de Coda.

Fine : Fi.

Exemples:

Interpretació: 1-2-3-4-5-6-7-8-3-4-5-6-9.

Interpretació: 1-2-3-4-5-6-7-8-2-3-4-5.

B) Ornementació:

Observació: la interpretació dels signes d'ornamentació poden canviar segons l'època, i segons el compositor. Per això, només s'ha d'entre el que segueix com a una introducció de caràcter molt general

Appoggiatura breu o «acciaccatura»

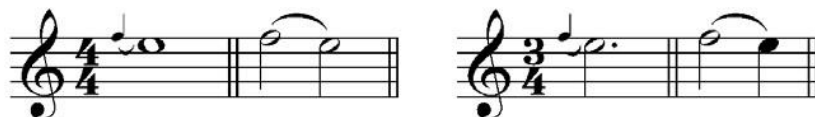

. Es caracteritza per la plica creuada amb una ratlla. Habitualment entra en el temps de la nota principal i carrega amb l'accent fort. La nota principal perd una part del seu valor. S'interpreta com un valor curt. Si ha de sonar abans, és millor

deixar-ho clar posant l'acciaccatura abans de la barra.

Appoggiatura llarga, o simplement appoggiatura

S'indica per una xicoteta nota sense barra a la plica. Si la nota principal es pot dividir en dues parts, l'appoggiatura en pren una. Si es pot dividir en tres parts, l'appoggiatura en pren dues.

Les appoggiatures poden ser dobles, i també posteriors:

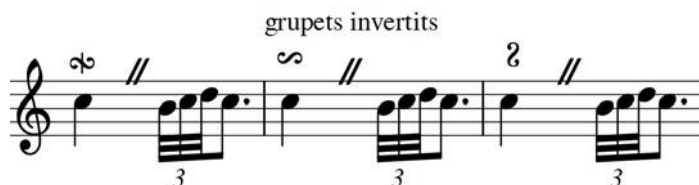
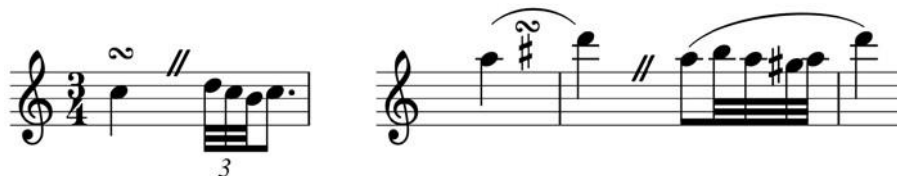

Mordent

Intercalar la nota inferior⁷⁰ o superior:

Grupets

⁷⁰ Sibelius l'anomena simplement «mordent», mentre que al superior l'anomena «mordent invertit»

Trinat

Execució ràpida i alternativa amb la nota auxiliar superior

Signes utilitzats per Bach per a trinat:

- trinat començant per la nota superior
- trinat començant per la nota inferior
- trinat sense appoggiatures

Arpegiat

Execució successiva d'un acord o interval harmònic, generalment començant per la nota inferior:

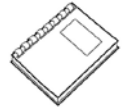
Glissando

Consisteix en anar d'una nota a una altra passant per les notes compreses entre els dos extrems. Alguns instruments són més adequats que uns altres per a fer glissandos. Per exemple l'arpa, els instruments de corda, els de teclat només en les tecles blanques

(notes naturals), els de vares, com el trombó...

Paleta del MuseScore amb les opcions de símbols per a arpegis i glissandos:

FITXA 1 D'EXERCICIS

1 a) Qualifica els intervals com el primer:

5ª J.

b) Marca el que és aplicable als intervals anteriors, seguint l'exemple del primer.

1		2		3		4		5		6		7	
Asc.	Desc-	Asc.	Desc-	Asc.	Desc-	Asc.	Desc-	Asc.	Desc-	Asc.	Desc-	Asc.	Desc-
Conj.	Disj.	Conj.	Disj.	Conj.	Disj.	Conj.	Disj.	Conj.	Disj.	Conj.	Disj.	Conj.	Disj.
Mel.	Harm.	Mel.	Harm.	Mel.	Harm.	Mel.	Harm.	Mel.	Harm.	Mel.	Harm.	Mel.	Harm.

2. Digues els tons relatius de:

Lam		SibM		ReM	
SolM		FaM		Dom	

3. Dir quines escales són (imprescindible el nom, no val només el tipus):

4. a) De quina escala natural Sib és subtònica?

b) De quines escales naturals La és dominant?

c) De quines escales naturals Fa# és sensible?

5. Passa ratlla als compassos impossibles:

9/3 10/16 2/5 2/8 4/3 9/12 8/7 8/8 3/6 4/32

6. a) En 4/4 un cinquet = a negra serà de?

b) En 12/8 un cinquet = negra en punt pot ser de?

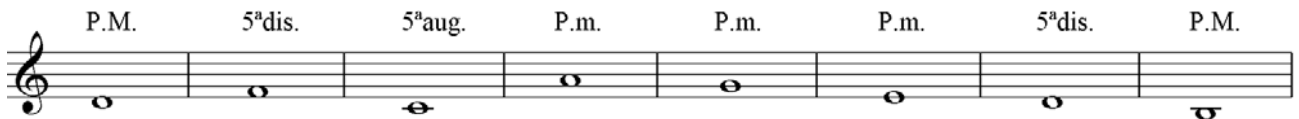
c) Les semicorxeres són la divisió natural de la negra en ____ parts.

d) Les semicorxeres són la divisió natural de la negra en punt en ____ parts.

7. Digues si la pulsació de temps va a més lent, igual o a més ràpid:

8. Forma a partir de la nota donada com a fonamental, els acords:

9. a) Marca les síncopes:

b) Marca els contratemps:

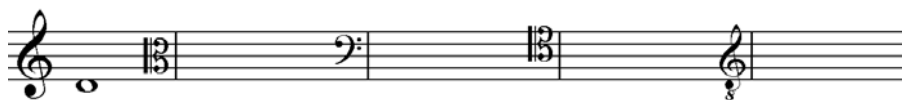

10. a) Larghetto és més lent que Largo o més ràpid que Largo?

b) Completa: El _____ és el sentiment que requereix tota idea musical i pot ser d'alegria, tristesa, malenconia, dolçor...

c) *Assai* significa: Molt – Menys - Bastant

11. Escriu la mateixa nota amb les diferents claus:

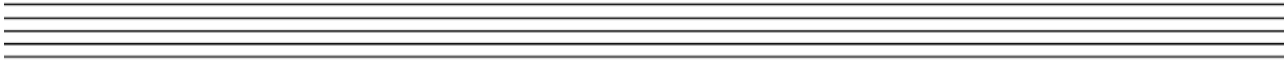
12. Escriu sense abreviar:

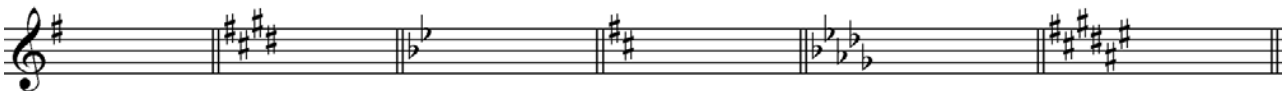

FITXA 2 D'EXERCICIS

1. a) Qualifica l'interval, b) amplia'l una octava al pentagrama de baix , c) qualifica l'interval resultant.

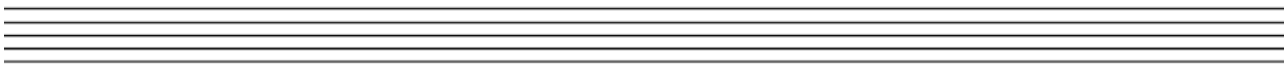
2. Digues les tonalitats majors (escriu a dalt) i menors (escriu a baix) d'aquestes armadures:

3. Escriu les escales que es demanen:

Re menor dòrica (4° tipus)

Lab M mixta principal (2° tipus)

Mi menor melòdica composta

4. El grau que està enmig dels graus I i IV s'anomena: _____

El grau immediatament inferior a la tònica a distància de semitò s'anomena: _____

El grau immediatament superior a la dominant s'anomena: _____

El grau que dona nom al to s'anomena: _____

El grau immediatament inferior a la tònica a distància de to s'anomena: _____

5. Converteix els compassos simples en els respectius compostos:

$$\frac{2}{4} \rightarrow$$

$$\frac{3}{8} \rightarrow$$

$$\frac{4}{2} \rightarrow$$

$$\frac{2}{16} \rightarrow$$

6. Escriu els següents grups artificials:

Un doset equivalent a 1 temps en 6/4:

Un setet equivalent a 1 temps en 2/4:

Un siset equivalent a 1 temps en 2/2:

7. Digues si la pulsació de temps va a més lent, igual o a més ràpid:

The notation shows four measures on a treble clef staff. Above the notes, there are arrows indicating the relationship between the measures. The first measure (2/2) is marked with a horizontal line above it. The second measure (3/4) has an arrow pointing to the right with the text 'J. = J.' above it. The third measure (6/8) has an arrow pointing to the left with the text 'J. = J.' above it. The fourth measure (9/16) has an arrow pointing to the right with the text 'J. = J.' above it.

Del compàs 1 al 2: _____
 Del compàs 2 al 3 _____
 Del compàs 3 al 4: _____

8. Digues quins tipus d'acords es formen amb aquestes combinacions:

1-3-5: 1-b3-b5: 1-b3-5: 1-3-#5: 1-3-5-b7:

9. L'accentuació natural en una divisió:

de 2 és: de 3 és: de 4 és:

10. Posa davant dels termes "Mo." si fan referència al moviment, "C" si fan referència al caràcter, "Ma" si fan referència al matís.

Allegro	Expressivo	Diminuendo	Amabile
Crescendo	Forte	Adagietto	Flebile

11. Transcriu el fragment tot a clau de sol.

The notation shows a sequence of notes on a treble clef staff with various time signatures: 3/4, 3/8, 6/8, and 4/4. Above the notes are fingerings: 1, 2, 3, 4, 1, 2, 3, 4.

12. Escriu de manera abreviada:

The notation shows a sequence of notes on a treble clef staff in 4/4 time. The first staff contains the notes, and the second staff is a blank staff for transcription.

FITXA 3 D'EXERCICIS

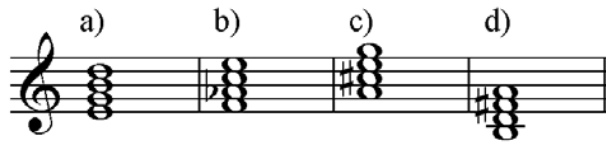

- L'interval enharmònic de la segona augmentada és:
 - tercera menor
 - quarta justa
 - segona augmentada
 - tercera major
- Les tonalitats enharmòniques de DobM i Labm són:
 - Si#M i Sol#m
 - DobM i Labm
 - SiM i Solm
 - SiM i Sol#m
- Les escales menors
 - necessàriament tenen un semitò entre el 5 i 6 graus
 - necessàriament tenen un semitò entre el 2 i 3 graus
 - necessàriament tenen el setè grauelevat
 - no cap de les anteriors
- La distància respecte a la tònica dels graus tonals és:
 - 4^a i 5ª justa a les tonalitats majors, i 4^a i 5ª disminuïda a les tonalitats menors.
 - 4ª justa i quinta menor tant al major com al menor
 - 3ª major al major i 3ª menor al menor
 - 4^a i 5ª justa tant al major com al menor.
- La unitat de temps als compassos compostos
 - és sempre una figura amb punt
 - és de subdivisió binària
 - representa la figura que ocupa un compàs
 - no cap de les anteriors
- Als compassos simples se sol utilitzar
 - grups artificials deficients
 - grups artificials excedents
 - grups artificials tant deficients com excedents
 - no es poden utilitzar grups artificials als compassos simples
- Si la negra és igual a 90 al 4/4, quin és el valor metronòmic de la unitat de temps al 6/8?

- a) 45 b) 60 c) 180 d) 270

8. Només un dels següents acords és de sèptima de dominant:

9. Una síncope

a) es produeix quan una nota ataca en una unitat mètrica feble o semiforta, i es prolonga sobre una altra d'igual o major accentuació.

b) contradiu el ritme natural

c) pot estar formada per figures diferents

d) totes les anteriors

10. Marca el terme que indica un canvi en la regularitat del moviment:

a) *ad libitum* b) *Presto* c) *Marziale* d) *Crescendo*

11. Abans, les veus del cor utilitzaven:

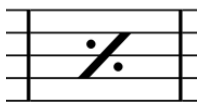
a) Una clau per a totes les veus

b) Una clau diferent per a cada veu

c) Una clau per a les veus de dones i una altra per a les veus d'homes.

d) La clau de sol en segona línia per totes les veus.

12. Què signifiquen aquests símbols?

FITXA 4 D'EXERCICIS

1. Qualifica els intervals seguint l'exemple del primer:

2^aaug.

2. Escriu les armadures de:

3. Transforma les escales afegint les alteracions a les notes, en:

- a) Re menor harmònica b) Mi Major mixta principal
- c) Fa mixolídia d) Sol menor dòrica

4. Dir els graus tonals de Mi bemoll major:

5. Emplena el següent quadre:

	Unitat de temps	Unitat de compàs	Unitat de part de temps	Simple o Compost	Nombre de temps
3/4					
6/8					
2/2					
9/8					

6. Afegeix els grups artificials amb les mateixes figures que tindrien si el compàs fora simple:

7. Posa les equivalències perquè es mantinga la pulsació de temps:

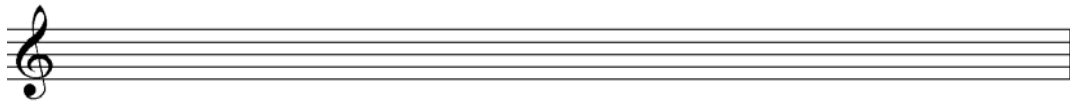
8. Denomina l'acord seguint l'exemple:

9. a) Crea síncopes afegint lligadures al següent fragment:

b) Crea 4 contratemps a partir del pentagrama anterior:

10. Emparella els termes per afinitat de significats:

<i>a tempo</i>		<i>ritardando</i>
<i>rallentando</i>		<i>incalzando</i>
<i>ab libitum</i>		<i>in tempo</i>
<i>animando</i>		<i>a piacere</i>

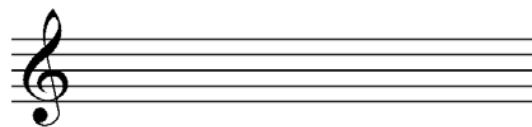
11. Dir amb l'índex acústic físic quina nota done la clau de

sol:

do:

fa:

12. Escriu amb valors reals:

FITXA 5 D'EXERCICIS

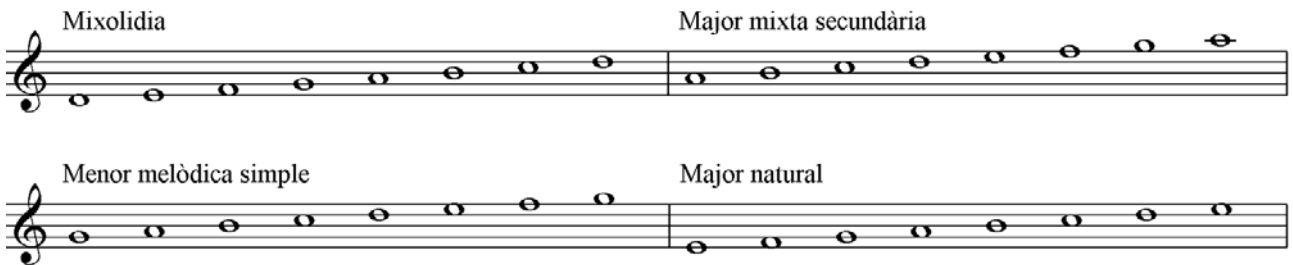
1. Qualifica l'interval, fes la inversió, i torna'l a qualificar:

2. Digues les tonalitats majors i menors d'aquestes armadures:

3. Modifica les escales segons el que es demana:

4. Quins són els graus modals (en nombres romans)?

5. Passa a compassos simples:

$$\frac{12}{4} \gg$$

$$\frac{9}{16} \gg$$

$$\frac{6}{4} \gg$$

$$\frac{12}{8} \gg$$

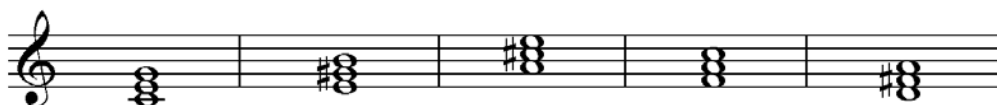
6. Escriu amb una sola figura l'equivalència dels següents grups artificials:

7. De les següents equivalències, marca les que suposen un canvi de pulsació:

8. Converteix els acords majors en acords de setíma de dominant:

9. Marca els contratemps:

10. Escriu el fragment amb els valors de la interpretació real:

11. Transcriu per a viola:

12. Explica què significa: D.C. al Fine:

FITXA 6 D'EXERCICIS

1. Emparella:

4 Justa		4 tons i 1 semitò
6 ^a Major		2 tons i 1 semitò
3 ^a Major		1 to
8 ^a Justa		3 tons i 1 semitò
2 ^a Major		5 tons i 2 semitons
5 ^a Justa		5 tons i 1 semitò
7 ^a Major		2 tons

LaM Rem Mim LabM Sim SolM Solm Sol #M

3. Corregeix els errors de la següent escala cromàtica:

4. Escriu el grau mediant de les següents tonalitats:

DoM		SolM	
Rem		RebM	Mim

5. Ompli amb les figures unitats de temps els següents compassos:

6. Completa el pentagrama amb les figures corresponents:

7. Calcula el valor de la unitat de temps al 3/4:

8. Qualifica els acords:

9. Marca les síncopes (S) i els contratemps (C) del fragment:

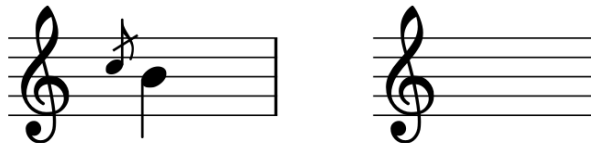
10. Relaciona les paraules:

assai		amb empena
con brio		amb llibertat
più		no massa
ab libitum		bastant
non troppo		més

11. Transcriu a clau de sol:

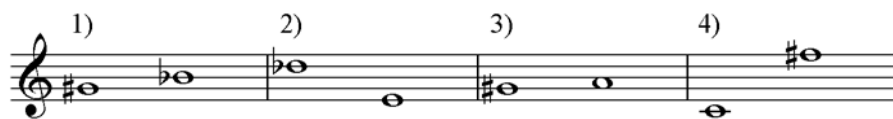

12. Com s'interpreta aquest ornament?

FITXA 7 D'EXERCICIS

1. Qualificació dels intervals:

1	2	3	4
a) 2 ^a M.	a) 7 ^a M.	a) 1 ^a aug.	a) 4 ^a aug.
b) 3 ^a dis.	b) 7 ^a dis.	b) Semitò cromàtic	b) 12 ^a aug.
c) 3 ^a m.	c) 2 ^a m.	c) 2 ^a M.	c) 11 ^a aug.
d) 3 ^a aug.	d) 7 ^a m.	d) 2 ^a m.	d) 12 ^a justa

2. Els semitons a les escales naturals majors i menors estan:

- a) Major entre 2-3 i 5-6; menor: 3-4 i 7-8.
- b) Major entre 3-4 i 1-2; menor: 2-3 i 5-6
- c) Major entre 3-4 i 7-8; menor: 2-3 i 5-6
- d) Major entre 3-4 i 5-6; menor: 1-2 i 5-6

3. Modificacions de les escales naturals per a formar:

Menor harmònica (2 ^o tipus)	Major mixta principal (2 ^o tipus)	Melòdica simple (3 ^o tipus)	Major natural (1 ^o tipus)	Major mixta secundària (3 ^o tipus)	Dòrica (4 ^o tipus)
a) 0	a) -6	a) -6 -7	a) -7	a) -6 -7	a) -6
b) +6 +7	b) -6 -7	b) -7	b) 0	b) -7	b) +6
c) +7	c) 0	c) +6 +7	c) +7	c) +6 +7	c) +7
d) -7	d) +6	d) +7	d) -6	d) 0	d) -7

4. Marca la correcta:

- a) La distància dels graus tonals respecte a la tònica és la mateixa en les modalitats majors i menors.
- b) Els graus modals són els que no varien amb la modalitat.
- c) Els graus modals de DoM són Do, Fa, Sol.
- d) No cap de les anteriors

5. Marca la correcta:

- a) Els compassos simples són els que tenen com a numerador:
2, 3, 4.
- b) Els compassos compostos són els que tenen com a numerador:
6, 9, 12.
- c) La subdivisió d'un compàs compost és ternària.
- d) Totes les anteriors.

6. La divisió natural de la negra és:

- a) 3, 6, 12.
- b) 2,4,8,
- c) 2,3,4,6,8,12
- d) 2,3,4,etc.

7. Al següent pentagrama, la pulsació és:

- a) 1 igual, 2 més lenta, 3, més lenta, 4 igual
- b) 1 igual, 2 igual, 3 igual, 4 igual
- c) 1 igual, 2 igual, 3 igual, 4 més ràpida
- d) 1 igual, 2 igual, 3 més lenta, 4 igual.

8. L'acord de sèptima de dominant:

- a) Té l'estructura: 1-3-5-b7
- b) És l'acord de sèptima que es forma sobre la Dominant d'una tonalitat.
- c) És comú a la modalitat major i menor, perquè a la modalitat menor fem servir l'escala harmònica.
- d) Totes les anteriors.

9. Una síncopa es produeix:

- a) quan una nota ataca en una unitat mètrica forta i es prolonga sobre una altra d'igual o major accentuació.
- b) quan es desplaça l'accent rítmic pel fet que una pausa o silenci ocupa una part de major accentuació que la nota que segueix.
- c) quan la nota que ataca en part dèbil forma una sola figura.
- d) quan una nota ataca en una unitat mètrica feble o semiforta, i es prolonga sobre una altra d'igual o major accentuació.

10. Són paraules equivalents:

- a) Apassionato, adagietto, mezzo piano.
- b) Matís, dinàmica, intensitat.
- c) Lento, Meno Lento, Quasi Lento.
- d) Moviment, caràcter, matís.

11. Les claus indiquen:

- a) nom de les notes
- b) altura de les notes
- c) nom i altura de les notes
- d) no cap de les anteriors

12. Símbol que indica que s'ha d'intercalar la nota inferior:

a)	b)	c)	d)

FITXA 8 D'EXERCICIS

1. Emparella correctament les inversions:

tercera major		sèptima disminuïda
segona augmentada		sexta menor
quinta justa		quarta justa
octava justa		uníson
tercera augmentada		segona menor
sèptima major		sexta disminuïda

2. Digues les tonalitats relatives

Rem	
SolM	
LaM	

SibM	
SolbM	
Sol#m	

3. Escriu les escales:

a) DoM mixta secundària

b) Solm harmònica

c) La Mixolídia

d) Fa dòrica

4. Nom dels graus tonals i modals de:

	Graus tonals			Graus modals		
DoM natural						
LaM natural						

5. Emparella les files correctament:

$\frac{9}{8}$		Binari simple. U.T. ¹ : negra
$\frac{2}{4}$		Binari compost. U.T.: negra amb punt
$\frac{6}{8}$		Ternari compost. U.t.: negra amb punt
$\frac{2}{2}$		Quaternari compost. U.T.: corxera amb punt
$\frac{12}{8}$		Binari simple. U.t.: blanca
$\frac{12}{16}$		Quaternari compost. U.T.: negra amb punt

6. Afegeix la numeració proporcional als grups irregulars:

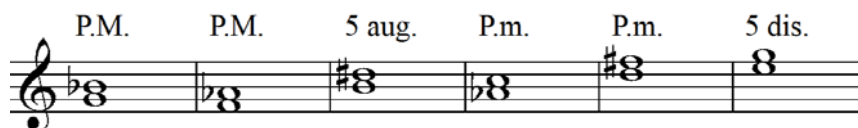

7. Posar les equivalències de compassos perquè:

- de 1 a 2 es mantinga la unitat de temps.
- de 2 a 3 es mantinga la unitat de subdivisió.
- de 3 a 4 es mantinga la unitat de temps.
- de 4 a 5 es mantinga la unitat de subdivisió.

8. Afegeix la fonamental:

¹ U.T. = unitat de temps

9. Crea síncopes afegint lligadures al següent fragment:

10. Afegeix els símbols per a indicar:

- a) de 1 a 2 *diminuendo* amb regulador, i lligat
- b) a 3 *pianissimo*
- c) de 3 a 4 *staccato*
- d) de 4 a 5 *crescendo* amb regulador
- d) a 6 i 7 *Forte* i accentuat
- e) de 8 a 9 *staccato-legato*

11. Relaciona les claus amb la seua utilització clàssica:

		Soprano
		Contralt
		Tenor
		Baix

12. Nom i significat del símbol:

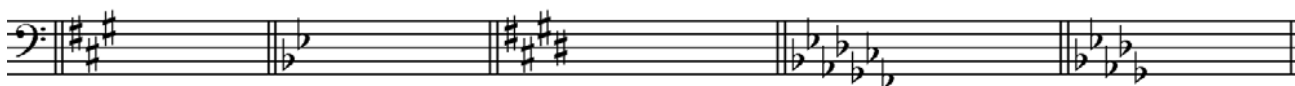
FITXA 9 D'EXERCICIS

1. Escriu l'esquema dels tons i semitons dels intervals majors i justos:

	TONS	SEMITONS
2M		
3M		
4J		
5J		
6M		
7M		
8J		

2. Digues les tonalitats majors i menors de les armadures.

3. Identifica l'escala que s'ampra als següents fragments (exemple: Solm natural)

4. Digues el nom de les notes que als exercicis anteriors són:

1: dominant:

subtònica:

2: mediant:

tònica:

3: sensible:

subdominant:

4: supertònica:

superdominant:

5. Escriu les figures corresponents a:

	Unitat de temps	Unitat de compàs	Unitat de part de temps	Simple o Compost	Nombre de temps
$\frac{2}{2}$					
$\frac{6}{8}$					
$\frac{12}{16}$					

6. Escriu els grups irregulars en notació proporcional: a) quatret; b) vuitet; c) doset; d) setet.

a) b) c) d)

7. Escriu les equivalències perquè la pulsació de temps sempre tinga el mateix valor:

♩ = 60

8. Analitza els acords (exemple ReM 1ª inv.), i posa'ls en estat fonamental:

9. Escriu i marca 4 síncopes i 4 contratemps:

10. Fes coincidir el número de la partitura amb les expressions:

☐ lligadura	☐ accent forte-piano	☐ picat-lligat
☐ accent sobtat	☐ piano, sotto voce	☐ crescendo
☐ fortissimo (molt fort)	☐ subratllat	☐ subratllat i picat

11. Transcriu en una sola clau:

12. Nom i significat del símbol:

FITXA 10 D'EXERCICIS

1. Inverteix i qualifica l'interval resultant:

3^aM 6^am 7^adis.

2. Digues les tonalitats veïnes de ReM i Fam. Calcula-ho per graus tonals i tonalitats relatives:

I. ReM	IV:	V:		I:	IV:	V:
				Fam		

3. Completa les escales:

ESCALA MAJOR NATURAL ESCALA MELÒDICA SIMPLE

ESCALA HARMÒNICA ESCALA MIXOLIDA

4. Digues quina nota és la sensible de:

Dom		Rem	
MibM		Re#M	
Mibm		Sibm	
SolM		SolbM	

5. Passa el compàs de simple a compost o al'inrevés:

$\frac{2}{8} \gg$ $\frac{3}{2} \gg$ $\frac{6}{4} \gg$
 $\frac{9}{8} \gg$ $\frac{12}{16} \gg$ $\frac{4}{4} \gg$

6. a) Afegeix la numeració proporcional.

b) Escriu davall la figura completa a la qual substitueix el grup irregular.

7. Posa les equivalències de figures segons què es demana:

Del compàs 2 al 3: pulsació a més lent.

Del compàs 4 al 5: igual pulsació.

Del compàs 5 al 6: igual pulsació.

Del compàs 6 al 7: pulsació a més ràpid.

Del compàs 7 al 8: igual pulsació

8. Escriu els acords que s'indiquen:

9. Marca les notes amb números, en l'àmbit de semicorxeres o de corxeres, segons més convinga. Busca les síncopes (S) i els contratemps (C):

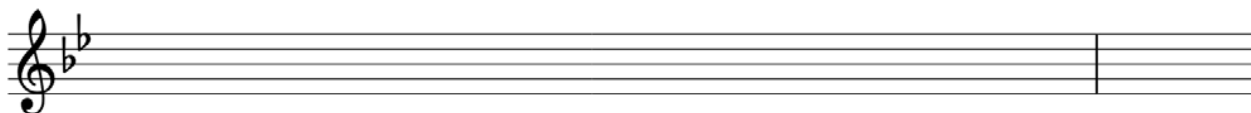
10. Ordena de lent a ràpid:

Vivacissimo	
Lentissimo	
Adagietto	
Allegretto	
Allegro	
Lento	
Moderato	

11. Emparella les claus amb les veus o instruments corresponents:

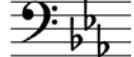

		VIOLA
		VIOLÍ
		PERCUSSIÓ
		TROMBÓ
		TROMBÓ (AGUT)

12. Escriu la interpretació del següent fragment:

TESTS DE TEORIA, EXEMPLES D'EXÀMENS

TEST nº 1

1. Quin interval és simple, melòdic i disjunt? a) b) c) d) a) b) c) d)	2. Dir la qualificació correcta del següent interval: a) segona menor b) segona major c) segona augmentada d) uníson augmentat	3. Dir la qualificació correcta del següent interval compost: a) novena augmentada b) novena disminuïda c) novena menor d) novena major
4. La inversió del següent interval donaria lloc a: a) 2na. major b) 2na. menor c) 2na. disminuïda d) 2na. augmentada	5. Aquesta és l'armadura de a) Sol major b) Mi menor c) Si major d) Re major	6. Aquesta és l'armadura de a) Lab major b) Sib major c) Fa menor d) Dom menor
7. Les tonalitats relatives estan a distància de: a) depèn, per això són relatives. b) 3ª menor ascendent a partir de la tonalitat major. c) 3ª menor descendent a partir de la tonalitat major. d) 3ª menor ascendent o descendent, a partir de la tonalitat major.	8. Les tonalitats veïnes: a) Són la superior y la inferior, per exemple de FaM: SolM i MiM. b) Són les que resulten de formar acords sobre el I,II,III,IV,V,VI graus d'una escala major. c) Són només les que tenen les mateixes alteracions. d) No cap de les anteriors	9. Les escales majors tenen els semitons entre: a) 2-3 5-6 b) 3-4 5-6 c) 2-3 7-8 d) 3-4 7-8
10. Per a fer una escala menor natural (1r tipus) he d'afegir: a) si - mi - fa b) sib - mi - fa c) sib - mib - fa d) sib - mi - fa#	11. Aquesta és l'escala de: a) La menor natural b) La menor harmònica c) La menor melòdica d) La menor dòrica	12. A l'escala cromàtica a) tots els intervals són de semitò. b) els semitons estan entre 3-4 i 7-8 c) els semitons estan entre 2-3 i 5-6 d) els semitons estan entre 2-3 i 6-8

13. Els graus tonals són: a) VI - VII b) III c) II - III d) I - IV - V	14. Representem per dos nombres en forma de fracció: a) L'armadura b) El tempo c) L'articulació d) El compàs	15. "Figura que omple tot el compàs" és la definició de: a) Redona b) Màxima c) Unitat de compàs d) Unitat de subdivisió

16. Un nouet equivalent a un temps en 2/4 s'escriu: a) 9 fuses en compte de 8 b) 9 semicorxeres en compte de 4 c) 9 corxeres en compte de 2 d) 9 semifuses en compte de 8	17. En compassos simples a) només utilitzem grups artificials excedents b) només utilitzem grups artificials deficientes c) podem utilitzar grups artificials tant excedents com deficientes d) no podem utilitzar grups artificials	18. La pulsació de temps al 2/4 és: a) més lenta b) igual c) més ràpida d) no es poden comparar, perquè un compàs és simple i l'altre compost

19. Calcula el valor de la corxera al 9/8 a) 90 b) 60 c) 180 d) 360	20. Aquest és l'acord de: a) Si 5ª disminuïda b) Si menor c) Si major d) Si 5ª augmentada	21. Aquest és l'acord de: a) Mi menor b) Do major en primera inversió c) Do major en segona inversió d) Sol major en segona inversió

22. Una síncope a) es produeix quan una nota ataca en una unitat mètrica feble o semiforta, i es prolonga sobre una altra d'igual o major accentuació b) contradiu el ritme natural c) pot estar formada per figures diferents d) totes les anteriors	23. La relació correcta és: <table border="1" data-bbox="949 1512 1324 1680"> <tr> <td>1</td> <td>adagio</td> <td>a</td> <td>matís</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>piano</td> <td>b</td> <td>caràcter</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>amabile</td> <td>c</td> <td>moviment</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>legato</td> <td>d</td> <td>articulació</td> </tr> </table> a) 1-c; 2-a; 3-b; 4-d b) 1-d; 2-a; 3c; 4-b c) 1-c; 2-d; 3-a; 4-b d) 1-b; 2-c; 3-d; 4-a	1	adagio	a	matís	2	piano	b	caràcter	3	amabile	c	moviment	4	legato	d	articulació
1	adagio	a	matís														
2	piano	b	caràcter														
3	amabile	c	moviment														
4	legato	d	articulació														

24. Les claus (excepte la de percussió) ens indiquen: a) el nom de les notes b) l'altura (octava) de les notes c) el nom i l'altura de les notes d) no cap de les anteriors	25. Quin símbol utilitzarem per a indicar la repetició d'un compàs? a) b) c) d)

(Espai per a esborranys)

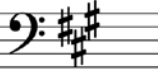

The image shows eight sets of blank musical staves, each consisting of five horizontal lines. These are provided for the student to write their answers to the test questions.

RESPOSTES TEST Nº 1

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
a)												
b)												
c)												
d)												

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
a)													
b)													
c)													
d)													

TEST nº 2

1. Dir la qualificació correcta del següent interval: a) segona disminuïda b) segona menor c) segona major d) segona augmentada	2. Quin interval és simple, melòdic i conjunt? a) b) c) d)	3. L'ampliació del següent interval donaria lloc a: a) 12ª justa b) 13ª justa c) 12ª disminuïda d) 13ª augmentada
4. La inversió del següent interval donaria lloc a: a) 5ª disminuïda b) 5ª justa c) 4ª justa d) 4ª augmentada	5. Aquesta és l'armadura de a) Reb major b) Fa menor c) Mib major d) Do menor	6. Aquesta és l'armadura de a) Do# menor b) Si menor c) Re major d) La major
7. La tonalitat relativa menor de Mi Major és a) Do menor b) Sol menor c) Do# menor d) Sol # menor	8. Al següent esquema, la tonalitat que falta per a completar les tonalitats veïnes de La menor és: DoM FaM (Lam) Rem <u>Mim</u> a) Sol Major b) Sol menor c) Re Major d) La Major	9. Les escales menors tenen els semitons entre: a) 2-3 5-6 b) 3-4 5-6 c) 2-3 7-8 d) 3-4 7-8
10. Per a fer una escala menor harmònica (2n tipus) he d'afegir: a) mib - la - si b) mib - lab - si c) mi - la - si d) mib - la - sib	11. Aquesta és l'escala de: a) Re major natural (1r tipus) b) Re major mixta principal (2n tipus) c) Re major mixta secundària d) Re major mixolídia (4t tipus)	12. L'escala cromàtica és una escala de a) 5 notes b) 6 notes c) 7 notes d) 12 notes

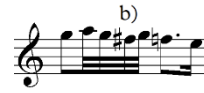
13. Els graus modals són: a) VI - VII b) III - VI - VII c) II - III d) I - IV - V	14. Per a passar de compassos simples a compostos utilitzem la fracció: a) 2/3 b) 3/2 c) 3/3 d) 2/2	15. El numerador del següent compàs indica: a) el nombre de temps, perquè és simple. b) el nombre de subdivisions, perquè és compost c) el tipus de figures d) no cap de les anteriors

16. Un setet equivalent a un temps en compàs de 6/8 s'escriu amb les mateixes figures que un a) quatret, cinquet, siset b) siset, vuitet c) cinquet i siset d) vuitet, nouet, deuet, onzet	17. En compassos compostos a) només utilitzem grups artificials excedents b) només utilitzem grups artificials deficientes c) podem utilitzar grups artificials tant excedents com deficientes d) no podem utilitzar grups artificial	18. La pulsació de temps al 6/8 a) dura una corxera més: és més lenta b) dura una corxera menys: és més ràpida c) dura una corxera menys: és més lenta d) dura una corxera més: és més ràpida

19. Calcula el valor de la negra al 2/4 a) 78 b) 156 c) 312 d) no cap de les anteriors	20. El següent acord és: a) Quinta disminuïda b) Quinta augmentada c) Perfecte Major d) Perfecte Menor	21. Es següent acord és: a) Re menor en primera inversió b) Re major en primera inversió c) Fa major 5ª augmentada d) La menor en primera inversió

22. Dir la resposta correcta (C= Contra-temps, S = Síncope, N = no res): a) 1= C, 2= C, 3= S, 4 = C b) 1= C, 2= N, 3= S, 4 = N c) 1= N, 2= N, 3= S, 4 = C d) 1= S, 2= C, 3= C, 4 = N	23. El sentiment que requereix tota idea musical (alegria, tristesa, solemnitat...) és a) El moviment b) El caràcter c) El matís d) L'articulació.	24. a) 1,2 i 3 són el mateix do b) 1 i 2 són el mateix do c) 2 i 3 són el mateix do d) 1 i 3 són el mateix do

25 Interpretació del grupet:

(Espai per a esborranys)

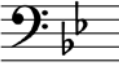

Blank musical staves for practice, consisting of eight sets of five-line staves.

RESUM DE LES RESPOSTES TEST DE TEORIA Nº 2

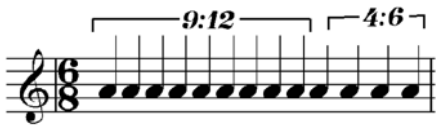

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
a)												
b)												
c)												
d)												

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
a)													
b)													
c)													
d)													

TEST nº 3

1. La inversió del següent interval donaria lloc a: a) tercera major b) tercera menor c) tercera disminuïda d) tercera augmentada	2. Dir la qualificació correcta del següent interval compost: a) 10na. augmentada b) 10na. disminuïda c) 10na. menor d) 10na. major	3. Quin interval és compost i harmònic? a) b) c) d)
4. La inversió del següent interval donaria lloc a: a) 6ta. menor b) 6ta. major c) 5ta. justa d) 5ta. augmentada	5. Aquesta és l'armadura de a) Lab major b) Sib major c) Fa menor d) Do menor	6. Aquesta és l'armadura de a) La major b) Fa# menor c) Mi major d) Re# major
7. En una tonalitat menor, dintre del sistema tonal, cal esperar que: a) no apareguen notes alterades. b) que figure la sensible com a nota alterada. c) que l'armadura no sobrepassi quatre alteracions. d) totes les anteriors..	8. Les tonalitats veïnes de ReM són: a) SiM, SolM, Mim, LaM, Fa#M b) SiM, Solm, MiM, Fa#M c) SiM d) No cap de les anteriors	9. Les escales naturals a) tenen alterat el 7è grau en més b) tenen alterat el 6è grau en més c) es fan amb les notes de l'armadura d) tenen alterat el 6è i 7è graus en menys
10. Per a fer una escala menor melòdica (3r tipus) he d'afegir: a) sol# - do - re b) sol - do# - re c) sol# - do - re# d) sol - do# - re#	11. Aquesta és l'escala de: a) Fa menor natural b) Fa menor harmònica c) Fa menor melòdica d) Fa menor dòrica	12. A l'escala cromàtica a) No es poden elevar ni rebaixar els graus que sonarien com una nota de l'escala diatònica b) Es poden elevar i rebaixar tots els graus c) L'escala cromàtica major està formada amb sostinguts. d) L'escala cromàtica menor està formada per bemolls

13. El primer grau de l'escala s'anomena: a) subtònica b) supertònica c) tònica d) mediant	14. "Figura que omple tot el temps" és la definició de: a) negra b) Unitat de compàs c) Unitat de temps d) Unitat de subdivisió	15. Al compàs 2/4 li correspon com a compost: a) 4/8 b) 6/4 c) 6/8 d) 4/4

16 El barrat ha de ser: a) 9:12 fuses; 4:6 corxeres b) 9:12 semicorxeres; 4:6 corxeres c) 9:12 fuses; 4:6 semicorxeres d) 9:12 semicorxeres; 4:6 fuses	17. Què no és correcte?: Un grup artificial pot ocupar a) qualsevol part de temps b) un o més temps d'un compàs c) un compàs d) temps i part de temps	18. La pulsació de temps al 9/8 a) més lenta b) igual c) més ràpida d) no es poden comparar, perquè un compàs és simple i l'altre compost

19. Calcula el valor de la corxera al 2/4 a) 45 b) 90 c) 180 d) 270	20. Quines notes hem d'afegir per a formar l'acord de Mib Major? a) Sol bemoll i Si bemoll b) Sol natural i Si natural c) Sol natural i Si bemoll d) Sol bemoll i Si natural	21. Aquest és l'acord de: a) Si menor en estat fonamental b) Sol major en primera inversió c) Mi menor en primera inversió d) Mi menor en segona inversió

22. Una síncopa a) és un efecte rítmic i musical b) és un error en el ritme c) és la suma de dos contra-temps d) en música, és una pèrdua sobtada de sensibilitat de l'interpret	23. La relació correcta és: <table border="1" data-bbox="598 1411 981 1579"> <tr> <td>1</td> <td>forte</td> <td>a</td> <td>matís</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>allegro</td> <td>b</td> <td>caràcter</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>cantato</td> <td>c</td> <td>moviment</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>staccato</td> <td>d</td> <td>articulació</td> </tr> </table> a) 1-a; 2-b; 3-c; 4-d b) 1-a; 2-c; 3b; 4-d c) 1-d; 2-a; 3-d; 4-c d) 1-a; 2-c; 3-d; 4-b	1	forte	a	matís	2	allegro	b	caràcter	3	cantato	c	moviment	4	staccato	d	articulació	24. a) 1, 2 i 3 són el mateix do b) 1 i 2 són el mateix do c) 2 i 3 són el mateix do d) 1 i 3 són el mateix do
1	forte	a	matís															
2	allegro	b	caràcter															
3	cantato	c	moviment															
4	staccato	d	articulació															

25. Ornamentació equivalent:

(Espai per a esborranys)

Ten blank musical staves, each consisting of five horizontal lines, arranged vertically for writing answers.

RESUM DE LES RESPOSTES TEST DE TEORIA Nº 3

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
a)												
b)												
c)												
d)												

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
a)													
b)													
c)													
d)													

TEST nº 4

1. Dir la qualificació correcta del següent interval: a) quarta disminuïda b) quarta justa c) quarta augmentada d) quinta justa	2. L'ampliació del següent interval donaria lloc a: a) 13na. disminuïda b) 13na. menor c) 13na. major d) 13na. augmentada	3. La inversió del següent interval donaria lloc a: a) 5ta. menor b) 5ta. major c) 4ta. justa d) 4ta. augmentada
4. Quin interval és compost i melòdic? a) b) c) d)	5. Aquesta és l'armadura de a) Reb major b) Solb major c) Reb menor d) Solb menor	6. Aquesta és l'armadura de a) Re menor b) Si menor c) La major d) Do# menor
7. La distància entre les tonalitats relatives, és: a) 2ª Major b) 3ª menor c) 3ª Major d) No cap de les anteriors	8. Les tonalitats veïnes de SolM són: a) MiM, Rem, SiM, Dom, LaM b) Mim, Rem, Sim, Dom, Lam c) MiM, ReM, SiM, DoM, LaM d) Mim, ReM, Sim, DoM, Lam	9. L'escala major mixta principal (2n tipus): a) es construeix amb els graus de l'armadura b) té alterat el 6è grau en menys c) té alterat el 6è i 7è graus en menys d) té alterat el 7è grau en menys
10. Per a fer una escala dòrica (4t tipus) he d'afegir: a) Mib, La natural, Sib b) Mi natural, Lab, Sib c) Mib, La natural, Si natural d) Mi natural, La natural, Sib	11. Aquesta és l'escala de: a) Re menor natural b) Re menor harmònica c) Re menor melòdica d) Re menor dòrica	12. Per a fer l'escala cromàtica de DoM, necessitem, a partir de l'escala diatònica: a) 4 alteracions b) 5 alteracions c) 6 alteracions d) 7 alteracions
13. El quart grau de l'escala s'anomena: a) subtònica b) subdominant c) tònica d) mediant	14. El numerador d'aquest compàs a) representa el tipus de figures, per això és pot substituir per la figura corresponent. b) indica el nombre de temps c) indica el nombre de subdivisions d) no cap de les anteriors	15. Unitat de subdivisió a) figura en que es divideix la unitat de compàs b) figura en que es divideix la unitat de temps c) figura que representa el numerador d) figura que representa el denominador

16 El cinquet: a) és correcte b) ha de ser 5:4 semicorxeres c) ha de ser 5:4 corxeres d) ha de ser 2:5	17. Les divisions naturals d'una figura sense punt són: a) 1, 2, 3, 4... b) 1, 2, 4, 6, 8... c) 1, 2, 4, 8, 16... d) 1, 3, 6, 12...	18. Indicació per a mantenir la pulsació de temps: a) = b) = c) = d) =

19. Calcula el valor de la blanca al 2/4 a) 45 b) 90 c) 180 d) 270	20. Quina superposició de terceres (ascendents) dóna lloc a l'acord perfecte major? a) menor + menor b) major + major c) menor + major d) major + menor	21. Aquest és l'acord de: a) Mi menor 5ª augmentada b) Sol major en primera inversió c) Do major en segona inversió d) Do major en primera inversió

22. Les indicacions metronòmiques com la de l'exemple, indiquen el nombre de figures que s'han de fer per: a) segon b) minut c) negra d) compàs	23. L'ordre de lent a ràpid seria: <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr> <td>1</td><td>Vivacissimo</td><td>5</td><td>Allegro</td></tr> <tr> <td>2</td><td>Larghetto</td><td>6</td><td>Largo</td></tr> <tr> <td>3</td><td>Adagietto</td><td>7</td><td>Moderato</td></tr> <tr> <td>4</td><td>Allegretto</td><td>8</td><td>Vivace</td></tr> </table> a) 2 - 6 - 3 - 7 - 4 - 5 - 8 - 1 b) 2 - 6 - 3 - 7 - 5 - 4 - 8 - 1 c) 6 - 2 - 3 - 7 - 4 - 5 - 8 - 1 d) 6 - 3 - 2 - 4 - 7 - 5 - 8 - 1	1	Vivacissimo	5	Allegro	2	Larghetto	6	Largo	3	Adagietto	7	Moderato	4	Allegretto	8	Vivace	24. a) 1, 2 i 3 són el mateix do b) 1 i 2 són el mateix do c) 2 i 3 són el mateix do d) 1 i 3 són el mateix do
1	Vivacissimo	5	Allegro															
2	Larghetto	6	Largo															
3	Adagietto	7	Moderato															
4	Allegretto	8	Vivace															

25. L'expressió «D.C. al Fine» vol dir: a) Anar a l'inici fins a trobar «Fine». b) Anar a l'inici i seguir fins al final de la partitura. c) Anar al «segno» fins al D.C, que acaba. d) Anar al «segno» fins al trobar «Fine»

(Espai per a esborranys)

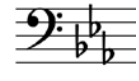

Ten sets of blank musical staves, each consisting of five horizontal lines, arranged vertically down the page.

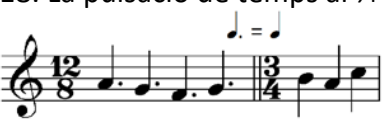

RESUM DE LES RESPOSTES TEST DE TEORIA N° 4

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
a)												
b)												
c)												
d)												

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
a)													
b)													
c)													
d)													

TEST nº 5

1. Quina combinació d'interval no és possible? a) harmònic, simple i conjunt b) melòdic, simple i conjunt c) compost, simple, i harmònic d) melòdic, compost, disjunt	2. Dir la qualificació correcta del següent interval: a) tercera menor b) tercera major c) tercera disminuïda d) tercera augmentada	3. L'ampliació del següent interval donaria lloc a: a) 12na. justa b) 13na. justa c) 12na. disminuïda d) 13na augmentada
4. La inversió del següent interval donaria lloc a: a) 2na. menor b) 2na. major c) 3ra. menor d) 3ra. major	5. Aquesta és l'armadura de a) Si major b) Fa# menor c) Do# menor d) La# major	6. Aquesta és l'armadura de a) Lab major b) Mib major c) Fa menor d) Mib menor
7. La tonalitat relativa major de Do menor és: a) La menor b) Do major c) La major d) Mib major	8. Les tonalitats veïnes: a) Tenen les mateixes alteracions, una més i una menys, que la tonalitat de referència. b) Es corresponen amb el I, IV, V grau de la tonalitat de referència, i amb les seves tonalitats relatives. c) Ordenades per quintes, són veïnes. d) Totes les anteriors	
9. L'escala major mixta secundària (3r tipus) a) té alterat el 6è grau en menys b) es construeix amb els graus de l'armadura c) té alterat el 7è grau en menys d) té alterat el 6è i 7è graus en menys	10. Per a fer una escala major natural (1r tipus) he d'afegir: a) sol# - do# - re# b) sol - do# - re# c) sol# - do - re# d) sol# - do# - re	11. Aquesta és l'escala de: a) Mi menor natural b) Mi menor harmònica c) Mi menor melòdica d) Mi menor dòrica
12. Quina nota no ha de formar part de l'escala cromàtica de Do? a) Do# b) Re# c) Mi# d) Fa#	13. El tercer grau de l'escala s'anomena: a) subtònica b) subdominant c) tònica d) mediant	14. Al compàs 3/2 li correspon com a compost: a) 6/4 b) 6/8 c) 9/8 d) 9/4

15. El denominador d'un compàs indica: a) Als simples el tipus de figura (blanca, negra...) b) Als compostos el tipus de figura c) Sempre indica el tipus de figura d) Sempre indica la unitat de subdivisió	16. Als següents grups artificials els correspon: a) 8:6 al de dalt, i 8:6 al de baix b) 8:12 al de dalt, i 8:6 al de baix c) 8:6 al de dalt, i 8:8 al de baix d) 8:12 al de dalt, i 8:16 al de baix	17. Les divisions naturals d'una figura amb punt són: a) 1, 2, 3, 4... b) 1, 3, 9, 12... c) 1, 2, 4, 8, 16... d) 1, 3, 6, 12...
18. La pulsació de temps al $\frac{3}{4}$ a) més lenta b) igual c) més ràpida d) no es poden comparar, perquè un compàs és simple i l'altre compost	19. Calcula el valor de la corxera al 2/4 a) 45 b) 90 c) 180 d) 270	20. Quina superposició de tercers (ascendents) dóna lloc a l'acord perfecte menor? a) menor + menor b) major + major c) menor + major d) major + menor
21. La nota més greu d'un acord ordenat per tercers és: a) la fonamental b) la sèptima c) la tercera d) la quinta	22. Quan es desplaça l'accent rítmic perquè una pausa o silenci ocupa una part de major accentuació que la nota que segueix: a) es produeix una síncope b) es produeix un contratemps. c) a i b són correctes, però s'anomena síncope d) no cap de les anteriors	
23. Són termes que s'utilitzen per a expressar caràcter musical: a) mesto b) lugubre c) giocoso d) tots els anteriors	24. a) 1,2 i 3 són el mateix do b) 1 i 2 són el mateix do c) 2 i 3 són el mateix do d) 1 i 3 són el mateix do	25. Aquest ornament és: a) Coda b) Mordent c) Grupet d) Acciacatura

(Espai per a esborranys)

Two sets of empty musical staves for writing answers.

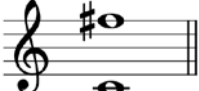
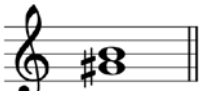

Ten sets of blank musical staves, each consisting of five horizontal lines, arranged vertically for writing answers.

RESUM DE LES RESPOSTES TEST DE TEORIA Nº 5

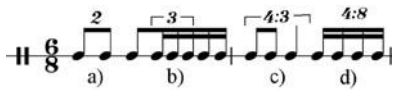

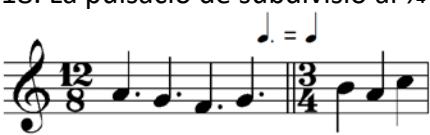
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
a)												
b)												
c)												
d)												

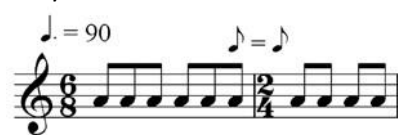

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
a)													
b)													
c)													
d)													

TEST nº 6

1. La inversió del següent interval donaria lloc a: a) quinta disminuïda b) quinta justa c) quinta augmentada d) quarta disminuïda	2. Dir la qualificació correcta del següent interval compost: a) 11na. augmentada b) 11na. justa c) 12na. justa d) 12na. augmentada	3. La inversió del següent interval donaria lloc a: a) 6ª disminuïda b) 6ª augmentada c) 6ª menor d) 6ª major
4. L'ampliació del següent interval donaria lloc a: a) 11na. disminuïda b) 11na. justa c) 11na. augmentada d) 12na. justa	5. Aquesta és l'armadura de a) Do# menor b) Fa# menor c) Do# major d) Sol# menor	6. Aquesta és l'armadura de a) Sol# menor b) Mi major c) Si menor d) La# major
7. La tonalitat relativa major de Re menor és: a) Re major b) Sol menor c) Fa major d) Si menor	8. Si una tonalitat té 1 sostingut, les seues tonalitats veïnes seran: a) les que tinguen 2 i 3 sostinguts b) les que tinguen 0 i 2 sostinguts c) les que tinguen 0 i 1 bemoll d) les que tinguen 1 bemoll	9. L'escala major mixolídia (4t tipus) a) té alterat el 6è grau en menys b) es construeix amb els graus de l'armadura c) té alterat el 7è grau en menys d) té alterat el 6è i 7è graus en menys
10. Per a fer una escala major mixta principal (2ª tipus) he d'afegir: a) lab - re - mi b) la - reb - mi c) la - reb - mib d) la - re - mib	11. Aquesta és l'escala de: a) Mib major natural (1r tipus) b) Mib major mixta principal (2n tipus) c) Mib major mixta secundària d) Mib major mixolídia (4t tipus)	12. Quina nota no ha de formar part de l'escala cromàtica de Do? a) Dob b) Sib c) Lab d) Solb

13. El setè grau de l'escala a distància de to de la tònica s'anomena: a) subtònica b) subdominant c) tònica d) sensible	14. La unitat de subdivisió de 2/4 i de 6/8 és: a) la corxera b) la corxera i la negra amb punt c) la corxera i la semicorxera d) no cap de les anteriors	15. Al compàs 4/8 li correspon com a compost: a) 12/16 b) 8/16 c) 12/8 d) 8/24

16. ¿Quin grup irregular no és correcte?	17. Per a fer el següent grup artificial, s'ha utilitzat la divisió natural de: a) la negra b) la blanca c) la blanca amb punt d) la redona	18. La pulsació de subdivisió al $\frac{3}{4}$ a) més lenta b) igual c) més ràpida d) no es poden comparar, perquè un compàs és simple i l'altre compost

19. Calcula el valor de la negra al 2/4 a) 45 b) 135 c) 180 d) 270	20. Afegeix la fonamental per a formar un acord de 5ª disminuïda a) Mi natural b) Fa natural c) Fa# d) Mib	21. La primera inversió és quan la nota més greu de l'acord és: a) la fonamental b) la sèptima c) la tercera d) la quinta

22. Formen síncope: a) 1 - 4 b) 2 - 4 c) 3 - 5 d) 3	23. Terme que indica disminució gradual a la vegada de la intensitat i del moviment: a) più b) smorzando c) molto allegro d) crescendo	24. a) 1, 2 i 3 són el mateix sol b) 1 i 2 són el mateix sol c) 2 i 3 són el mateix sol d) 1 i 3 són el mateix sol

25. Interpretació:	a) Repetir el primer temps 3 vegades b) Repetir amb ritme de corxeres c) Silencis al 2, 3 i 4 temps. d) Fer una gran pausa

(Espai per a esborranys)

Blank musical staff lines for writing answers.

RESUM DE LES RESPOSTES TEST DE TEORIA Nº 6

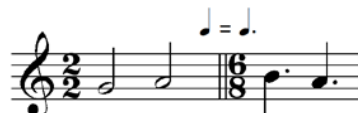

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
a)												
b)												
c)												
d)												

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
a)													
b)													
c)													
d)													

TEST nº 7

1. Quina combinació d'interval no és possible? a) harmònic, simple i conjunt b) melòdic, simple i conjunt c) compost, disjunt i harmònic d) conjunt, compost i harmònic	2. Dir la qualificació correcta del següent interval: a) quarta disminuïda b) quarta justa c) quarta augmentada d) quinta justa	3. L'ampliació del següent interval donaria lloc a: a) 9na. menor b) 9na. major c) 9na. augmentada d) 9na. disminuïda
4. La inversió del següent interval donaria lloc a: a) 7ª disminuïda b) 7ª augmentada c) 7ª menor d) 7ª major	5. Aquesta és l'armadura de a) Sol# menor b) Mi major c) Fa major d) Re# menor	6. Aquesta és l'armadura de a) Sol menor b) Fa# major c) Sol major d) Do major
7. La tonalitat relativa major de Sol menor és: a) Sol major b) Sib major c) Mi menor d) Si major	8. D'una tonalitat, són tonalitats veïnes: a) les que estan a distància de 3ªm descendent b) les que estan a distància de 3ª M ascendent c) el I, IV, V amb les tonalitats relatives d) només les que tenen les mateixes alteracions	
9. Els graus de l'escala que s'anomenen "diatònics" a) es formen amb les alteracions de l'armadura, sense afegir-ne i traure'n cap b) són els alterats respecte a l'armadura c) són els sostinguts d) són els que no porten cap alteració	10. Per a fer una escala major mixta secundària (3ª tipus) he d'afegir: a) sib - mib - fa b) si - mib - fa# c) si - mi - fa# d) si - mib - fa	
11. Aquesta és l'escala de: a) Sol major natural (1r tipus) b) Sol major mixta principal (2n tipus) c) Sol major mixta secundària d) Sol major mixolídia (4t tipus)	12. Quina nota no ha de formar part de l'escala cromàtica de Do? a) Solb b) Fab c) Mib d) Reb	13. El grau que defineix la modalitat major o menor és el: a) I b) III c) IV d) V

14. Com a numerador d'un compàs por figurar teòricament: a) qualsevol nombre b) només 2, 3, 4 c) només 6, 8, 12 d) qualsevol nombre inferior a 12	15. El denominador d'un compàs indica a) la quantitat de figures b) el tipus de figures c) la unitat de temps d) la unitat de subdivisió	16. Un deuet equivalent a un temps en 2/4 s'escriu: a) 10 fuses en compte de 8 b) 10 semicorxeres en compte de 4 c) 10 corxeres en compte de 2 d) 10 semifuses en compte de 8

17. Per a fer el següent grup artificial, s'ha utilitzat la divisió natural de: a) la negra b) la blanca c) la blanca amb punt d) la redona	18. La pulsació de temps al 6/8 és: a) més lenta b) igual c) més ràpida d) no es poden comparar, perquè un compàs és simple i l'altre compost	19. Calcula el valor de la negra amb punt al 6/8 a) 40 b) 60 c) 120 d) 360

20. 1 - b3 - 5, representa l'acord: a) disminuït b) menor c) major d) augmentat	21. La segona inversió és quan la nota més greu de l'acord és: a) la fonamental b) la setèima c) la tercera d) la quinta	22. Són síncopes: a) 1, 2, 3, 4 b) 1, 2, 3 c) 2,3 d) 2,3,4

23. Quins termes donen llibertat a l'executant per alterar la regularitat de la pulsació, que pot ser més ràpida o més lenta a) ab libitum b) senza tempo c) rubato d) tots els anteriors	24. La clau do en tercera és pròpia: a) del violí b) de la viola c) del violoncel d) del contrabaix

25. Abreviar:

(Espai per a esborranys)

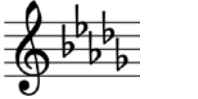

Ten sets of blank musical staves, each consisting of five horizontal lines, arranged vertically for writing answers.

RESUM DE LES RESPOSTES TEST DE TEORIA nº 7

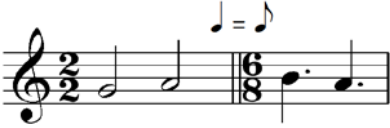

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
a)												
b)												
c)												
d)												

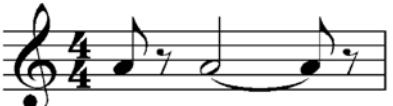
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
a)													
b)													
c)													
d)													

TEST nº 8

1. La inversió del següent interval donaria lloc a: a) quinta disminuïda b) quinta justa c) quinta augmentada d) quarta disminuïda	2. Dir la qualificació correcta del següent interval compost: a) 13na. justa b) 13na. disminuïda c) 12na. justa d) 12na. augmentada	3. La inversió del següent interval donaria lloc a: a) 3ª disminuïda b) 3ª augmentada c) 3ª menor d) 3ª major
4. L'ampliació del següent interval donaria lloc a: a) 14na. menor b) 14na. major c) 14na. augmentada d) 14na. disminuïda	5. Aquesta és l'armadura de a) Mib menor b) Solb major c) Sib menor d) Solb menor	6. Aquesta és l'armadura de a) Sol# menor b) Mi major c) Fa# major d) La# major
7. La tonalitat relativa menor de La major és: a) Fa# menor b) Do menor c) La menor d) Fa menor	8. En la música tonal (la que nosaltres estudiem) a) no és habitual modular (canviar de to) a les tonalitats veïnes b) no es tenen en compte per a res les tonalitats veïnes c) és habitual modular (canviar de to) a les tonalitats veïnes d) tenim tonalitats relatives, no tonalitats veïnes	
9. Els graus de l'escala que s'anomenen "cromàtics" a) es formen amb les alteracions de l'armadura, sense afegir-ne i traure'n cap b) són els alterats respecte a l'armadura c) són els sostinguts d) són els que no porten cap alteració	10. Per a fer una escala mixolídia (4t tipus) he d'afegir: a) fa natural, si bemoll, do natural b) fa, si natural, do natural c) fa#, si natural, do natural d) fa#, si natural, do#	
11. Aquesta és l'escala de: a) Sol major natural (1r tipus) b) Sol major mixta principal (2n tipus) c) Sol major mixta secundària d) Sol major mixolídia (4t tipus)	12. Quina nota no ha de formar part de l'escala cromàtica de Do? a) sol# b) la# c) si# d) do#	13. Si la nota re és la mediant, en quines tonalitats podem estar? a) Si menor i Sib major b) Si menor i Si major c) Sib major i Sib menor d) Fa major i Fa menor

14. Al compàs 6/8 li correspon com a simple: a) 3/4 b) 2/16 c) 2/4 d) 3/8	15. La figura unitat de mesura en música és a) la redona b) la blanca c) la negra d) la corxera	16. Un quatret en compàs de 6/8 s'escriu amb les mateixes figures que: a) un cinquet b) siset, vuitet c) cinquet i siset d) vuitet, nouet, deuet, onzet

17. La divisió natural: 1 – 3 – 9 – 18 correspon a: a) una figura sense punt b) una figura amb punt c) una figura amb punt lligada a la meitat d) no cap	18. La pulsació de subdivisió al 6/8 és: a) més lenta b) igual c) més ràpida d) no es poden comparar, perquè un compàs és simple i l'altre compost	19. Calcula el valor de la negra amb punt al 6/8 a) 40 b) 60 c) 120 d) 360

20. L'acord de quinta augmentada té l'estructura de terceres ascendents: a) M – M b) M - m c) m – M d) m – m	21. Aquest és l'acord de: a) do# menor en primera inversió b) la menor en primera inversió c) fa# menor en primera inversió d) fa# menor en segona inversió	22. En aquest compàs hi ha a) una síncope b) un contratemp c) una síncope i un contratemp d) no cap de les anteriors

23. Terme amb el mateix significat que "animando" a) accelerando b) a tempo c) allargando d) Allegretto	24. a) 1, 2 i 3 són el mateix sol b) només 1 i 2 són el mateix sol c) només 2 i 3 són el mateix sol d) només 1 i 3 són el mateix sol

25. Quants compassos té la següent peça?   a) 15 b) 16 c) 17 d) 18

(Espai per a esborranys)

Ten sets of blank musical staves, each consisting of five horizontal lines, arranged vertically for writing answers.

RESUM DE LES RESPOSTES TEST DE TEORIA Nº 8

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
a)												
b)												
c)												
d)												

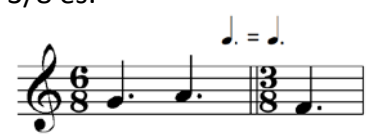

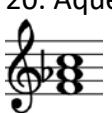
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
a)													
b)													
c)													
d)													

TEST nº 9

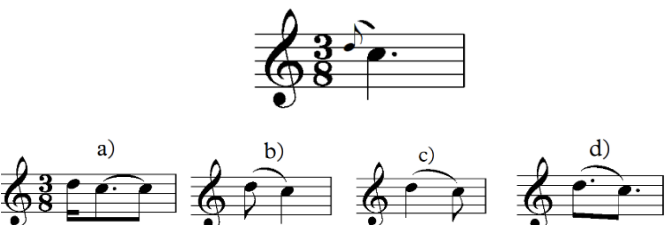
1. Dir la qualificació correcta del següent interval: a) sexta menor b) sexta major c) sexta disminuïda d) sexta augmentada	2. Només una columna és totalment correcta: (T = tons, S = semitons) <table border="1" data-bbox="558 369 1420 548"> <thead> <tr> <th>a)</th> <th>b)</th> <th>c)</th> <th>d)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2ª menor = 1 S</td> <td>2ª major = 1 T</td> <td>3ª menor = 1 T i 1 S</td> <td>3ª major = 2 T</td> </tr> <tr> <td>4ª justa = 3 T i 1 S</td> <td>8va. = 5 T i 2 S</td> <td>4ª aug. = 2 T i 1 S</td> <td>4ª justa = 3 T i 1 S</td> </tr> <tr> <td>6ª major = 4 T i 1 S</td> <td>6ª major = 4 T i 1 S</td> <td>5 justa = 3 T i 1 S</td> <td>6ª menor = 4 T i 1 S</td> </tr> <tr> <td>7ª major = 5 T</td> <td>5 justa = 3 T i 1 S</td> <td>7ª menor = 4 T i 2 S</td> <td>8ª justa = 5 T i 2 S</td> </tr> </tbody> </table>			a)	b)	c)	d)	2ª menor = 1 S	2ª major = 1 T	3ª menor = 1 T i 1 S	3ª major = 2 T	4ª justa = 3 T i 1 S	8va. = 5 T i 2 S	4ª aug. = 2 T i 1 S	4ª justa = 3 T i 1 S	6ª major = 4 T i 1 S	6ª major = 4 T i 1 S	5 justa = 3 T i 1 S	6ª menor = 4 T i 1 S	7ª major = 5 T	5 justa = 3 T i 1 S	7ª menor = 4 T i 2 S	8ª justa = 5 T i 2 S
a)	b)	c)	d)																				
2ª menor = 1 S	2ª major = 1 T	3ª menor = 1 T i 1 S	3ª major = 2 T																				
4ª justa = 3 T i 1 S	8va. = 5 T i 2 S	4ª aug. = 2 T i 1 S	4ª justa = 3 T i 1 S																				
6ª major = 4 T i 1 S	6ª major = 4 T i 1 S	5 justa = 3 T i 1 S	6ª menor = 4 T i 1 S																				
7ª major = 5 T	5 justa = 3 T i 1 S	7ª menor = 4 T i 2 S	8ª justa = 5 T i 2 S																				
3. L'ampliació del següent interval donaria lloc a: a) 10ª menor b) 10ª major c) 10ª augmentada d) 10ª disminuïda	4. La inversió del següent interval donaria lloc a: a) 6ª disminuïda b) 6ª menor c) 6ª major d) 6ª augmentada	5. Aquesta és l'armadura de a) Sol menor b) Fa# major c) Mi menor d) Re major																					
6. Aquesta és l'armadura de: a) Reb major b) Lab major c) Mib major d) Do menor	7. La tonalitat relativa menor de Lab major és: a) Fab menor b) Do menor c) Fa menor d) Dob menor	8. El concepte de tonalitats veïnes fa referència a les tonalitats d'abans i darrere a) quan estan ordenades per notes de l'escala b) quan estan ordenades per quintes c) quan estan ordenades per terceres descendents d) tenim tonalitats relatives, no tonalitats veïnes																					
9. Escales homònimes són: a) les que tenen les mateixes alteracions b) les que estan a distància de tercera menor c) les que tenen la mateixa tonalitat però diferent modalitat, per exemple DoM i Dom. d) les que sonen igual, per exemple MibM i Re#M	10. Per a fer una escala menor melòdica (2n tipus) he d'afegir: a) do# - fa# - sol# b) do - fa# - sol# c) do - fa - sol# d) do# - fa# - sol	11. Aquesta és l'escala de: a) Fa menor natural (1r tipus) b) Fa menor harmònica (2n tipus) c) Fa menor melòdica (3r tipus) d) Fa menor dòrica (4t tipus)																					

12. Els semitons cromàtics: a) són sempre ascendents b) són sempre descendents c) estan formats per notes de l'armadura d) estan formats per notes amb el mateix nom (abans de l'alteració)	13. L'últim sostingut de l'armadura és a) La subtònica de la tonalitat major b) La supertònica de la tonalitat major c) La superdominant de la tonalitat menor d) La sensible de la tonalitat major	14. Com a numerador pot figurar teòricament a) nombre corresponent a figures b) qualsevol nombre c) nombre de 1 xifra d) un nombre major o igual que el denominador

15. Al compàs 12/16 li correspon com a simple: a) 4/8 b) 6/8 c) 12/8 d) 4/4	16. Si trobem "7:4" a un grup artificial que ocupa un temps en 2/4, significa: a) 7 corxeres en lloc de 4 b) 7 semicorxeres en lloc de 4 c) 7 fuses en lloc de 4 d) no significa res a un grup artificial	17. En compàs simple, com utilitzem grups excedents, el segon nombre de la indicació proporcional d'un grup artificial: a) ha de ser menor que el primer b) ha de ser major que el primer c) pot ser major o menor que el primer d) ha de ser la meitat que el primer

18. La pulsació de compàs 3/8 és: a) més lenta b) igual c) és igual a la de subdivisió del 6/8 d) és igual a la de temps al 6/8	19. Calcula el valor de la negra amb punt al 9/8 a) 30 b) 60 c) 120 d) 360	20. Aquest és l'acord de: a) Fa 5ª disminuïda b) Fa menor c) Fa major d) Fa 5ª augmentada

21. Correspon a l'acord de sèptima de dominant: a) 1 -3 -5 -7 b) 1 -3 -5 -b7 c) 1 -b3 -5 -7 d) 1 -3 -b5 -b7	22. Si a la vegada es forma contratemps i síncope: a) això no és possible b) s'analitza com a contratemps c) s'analitza com a síncope d) s'analitza com a contratemps i síncope	23. significat de "mesto" a) mesurat b) majestuós c) jugant d) trist

24. Aquesta clau la utilitza: a) el violí b) la viola c) els instruments greus a la tessitura aguda d) el piano a la mà esquerra.	25. Interpretació de la següent appoggiatura:

(Espai per a esborranys)

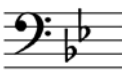
Ten sets of blank musical staves, each consisting of five horizontal lines, arranged vertically for writing answers.

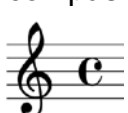

RESUM DE LES RESPOSTES TEST DE TEORIA.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
a)												
b)												
c)												
d)												

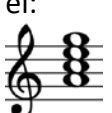
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
a)													
b)													
c)													
d)													

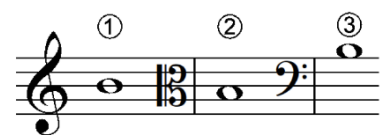
TEST nº 10

1. L'ampliació del següent interval donaria lloc a: a) 9ª menor b) 9ª major c) 9ª augmentada d) 9ª disminuïda	2. Dir la qualificació correcta del següent interval compost: a) 13na. major b) 13na. menor c) 14na. major d) 14na. menor	3. Quin enunciat no és correcte? a) 2ª major = 1 to. b) 3ª major = 2 tons i 1 semitò c) 4ª justa = 2 tons i 1 semitò d) 5ª justa = 3 tons i 1 semitò
4. La inversió del següent interval donaria lloc a: a) 5ª disminuïda b) 5ª justa c) 5ª augmentada d) 4ª disminuïda	5. Aquesta és l'armadura de a) Sol menor b) Si major c) Fa menor d) Do menor	6. Aquesta és l'armadura de a) La major b) Fa# menor c) Re# major d) Do# menor
7. La tonalitat relativa major de Sib menor és: a) Sol major b) Sib major c) Solb major d) Reb major	8. Si busco les tonalitats que tenen les mateixes alteracions, una més, i una menys, el resultat serà: a) les tonalitats relatives de la principal b) les tonalitats veïnes c) les tonalitats homònimes d) les tonalitats menors relatives	
9. Les escales mixtes es fan: a) canviant de mode els graus VI i VII b) canviant els graus VI i VII pels de l'escala de l'altra tonalitat i mateix mode c) canviant els graus V i VI pels de l'escala de l'altra modalitat. d) canviant els graus IV i VI pels de l'escala de l'altra modalitat	10. Per a fer una escala mixolídia (4t tipus) he d'afegir: a) re# - sol - la# b) re - sol# - la c) re# - sol - la# d) re# - sol# - la	
11. Aquesta és l'escala de: a) Reb major natural (1r tipus) b) Reb major mixta principal (2n tipus) c) Reb major mixta secundària (3r tipus) d) Reb major mixolídia (4t tipus)	12. La nota Fa# és diatònica en l'escala de: a) Do major b) Re major c) Fa major d) La menor	13. Els graus modals: a) Són els que no canvien al comparar les escales major i menor del mateix nom (ex. DoM i Dom) b) Són el I - IV - V c) són els que canvien al comparar les escales major i menor del mateix nom (ex. DoM i Dom) d) Són el V - VI

14. Aquest símbol correspon al compàs: a) 2/2 b) 3/4 c) 4/4 d) 1/4	15. El numerador indica nombre de temps: a) als compassos simples b) als compassos compostos c) tan als simples com als compostos d) indica figures	16. Al següent grup artificial, quina taula de divisions naturals s'ha aplicat? a) 1 2 4 8 b) 1 2 4 8 c) 1 3 6 12 d) 1 2 4 8

17. Aquesta regla de les indicacions proporcionals dels grups artificials: «El segon nombre ha de ser més de la meitat i menys del doble que el primer», s'ha de complir a) als compassos simples b) als compassos compostos c) als grups excedents d) sempre	18. La pulsació de temps al 2/4 és: a) més lenta b) igual c) més ràpida d) no es poden comparar, perquè un compàs és simple i l'altre compost

19. Calcula el valor de la corxera al 9/8 a) 30 b) 60 c) 90 d) 120	20. Aquest és l'acord de: a) Si 5ª disminuïda b) Si menor c) Si major d) Si 5ª augmentada	21. Per a convertir el següent acord en 7^a de dominant falta el: a) sol# b) mib c) do# d) lab

22. Al contratemps sempre trobarem a) una lligadura b) un silenci i una nota c) una nota i un silenci d) una síncope	23. significat de "scherzando" a) plorós b) mogut c) jugant d) apassionat	24. a) 1,2 i 3 són el mateix si b) només 1 i 2 són el mateix si c) només 2 i 3 són el mateix si d) només 1 i 3 són el mateix si

25. Abreviació:

(Espai per a esborranys)

Ten sets of blank musical staves, each consisting of five horizontal lines, arranged vertically for writing answers.

RESUM DE LES RESPOSTES TEST DE TEORIA Nº 10.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
a)												
b)												
c)												
d)												

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
a)													
b)													
c)													
d)													

SOLUCIONARI DELS TESTS

Test nº 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
a	b	d	b	d	d	c	b	d	c	d	a	d	d	c	a	a	c	a	b	b	d	a	c	d

Test nº 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
c	c	a	b	b	d	c	a	a	b	b	d	b	b	b	d	c	a	A	a	a	b	b	c	b

Test nº 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
a	c	a	a	b	c	b	a	c	d	b	a	c	c	c	c	d	a	C	c	d	a	b	a	a

Test nº 4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
b	c	d	d	a	b	b	d	b	a	a	b	b	b	b	b	c	c	A	d	d	b	c	b	a

Test nº 5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
c	a	a	b	a	b	d	d	d	a	c	c	d	D	c	b	d	b	d	c	a	b	d	d	d

Test nº 6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
a	a	d	c	b	a	c	b	c	b	a	a	a	A	a	d	c	a	b	c	c	c	b	c	a

Test nº 7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
d	c	c	c	d	c	b	c	a	d	d	b	b	A	b	a	c	c	b	b	d	c	d	b	c

Test nº 8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
b	c	d	a	c	c	a	c	b	c	d	c	a	C	a	a	c	b	a	a	d	a	a	b	d

Test nº 9

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
b	b	b	b	c	b	c	b	c	b	b	d	d	b	a	b	a	D	a	b	b	c	d	c	c

Test nº 10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
a	b	b	a	a	d	d	b	a	d	b	b	c	c	a	d	d	c	c	b	c	b	c	c	a

EXEMPLES DE LECTURES A VISTA

Musical score for a piece in 4/4 time, marked $\text{♩} = 60$. The score is written in G minor (one flat) and consists of four staves of music.

Staff 1: f (forte), $\text{♩} = 60$, 4/4 time signature. Features a triplet of eighth notes and a triplet of sixteenth notes. Dynamics include f and p (piano). Time signature changes to 6/8.

Staff 2: f (forte), $\text{♩} = \text{♩}$, 2/4 time signature. Features a pair of eighth notes. Dynamics include f and pp (pianissimo). Time signature changes to 6/8.

Staff 3: p (piano), $\text{♩} = \text{♩}$, 2/4 time signature. Features a pair of eighth notes. Time signature changes to 6/8.

Staff 4: f (forte), $\text{♩} = \text{♩}$, 6/8 time signature. Features a pair of eighth notes and a triplet of eighth notes. Dynamics include f and $rit.$ (ritardando).

8 **Andante**

mp *f*

8 *mp*

13 *f* *p*

♩ = 60

Veu

mf

Piano

6

Veu

sf

Pno.

10

Veu

f

Pno.

15

Veu

p *f*

molto rall.

Pno.

p *molto rall.*

Criteris de puntuació:

Entonació.....4

Ritme.....3

Fidelitat termes d'expressió....1

Lectura correcta de les notes..1

Relació entre compassos.....1

♩ = 60

Veü

mp

Piano

mp

♩ = 60

7

♩ = 60

Veü

p

♩ = 60

Pno.

12

Veü

mp

Pno.

Veü

Piano

mf

mf

Veü

Pno.

f

Veü

Pno.

p

Veü

Pno.

f

Andante ♩ = 76

CRITERIS D'AVALUACIÓ:

- (4 punts) ____ ENTONACIÓ
- (3 punts) ____ RITME
- (1 punt) ____ NOM NOTES
- (1 punt) ____ CANVI COMPÀS
- (1 punt) ____ TERMES EXPRESSIÓ

Moderat
♩ = 60

The musical score is presented in four systems. The first system shows the beginning in B-flat major, 4/4 time, with a tempo of Moderat (♩ = 60). The piano part starts with a mezzo-piano (*mp*) dynamic, while the violin part begins with a piano (*p*) dynamic. The second system continues the development, featuring a piano (*p*) dynamic in the piano part and a forte (*f*) dynamic in the violin part. The third system includes a key signature change to D major (two sharps) and a dynamic of forte (*f*) in both parts. The fourth system concludes the piece in D major. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and triplets.

Andante ♩ = 76

CRITERIS D'AVALUACIÓ:

(4 punts) ____ ENTONACIÓ

(3 punts) ____ RITME

(1 punt) ____ NOM NOTES

(1 punt) ____ CANVI COMPÀS

(1 punt) ____ TERMES EXPRESSIÓ

Moderato ♩ = 90

CRITERIS D'AVALUACIÓ:

- (4 punts) ____ ENTONACIÓ
- (3 punts) ____ RITME
- (1 punt) ____ NOM NOTES
- (1 punt) ____ CANVI COMPÀS
- (1 punt) ____ TERMES EXPRESSIUS

EXEMPLES DE PROVA AUDITIVA TIPUS TEST

TEST nº 1

A) INTERVALS.- Melòdics:

1.- a) 2ªM/m b) 3ªM/m c) 4ªJ d) 5ªJ

2.- a) 5ªJ b) 6ªM/m c) 7ªM/m d) 8ªJ

INTERVALS.- Harmònics

3.- a) 2ªM/m b) 3ªM/m c) 4ªJ d) 5ªJ

4.- a) 5ªJ b) 6ªM/m c) 7ªM/m d) 8ªJ

B) ACORDS. Majors, menors, augmentats, disminuïts

5.- a) Major b) menor c) disminuït d) augmentat

6.- a) Major b) menor c) disminuït d) augmentat

a)

b)

c)

d)

C) MELODIES:

7.- Reconèixer un fragment entre altres (a una veu):

8.- Reconèixer la nota equivocada:

9.- A quin compàs està l'error?:

a) compàs 1

b) compàs 2

c) compàs 3

d) compàs 4

10.- A quin compàs està l'error?

a) compàs 1 b) compàs 2 c) compàs 3 d) compàs 4

D) ESCALES.

11.- ESCALES MAJORS:

- a) Escala major natural, 1º tipus
- b) Escala mixta principal, 2º tipus
- c) Escala mixta secundària, 3º tipus
- d) Escala mixolídia, 4ª tipus

12.- ESCALES MENORS:

- a) Escala menor natural, 1º tipus
- b) Escala menor harmònica: 2º tipus
- c) Escala menor melòdica: 3º tipus
- d) Escala menor dòrica: 4ª tipus.

E) RITME: Identificació de ritmes: escollir entre les solucions donades

13.

a) b) c) d)

14.

a) b) c) d)

F) ORDRE DE FRAGMENTS: 15.-

A B C

Triar una opció:

- a) A-C-B b) B-A-C c) C-B-A d) B-C-A

16.-

A B C

Triar una opció:

- a) A-C-B b) B-A-C c) C-B-A d) B-C-A

G) ANÀLISI ELEMENTAL.

17. Indicar la combinació correcta de tonalitat i compàs:

- a) major – simple b) menor – simple
c) menor – compost d) major - compost

H) TONALITATS:

18.- a) DoM b) Dom c) ReM d) Rem

I) CANVI DE COMPASSOS:

19.- a) 3/4 a 6/8 b) 2/4 a 6/8 c) 2/4 a 4/4 d) 4/4 a 2/4

20 Equivalències que s'escolten:

- a) ♩ = ♩ ♩ = ♩
b) ♩ = ♩ ♩ = ♩
c) ♩ = ♩ ♩ = ♩
d) ♩ = ♩ ♩ = ♩

RESUM DE LES RESPOSTES

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
a																					
b																					
c																					
d																					

TEST nº 2.

A) INTERVALS.- Melòdics:

1.- a) 2ª M/m - b) 3ª M/m - c) 4ªJ - d) 5ªJ

2.- a) 5ªJ - b) 6ª M/m - c) 7ª M/m - d) 8ªJ

B) ACORDS. Majors, menors, disminuïts, augmentats

5.- a) Major b) menor c) disminuït d) augmentat

6.- a) Major b) menor c) disminuït d) augmentat

C) MELODIES:

7.- Reconèixer un fragment entre altres (a una veu):

Four musical staves labeled a, b, c, and d, each showing a melodic line in G major (one sharp) and 4/4 time. Each staff contains a sequence of notes and rests, with a double bar line at the end.

8.- Reconèixer la nota equivocada:

A musical staff in G major, 4/4 time, divided into four segments labeled a, b, c, and d. Each segment contains a short melodic phrase. Segment a: G4, A4, B4, C5. Segment b: G4, A4, B4, C5. Segment c: G4, A4, B4, C5. Segment d: G4, A4, B4, C5.

9.- A quin compàs està l'error?:

A piano score in B-flat major, 4/4 time, consisting of four measures. The measures are labeled a) compàs 1, b) compàs 2, c) compàs 3, and d) compàs 4. The score shows both treble and bass clefs.

10.- A quin compàs està l'error?

A piano score in G major, 4/4 time, consisting of four measures. The measures are labeled a) compàs 1, b) compàs 2, c) compàs 3, and d) compàs 4. The score shows both treble and bass clefs.

D) ESCALES.

11.- ESCALES MAJORS:

- a) Escala major natural, 1º tipus
- b) Escala mixta principal, 2º tipus
- c) Escala mixta secundària, 3º tipus
- d) Escala mixolídia, 4t tipus

12.- ESCALES MENORS:

- a) Escala menor natural, 1º tipus
- b) Escala menor harmònica: 2º tipus
- c) Escala menor melòdica: 3º tipus
- d) Escala menor dòrica: 4t tipus.

E) RITME: Identificació de ritmes: escollir entre les solucions donades. 13.

14.-

F) ORDRE DE FRAGMENTS: 15.-

Triar una opció: a) A-C-B b) B-A-C c) C-B-A d) B-C-A

16.

Triar una opció: a) A-C-B b) B-A-C c) C-B-A d) B-C-A

G) ANÀLISI ELEMENTAL. 17. Indicar la combinació correcta de tonalitat i compàs:

a) major – simple b) menor – simple c) menor – compost d) major - compost

H) TONALITATS: 18. a) MiM b) Mim c) FaM d) Fam

I) CANVI DE COMPASSOS: 19. a) 3/4 a 6/8 b) 6/8 a 4/4 c) 2/4 a 6/8 d) 9/8 a 2/4

20 Equivalències que s'escolten:

a)

b)

c)

d)

RESUM DE LES RESPOSTES

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
a																				
b																				
c																				
d																				

TEST nº 3

A) INTERVALS.- Melòdics:

1. a) 2a M/m - b) 3a M/m - c) 4ªJ - d) 5a

2.- a) 5a - b) 6ª M/m - c) 7ª M/m - d) 8ªJ

B) ACORDS. Majors, menors, disminuïts, augmentats

5.- a) Major b) menor c) disminuït d) augmentat

6.- a) Major b) menor c) disminuït d) augmentat

C) MELODIES:

7.- Reconèixer un fragment entre altres (a una veu):

a)

b)

c)

d)

8.- Reconèixer la nota equivocada:

a) compàs 1

b) compàs 2

c) compàs 3

d) compàs 4

9.- A quin compàs està l'error?:

a) compàs 1

b) compàs 2

c) compàs 3

d) compàs 4

10.- A quin compàs està l'error?

a) compàs 1

b) compàs 2

c) compàs 3

d) compàs 4

D) ESCALES.

11.- ESCALES MAJORS:

a) Escala major natural, 1º tipus

b) Escala mixta principal, 2º tipus

c) Escala mixta secundària, 3º tipus

d) Escala mixolídia, 4t tipus

12.- ESCALES MENORS:

a) Escala menor natural, 1º tipus

b) Escala menor harmònica: 2º tipus

c) Escala menor melòdica: 3º tipus

d) Escala menor dòrica: 4t tipus.

E) RITME: Identificació de ritmes: escollir entre les solucions donades.

13 a) b) c) d)

14 a) b) c) d)

F) ORDRE DE FRAGMENTS:

15 A) B) C)

Triar una opció: a) A-C-B b) B-A-C c) C-B-A d) B-C-A

16 A) B) C)

Triar una opció: a) A-C-B b) B-A-C c) C-B-A d) B-C-A

G) ANÀLISI ELEMENTAL. 17. Indicar la combinació correcta de tonalitat i compàs:

- a) major – simple b) menor – simple c) menor – compost d) major - compost

H) TONALITATS: 18.- a) MibM b) Rem c) MiM d) Mim

I) CANVI DE COMPASSOS: 19. a) 3/4 a 6/8 b) 6/8 a 4/4 c) 2/4 a 6/8 d) 9/8 a 2/4

20 Equivalències que s'escolten:

- a) = b) =
- c) = d) =

RESUM DE LES RESPOSTES

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
a																				
b																				
c																				
d																				

UNITAT 1. INTERVALS.....	1
Definició:	1
Tipus d'interval:	1
Uníson	3
Qualificatiu melòdic d'un interval.....	3
Interval majors, justos, menors, augmentats, disminuïts, doble augmentats i doble disminuïts	5
Semitò cromàtic, semitò diatònic.....	5
Interval amb notes alterades	5
Ampliació i reducció d'interval	6
Inversió d'interval	6
La correspondència de les inversions, quant al nombre.....	7
Enharmonies:	10
EXERCICIS CORRESPONENTS A L'ESTUDI DELS INTERVALS	11
UNITAT 2. TONALITATS.....	13
Escala major i menor naturals	13
Les tonalitats relatives.....	14
Armadures.....	16
Fórmula per a trobar l'armadura d'un to Major amb sostinguts	17
Fórmula per a trobar l'armadura d'un to menor.....	18
Fórmula per a trobar l'armadura d'una tonalitat major amb bemolls	18
Tonalitats a partir de l'armadura	19
Tonalitats amb més de 7 alteracions	20
Tonalitat enharmònica.....	20
Buscar la tonalitat d'una partitura.....	21
Exercicis corresponents a l'estudi de les tonalitats	24
UNITAT 3. ESCALES	26
Quadre dels 4 tipus d'escala majors i 4 tipus d'escala menors que estudiem en aquest curs	26
Graus diatònics.....	26
Graus cromàtics.....	26
Escala cromàtica	28
Exercicis corresponents a l'estudi de les escales	30
UNITAT 4. ELS GRAUS DE LES ESCALES	31
Quadre dels graus de l'escala.....	31
Graus tonals.....	31
Graus modals.....	31
El grau que defineix la modalitat	32

Graus modals que no defineixen la modalitat	32
Exercicis	32
UNITAT 5. COMPASSOS SIMPLES I COMPOSTOS	33
Definició de compàs	33
El numerador del compàs	33
El denominador del compàs	33
Unitat de mesura en música	34
La quadrada i la longa	34
Signes de compàs que substitueixen a les fraccions	35
Unitat de compàs	35
Unitat de temps	35
Unitat de subdivisió	35
Compassos simples	36
Compassos compostos	36
UNITAT 6. GRUPS IRREGULARS, ARTIFICIALS, O DE VALORACIÓ ESPECIAL	40
Procediment per a calcular els grups artificials	41
Grups excedents i deficients	41
Diverses maneres d'indicar els grups artificials	42
Restricció dels grups artificials	44
Els grups artificials als compassos compostos:	45
Dos criteris per a escollir grups deficients o excedents als compassos compostos	46
Regla de les indicacions de relació als grups artificials	47
Regla per als compassos simples:	47
Pauses als grups artificials	47
Grups artificials inclosos a la vegada en grups artificials	47
Exercicis corresponents a l'estudi dels grups irregulars	50
UNITAT 7. EQUIVALÈNCIES ENTRE CANVIS DE COMPÀS	52
Equivalència entre figures, o entre unitats de temps o de compàs	52
Càlcul de valors metronòmics en canvis de compàs	54
Exercicis corresponents a Equivalències entre canvis de compàs	55
UNITAT 8. FORMACIÓ D'ACORDS	56
Definició d'acord	56
Acord perfecte major	57
Acord perfecte menor	57
Acord de 5 ^a disminuïda	57
Acord de 5 ^a augmentada	57
Nom que reben les notes d'un acord ordenat	57
Representació numèrica dels acords	57
L'acord de sèptima de dominant:	59

Inversió dels acords.....	60
Exercicis corresponents a l'estudi de la formació d'acords	62
UNITAT 9. SÍNCOPE I CONTRATEMPS	63
Exercicis corresponents a l'estudi de la síncopa i el contratemps.	70
UNITAT 10. L'EXPRESSION MUSICAL	71
Indicacions metronòmiques	72
El caràcter	73
L'accentuació.....	74
L'articulació.....	75
	76
Nomenclatura dels <i>cops d'arc</i>	76
(instruments de corda amb arc).	76
Fraseig.....	76
Signes de separació:.....	77
Paraules que modifiquen els termes de caràcter, intensitat i moviment	77
Paraules italianes que signifiquen disminució gradual a la vegada del matís i del moviment:	77
Paraula italiana que significa augment gradual a la vegada del matís i del moviment:.....	77
Exercicis corresponents a l'estudi de L'expressió musical	78
UNITAT 11. LES CLAUS.....	79
Propietats de les claus	79
Els signes de les claus	79
Índex acústic	80
Nomenclatura alfabètica de les notes.....	80
Les claus emprades en l'actualitat:.....	83
Altres claus emprades històricament.....	86
Exercicis corresponents a l'estudi de les claus	87
UNITAT 12. Abreviatures i ornamentació	88
Exercicis.....	93
FITXA 1 D'EXERCICIS.....	94
FITXA 2 D'EXERCICIS.....	96
FITXA 3 D'EXERCICIS.....	98
FITXA 4 D'EXERCICIS.....	100
FITXA 6 D'EXERCICIS.....	104
FITXA 7 D'EXERCICIS.....	106
FITXA 8 D'EXERCICIS.....	109
FITXA 9 D'EXERCICIS.....	112
TESTS DE TEORIA, EXEMPLES D'EXÀMENS.....	117
TEST nº 1.....	117
TEST nº 2.....	120

TEST nº 3.....	123
TEST nº 4.....	126
TEST nº 5.....	129
TEST nº 6.....	132
TEST nº 7.....	135
TEST nº 8.....	138
TEST nº 9.....	141
TEST nº 10.....	144
EXEMPLES DE LECTURES A VISTA.....	148
EXEMPLES DE PROVA AUDITIVA TIPUS TEST.....	157
RESUM DE LES RESPOSTES.....	159

